

Universities-Communities: strengthening cooperation,
UNICOM, N. 101083077

D1.3

**Research Paper publication on third missions of
Ukrainian Universities**

**Lay-out of a research paper on the third missions of
Ukrainian Universities, Ukrainian and English
language**

Responsible UESA+DUSU + All UNICOM PARTNERS

*Disclaimer - The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ТРЕТЬОЇ МІСІЇ ЗВО -УКРАЇНСЬКИХ УЧАСНИКІВ ПРОЄКТУ UNICOM

Вступ

Дослідження третьої місії ВНЗ України в рамках проекту UNICOM проходило з 1 лютого 2023 року по 10 грудня 2023 року і охоплювало чотири основні компоненти: аналіз нормативно-правової бази для третьої місії університетів в Україні, країнах-партнерах та на європейському рівні на основі вивчення законодавча база та нормативні акти в галузі вищої освіти для її реалізації, вивчення досвіду реалізації третьої місії в університеті Генуї (Італія), Лундському університеті (Швеція), Чеський Університет прикладних наук у Празі (Чехія), Латвійський університет (Латвія) та Вища професійна школа середнього бізнесу (Німеччина) під час ознайомчих візитів; проведення опитування українських вищих навчальних закладів-членів Консорціуму щодо їхньої практики реалізації третьої місії університетів та проведення фокус-груп з ключовими зацікавленими сторонами українських університетів-партнерів. Ця публікація описує дві стадії дослідження - проведення опитування українських закладів вищої освіти- членів Консорціуму щодо їхньої практики реалізації третьої місії університетів та проведення фокус-груп з ключовими зацікавленими сторонами українських університетів-партнерів.

В дослідженні брали участь:

Український державний університет імені Михайла Драгоманова (далі УДУ)

Сумський національний аграрний університет (далі СНАУ)

Львівський національний університет імені Івана Франка (далі ЛНУ)

Харківський національний університет радіоелектроніки (далі ХНУРЕ)

Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Богдана Хмельницького (далі МДПУ)

Донецький державний університет внутрішніх справ (далі ДонДУВС)

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова (далі ВНМУ)

Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України (далі ІВО)

Цей звіт містить два етапи дослідження - внутрішній аналіз реалізації третьої місії в українських ЗВО

ДОСЛІДЖЕННЯ 1. ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ ТМ В ЗВО-УКРАЇНСЬКИХ УЧАСНИКАХ ПРОЄКТУ.

Дане дослідження базується на опитувальнику, що стосується реалізації третьої місії (ТМ) ЗВО - українських учасників консорціуму проєкту UNICOM. Для формулювання рекомендацій використовується метод сценарного планування, що дозволяє визначити чотири основні підходи до регулювання третьої місії вищих навчальних закладів в Україні на основі накопиченого досвіду. Відповідно, дане дослідження ТМ вузу було зосереджено на методологічних аспектах і визначенні третьої місії вузу, законодавчій і нормативно-правовій базі підтримки ТМ на законодавчому та інституційному рівнях, аналізі соціально-економічного контексту (в якому реалізується третя місія вузів) і огляді поточної практики українських вузів з що стосується впровадження ТМ в їх інституційних умовах. Особлива увага приділяється визначенню пріоритетів взаємної співпраці між університетами та соціальними зацікавленими сторонами, включаючи громади.

ЧАСТИНА 1: КОНТЕКСТ – ОПИС ГРОМАД, ДЕ РОЗТАШОВАНИЙ ЗВО

У цій частині дослідження описується зовнішнє соціальне середовище українських ЗВО - партнерів UNICOM, оцінюється соціальний контекст пов'язаних з ними спільнот

Географія областей, де розташований ЗВО

Учасниками консорціуму проєкту ЮНІКОМ є університети західної (Львівський національний університет імені Івана Франка-ЛНУ), центральної (Вінницький національний медичний університет-ВНМУ, Донецький державний університет внутрішніх справ - ДонДУВС), північної (Український державний університет імені Михайла Драгоманова-УДУ, Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України-ІВО), північно-східної (Сумський національний аграрний університет - СНАУ, Харківський національний університет радіоелектроніки - ХНУРЕ) та південної (Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького- МДПУ) частини України. До релокації Донецький державний університет внутрішніх справ (ДонДУВС) був розташований у Донецьку, обласному центрі Донецької області, яка розташована у східній частині України, згодом був переміщений до м. Кривого Рогу (Дніпропетровська область), а з червня 2022 року відновив свою роботу в м. Кропивницький (Кіровоградська область).

Таким чином, географія учасників і їхній регіональний контекст достатньо широкі: Вінницька область, Запорізька область, м. Київ, Кіровоградська область, Львівська область, Сумська область, Харківська область, а також Донецька область, з якої відбувалася релокація. Всі представлені заклади вищої освіти розташовані у міській місцевості, при цьому два заклади – Український державний університет імені М. Драгоманова та Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України – розташовані у столиці України, а шість інших закладів розташовані в обласних центрах. Варто зазначити, що після окупації Донецька Донецький державний університет внутрішніх справ був спочатку переміщений до м. Кривого Рогу, міста, яке хоч і не є обласним центром, втім до повномасштабного вторгнення входило до десятки найбільших міст України (ДССУ, 2022), а в червні 2022 року відновив роботу в обласному центрі Кіровоградської області – місті Кропивницькому. Щодо Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, то до початку повномасштабного вторгнення у 2022 році він діяв у районному центрі, а через окупацію міста Мелітополя був переміщений в обласний центр – місто Запоріжжя.

ВНМУ знаходиться у Вінницькій міській територіальній громаді. Місто Вінниця є центром Вінницької агломерації і вважається “Подільською столицею”. Це – велика, майже 400-тисячна родина і багатонаціональне місто. Вінниця є однією із лідерів впровадження реформи децентралізації та інновацій в системі місцевого самоврядування. Загальна площа Вінницької міської територіальної громади становить 255,45 кв. км.

Вінниця, населення якої на початок 2022 року Держстат оцінював у 369,7 тис., із початку повномасштабної агресії росії проти України прийняла 46 тис. внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та 260 релокованих підприємств різного рівня. За оцінками мера міста Сергія Моргунова, число вимушених переселенців перебуває приблизно в межах від 10% до 20% населення центральних регіонів України. В цілому, Вінницька область прийняла близько 200 тис. переміщених осіб при власному населенні в 1,5 млн. осіб. В умовах повномасштабної агресії рф проти України Вінниця є опорним містом, яке працює на економіку і перемогу.

Які галузі економіки є найбільш розвинутими

Серед провідних галузей економіки, які активно розвиваються в усіх регіонах, у яких розташовані університети – учасники проекту ЮНІКОМ, було виокремлено торгівлю, харчову промисловість. Той факт, що значну роль в економіці України відіграє аграрна галузь, відобразився і в результатах опитування – у всіх вказаних областях аграрну галузь було віднесено до пріоритетних. Машинобудування активно розвивається у Харківській, Кіровоградській, Запорізькій і Львівській областях, будівництво є важливою галуззю економіки Харківщини та Вінниччини. Металургія – одна з центральних галузей економіки Запорізької області. Згідно з результатами опитування, інформаційні технології активно розвиваються у м. Києві, Харківській та Львівській областях, а туризм є важливою галуззю економіки у Львівській області та м. Києві. (УДУ, ВНМУ, ДонДВСУ, ІВО, ЛНУ, СНАУ, МДПУ, ХНУРЕ)

“Машинобудування, харчова промисловість, чорна металургія, радіоелектроніка та інші високотехнологічні галузі, а також сільське господарство” (Запорізька область).

Структура надходжень до обласного бюджету

Зважаючи на те, що в опитувальниках часто не було надано інформації про те, яке джерело походження інформації про доходи місцевих бюджетів, було проаналізовано дані Міністерства фінансів України станом на вересень 2023 року (Державний веб-портал бюджету, дата звернення: 28 жовтня 2023). Аналіз показав, що найбільше дохідну частину бюджету має столиця України м. Київ. За доходами до місцевих бюджетів лідирують також Харківська і Львівська області, найменшу дохідну частину серед регіонів, представлених у дослідженні, мають Сумська і Кіровоградська області.

За структурою доходи загального фонду Запорізької області займають 79,9%, спеціального – 3,0% та офіційні трансферти – 17,1% (МДПУ). По Кіровоградській області за інформацією фінансового управління, питома вага податкових та неподаткових надходжень в загальному обсязі надходжень до бюджету територіальної громади становила 84,6 %, офіційних трансфертів з державного та обласного бюджетів – 15,4 %. Наповнення бюджету територіальної громади забезпечили такі основні податки: податок на доходи фізичних осіб, якого зараховано 1, 804 мільярда гривень, приріст до фактичних надходжень 2021 року становить +34,5 %; єдиного податку суб’єктами підприємницької діяльності сплачено 316,8 мільйона гривень, що на 37,1% більше ніж за 2021 рік, плати за землю залучено 167,6 мільйона

гривень, темпи росту – 105,5 %, акцизного податку зараховано 160,9 мільйона гривень на рівні 2021 року (ДонДВСУ).

Пропорція витрат по Київській області:

- 1) Освіта -35%;
- 2) Транспорт і дорожні роботи-19%;
- 3) Соціальне забезпечення-10%;
- 4) Охорона Здоров'я -9%;
- 5) комунальне господарство-8%;
- 6) Культура і мистецтво-2%;
- 7) Фізична культура і спорт – 2%.

Більш детально ознайомитися з обласним бюджетом Вінницької області за 2022 рік можна на сайті Вінницької військової адміністрації.

З кожним роком обсяги державного фінансування скорочуються в бік забезпечення фінансування лише у межах гарантованих державою послуг. Так, наприклад, обсяг трансфертів з державного бюджету становив у 2015 році – 7478,2 млн грн., або 66,0 % всіх доходів зведеного бюджету області, у 2018 році – 13509,2 млн грн., або 59,0 % всіх доходів, у 2019 році – 11803,8 млн грн, або 54,2 % всіх доходів. У січні-травні 2023 року трансферти з державного бюджету становили 2 357,0 млн грн., що становить 26.9 %.

Йде розрахунок на те, що громада має реалізовувати власну політику щодо збільшення податкової бази, оптимізації та скорочення витрат, запровадження інноваційних підходів, енерго-та ресурсозберігаючих технологій.

За рахунок зростання, частка власних надходжень доходів місцевих бюджетів в загальному обсязі надходжень зведеного бюджету Вінницької області станом на січень-травень 2023 року становила 73,1 %.

В структурі власних надходжень переважає податок на доходи фізичних осіб (майже 75% надходжень загального фонду).

Структура видатків

Витрати бюджету Запорізької міської територіальної громади проведені в обсязі 4 688,2 млн грн, в тому числі за загальним фондом – 4 152,5 млн грн або 46,5% річних планових показників, за спеціальним фондом – 265,6 млн грн, з яких видатки бюджету розвитку – 131,9 млн грн, що становить 80,0% планових показників, погашено боргових зобов'язань в обсязі 270,1 млн грн.

На захищені статті видатків із загального фонду бюджету спрямовано 2 538,2 млн грн, в тому числі на заробітну плату з нарахуваннями – 2 012,4 млн грн, оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 141,8 млн грн, на соціальний захист та соціальне забезпечення – 144,6 млн грн, придбання продуктів харчування та медикаментів – 5,5 млн грн, обслуговування боргових зобов'язань – 79,6 млн грн.

Видатки бюджету Кропивницької територіальної громади (місце знаходження ДонДВСУ) за 2022 рік проведені у сумі 2, 337 мільярда гривень, або 75,5 % затверджених річних бюджетних призначень, у тому числі по загальному фонду – 2, 121 мільярда гривень, спеціальному фонду – 215,3 мільйонів гривень. Порівняно з 2021 роком видатки загального фонду зросли на 2,5 %, а спеціального фонду (капітальні видатки) в умовах воєнного стану зменшились майже втричі. У структурі видатків бюджету територіальної громади найбільшу частку (більше 70%) займає фінансування галузей соціально-культурної сфери – 1,674 мільярда гривень (зросли на 3,3 %

проти 2021 року), з них: на реалізацію бюджетних програм у сфері освіти – 1, 294 мільярда гривень; соціального захисту – 211,3 млн грн, з них на компенсаційні виплати за пільговий проїзд – 114,4 млн грн і підтримку внутрішньо переміщеним особам – 18,1 млн грн; охорони здоров'я – 107,8 млн грн; культури та спорту – 60,2 млн грн.

В довоєнний період з року в рік зростали як доходи так і видатки місцевих бюджетів Вінницької області. У тому числі випереджаючими темпами збільшувалися капітальні видатки, зменшилась дотаційність місцевих бюджетів, тобто, підвищився рівень їх самодостатності. Із структурою видатків обласного бюджету у 2022 році можна більш детально ознайомитися тут. Відповідно до обсягу власних доходів, трансфертів з інших бюджетів та запланованих до бюджету розв'язок запозичень, загальний обсяг видатків бюджету у 2022 році було визначено в сумі 5767,1 млн грн. Видатки за рахунок власних доходів збільшилися на 28,6 % і склали 4834,8 млн грн. Видатки за рахунок субвенцій та дотацій з державного і обласного бюджетів склали 932,3 млн грн. Майже 62% всіх видатків загального фонду направлялися на утримання галузей освіти, охорони здоров'я, соціально-культурної сфери та на соціальний захист населення. Оскільки ВНМУ готує кадри саме для системи охорони здоров'я, для Вінниччини надзвичайно важливим є впровадження реформування цієї системи. На виконання спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекту “Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей”, за рахунок субвенції з державного бюджету було скеровано 6 686 000,00 грн на будівництво “Вінницького регіонального клінічного лікувально-діагностичного центру серцево-судинної патології” по вул. Хмельницьке шосе у м. Вінниці.

На жаль, війна внесла корективи і змусила перерозподіляти частину видатків місцевих бюджетів, що обумовило, зокрема, зменшення фінансування освітніх програм на користь ліквідації наслідків бомбардування міста та області російськими агресорами. До прикладу: заплановані видатки на “Підготовку кадрів закладами професійної (професійно технічної) освіти та іншими закладами освіти за рахунок коштів місцевого бюджету” були перерозподілені у 2023 році в зв'язку з необхідністю ліквідації наслідків війни (Рішення №753 06-04-2023 про внесення змін до бюджету ВМТГ). Вони, зокрема, включали капітальний ремонт будівлі комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад №27 ВМР» по вул. Острозького, 33 в м. Вінниці, заходи з енергозбереження з елементами ліквідації наслідків збройної агресії російської федерації та капітальний ремонт споруд цивільного захисту – укриттів закладів культури. Згідно звіту про виконання бюджету за 2022 рік у загальному обсязі видатків бюджету Вінницької міської територіальної громади видатки на освіту склали 42,0 %, видатки на охорону здоров'я – 5,1 %. Згідно уточненого плану бюджету на 2023 рік видатки на освіту складають 32,6 %, видатки на охорону здоров'я – 3,5 %.

Майже всі області не мають заборгованості перед місцевим бюджетом, більшість з них є економічно розвинені (Київська, Сумська, Харківська, Львівська). Субсидується Вінницька область.

Проаналізувавши видатки на освіту та на різні її форми (загальна середня, професійно-технічна, фахова передвища і вища, післядипломна, позашкільна та інші форми) у всіх перелічених регіонах та у столиці м. Києві, можна виокремити таку тенденцію: у Харківській та Вінницькій областях видатки на фахову передвищу освіту є пріоритетною статтею видатків: 48,13 і 36,32 % відповідно до загального бюджету на освіту. На другому місці фінансування фахової передвищої і вищої освіти є в Кіровоградській (30,54 % від освітнього бюджету), Львівській (23,40 %) та Сумській (22,55 %) областях, поступаючись лише фінансуванню професійно-технічної освіти. На третьому місці після фінансування загальної середньої освіти

та професійно-технічної освіти є фінансування фахової передвищої і вищої освіти в Запорізькій області (22,88 % від усіх витрат), і лише на четвертому місці в м. Києві – тут на фахову передвищу і вищу освіту виділяють 7,23 % усього освітнього бюджету

Основні суспільні проблеми, з якими стикаються область

Серед представлених регіонів кордон із Європейським Союзом, зокрема з Республікою Польща як членом ЄС, має лише одна область – Львівська. Міжнародних кордонів не мають Кіровоградська і Вінницька області. Запорізька область має лише морські кордони через вихід до Азовського моря. Спільною ознакою для Сумської та Харківської областей є кордон з Російською федерацією. Станом на листопад 2023 року в окупації перебуває більша частина Запорізької та Донецької областей, а також невелика частина Харківської області. Сумську область, частина якої теж перебувала в окупації, було звільнено від російських військ навесні 2022 року. Унаслідок слобожанського контрнаступу Збройних Сил України у вересні–жовтні 2022 року було звільнено практично всі окуповані території Харківської області, крім частини за річку Оскіл.

Серед основних викликів, які постали перед усіма учасниками консорціуму проєкту ЮНІКОМ з України, головним, очевидно, є війна та її наслідки для суспільного життя, економічного розвитку, екологічного стану тощо. Варто зазначити, що вплив безпосередніх наслідків бойових дій більше відчутний у східних та південних регіонах країни, де обстріли є інтенсивними, безпекові питання особливо гострі (у т. ч. і через замінування територій) і наявний великий ступінь руйнації інфраструктури, житлового сектору, а також інтенсивний вплив людей працездатного віку тощо, тоді як для північних, центральних та західних областей характерні більш віддалені наслідки: збільшення кількості населення регіонів за рахунок внутрішньо переміщених осіб і потреба їх реінтеграції, забезпеченні житлом тощо, економічна стагнація тощо. Серед інших проблем, які виділили учасники опитування у своїх регіонах: екологічна криза, зумовлена незаконною вирубуванням лісів, забрудненням річок, атмосфери і земельних ресурсів (Львівська, Кіровоградська, Запорізька області); неконтрольована забудова та активне зростання кількості транспортних засобів (Київська, Львівська область); комунальні проблеми, як-от відімкнення електроенергії, брак питної води, проблеми з опаленням тощо (Запорізька область), демографічна криза (Вінницька область) тощо. (Опитувальник ВНМУ; Опитувальник ДонДУВС; Опитувальник ІВО, Опитувальник ЛНУ; Опитувальник МДПУ; Опитувальник СНАУ, Опитувальник УДУ; Опитувальник ХНУРЕ).

Зокрема, МДПУ (Запорізька область) відзначили: екологічні проблеми, завдані внаслідок забруднення атмосферного повітря та земельних ресурсів, комунальні проблеми (блекаути, нестача питної води, проблеми з опаленням), безпекові проблеми, підтримка соціально вразливих категорій населення. Кіровоградська область (ДонДВСУ) відзначили екологічні проблеми та проблеми з ВПО (У Кіровоградській області на проживання залишились понад 92 тисячі переселенців) (Опитувальник ДонДУВС).

Демографічний розвиток Вінницької області впродовж останніх 10 років характеризується тенденцією до поступового спаду чисельності населення. Зменшення чисельності мешканців відбулося переважно внаслідок природного скорочення населення. Скорочення чисельності населення регіону відбувається також під впливом міграційних процесів з від'ємним сальдо – від +0,2 на 1000 населення у 2014 р. до -2,5 на 1000 населення у 2018 р. В регіоні сформувалась вікова структура населення, для якої характерна висока питома частка осіб старшого віку і низька – молодшого, що визначає тенденцію до подальшого постаріння населення.

Зберігається регресивний тип відтворення населення, дуже високий рівень демографічного старіння (частка осіб старших 60 років – 23,3%, в тому числі – в сільській місцевості – 26,4%), прогресування хронічних неінфекційних захворювань серед осіб старшого віку (хвороби системи кровообігу, злоякісні новоутворення, ендокринологічні захворювання та ін.).

Кількість закладів вищої освіти по регіонам ЗВО-партнерів

Регіональний зріз щодо кількості закладів вищої освіти в регіонах, у яких розміщені заклади – учасники консорціуму проєкту ЮНІКОМ, показує на підставі даних з ЄДЕБО, що найбільше ЗВО розташовано у столиці м. Києві – 32, на Харківщині – 23 та Львівщині – 14 закладів. Шість закладів вищої освіти розташовані у Запорізькій області, 5 – на Вінниччині, 4 – на Сумщині і 2 – на Кіровоградщині. При цьому виключно в обласних центрах розташовані всі ЗВО Харківщини, Вінниччини і Кіровоградщини, серед 14 закладів Львівщини в обласному центрі Львові розташовані 13, у Запорізькій області в самому Запоріжжі є три ЗВО, інші розташовані не в обласному центрі, на Сумщині це співвідношення становить 3 до 1. Відповідно великими освітніми агломераціями у практично всіх областях є обласні центри, винятком є лише Запорізька область, де 50 % закладів до повномасштабного вторгнення розташовувалися в районних центрах, як, до прикладу, МДПУ.

Стратегічні документи на обласному рівні, які висвітлюють пріоритети співпраці між ЗВО та громадами

Для МДПУ та Запорізької громади окремого документу немає. У Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року передбачено таку співпрацю. Посилання на Стратегію - <https://www.zoda.gov.ua/news/48277/strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-period-do-2027-roku.html>

Серед документів на обласному рівні, які висвітлюють пріоритети співпраці між ЗВО та громадами, в опитувальниках було виокремлено стратегії регіонального розвитку на конкретний період (Вінницька, Запорізька, Львівська області). Деякі області, як-от Харківська, Львівська і Вінницька, мають окремі стратегії з розвитку освіти на регіональному чи місцевому рівні. Зокрема, на Харківщині діє обласна програма розвитку освіти «Новий освітній простір Харківщини» на 2019–2023 роки (Обласна програма розвитку освіти, 2018), на Львівщині – «Стратегія розвитку освіти Львівщини на період до 2027 року» (Стратегія розвитку освіти Львівщини, 2020), а в м. Вінниця – «Програма розвитку освіти Вінницької міської територіальної громади на 2022–2024 роки» (Програма розвитку освіти Вінницької міської територіальної громади, 2021). До прикладу, у «Стратегії розвитку освіти на Львівщині на період до 2027 року» освіту визначено як рушій економіки, а Львівську область заплановано перетворити в освітній хаб. Досягнути цих цілей влада регіону планує, серед іншого, через посилення взаємодії освіти, бізнесу, науки (операційна ціль 3.3.). Освітній хаб у стратегії трактується як перспективну точку зростання інноваційної економіки регіону через підвищення та модернізацію освітнього потенціалу навчальних закладів регіону; розвиток зв'язків між професійно-технічними навчальними закладами, університетами та бізнесом; інтеграція регіону у світовий освітній простір; налагодження партнерських відносин між українськими та європейськими навчальними закладами; створення центрів творчого розвитку студентів та молоді; формування мережових зв'язків між освітніми, науковими та бізнесовими структурами як у межах регіону, так і за його межами.

Пріоритети співпраці між ЗВО та громадами на місцевому (муніципальному) рівні

Серед пріоритетів співпраці громади із закладами вищої освіти на Львівщині визначено такі (відповідно до «Стратегії розвитку освіти на Львівщині на період до 2027 року»):

розширення мережі креативних та освітніх просторів в університетах, громадах;
 удосконалення механізмів стимулювання наукової молоді шляхом переходу до грантового фінансування, підтримка творчих проєктів молоді;
 підтримка винахідництва та науково-дослідницької діяльності молодих учених, студентів та учнів;

розвиток молодіжного підприємництва завдяки стартап-школам і стартап-клубам;
 заохочення молодіжних ініціатив у сфері соціального підприємництва і стартапів для розв'язання проблем сталого розвитку громади Львівщини, українського суспільства.

На Сумщині, згідно з опитувальником, до пріоритетів віднесено такі:

матеріально-технічне забезпечення та модернізація лабораторної бази ЗВО на світовому рівні;
 забезпечення фундаменталізації та універсалізації освітньої підготовки через спільні проєкти наукових та освітніх установ (Опитувальник СНАУ).

В опитувальниках ВНМУ і МДПУ вказано також на пріоритети співпраці на рівні місто–ЗВО. Зокрема, м. Мелітополь визначило для себе такі пріоритети для співпраці із ЗВО:

формування міжкультурної діалогової платформи (створення міжкультурних діалогових платформ на базі закладів освіти та культури; підвищення рівня інтеркультурної компетентності молоді м. Мелітополя шляхом проведення круглих столів, науково-практичних конференцій та інформаційних сесій; проведення міжнародних і регіональних заходів міжкультурного діалогу);

розбудова інфраструктури вражень (проведення тематичних турнірів, фестивалів з інтелектуально-розважальних ігор, створення мережі «антикафе»);

місто спортивних досягнень (проведення спортивних регіональних і міжнародних змагань);

запровадження освіти впродовж життя шляхом проведення тренінгів і майстер-класів для дорослих; надання інституційної підтримки освіти впродовж життя (Опитувальник МДПУ)

Інформацію щодо пріоритетів у інших регіонах не подано або подано в дуже скороченому обсязі без посилання на джерела інформації.

Наявність в області розвиненої співпраці в освітніх питаннях з міжнародними партнерами

У ЗВО всіх областей така співпраця є розвиненою.

Органи на місцевому рівні, які відповідають за співпрацю між ЗВО та громадами (як з точки зору державної адміністрації, так і на муніципальному рівні)

Серед органів, які відповідають за співпраці між закладами вищої освіти і громадами, було виділено обласні державні адміністрації та їхні відповідні департаменти (зокрема, департаменти освіти і науки), місцеві ради.

В Запорізькій області на муніципальному рівні - це Управління освіти ММР, Управління культури та молоді та Управління фізичної культури і спорту, на обласному - Департамент освіти і науки ЗОДА (Опитувальник МДПУ)

ЧАСТИНА 2: ОПИС ЗВО-УКРАЇНСЬКИХ ПАРТНЕРІВ КОНСОРЦІУМУ

Статистичні дані про ЗВО (кількість студентів, з іноземними студентами включно, кількість НПП, орієнтовна кількість випускників на рік, etc.)

Кількість студентів МДПУ, з іноземними студентами включно – 4199, кількість НПП – 252, орієнтовна кількість випускників на рік – 640.

Розміщення та релокація ЗВО:

Університети, які були релоковані, зазнали певних змін у внутрішній політиці ЗВО та зіткнулися з труднощами. Так, переміщення МДПУ призвело до втрати інфраструктури та активів на окупованих територіях. Інша важлива проблема – вплив персоналу. Відтік молоді (в інші регіони України або за кордон) та обмеження прав і свобод молоді, яка залишається на окупованій території, позначилось на вступній кампанії, зробило її складнішою, з часом кількість вступників зменшилася. Це вже відбулося на бакалавраті внаслідок того, що певна частка випускників не завершила навчання в українських школах (Опитувальник МДПУ, 2023). Донецький державний університет внутрішніх справ зіштовхнувся з труднощами в організації та відновленні якісного освітнього процесу. Університет втратив матеріально-технічну базу (гуртожитки, їдальні, навчальні корпуси) і людські ресурси через загибель та міграцію (Опитувальник ДонДУВС, 2023). 1. Організація та відновлення якісного освітнього процесу;

Структура доходів і видатків ЗВО

Аналізуючи структуру доходів і видатків університетів, зазначимо, що найбільший обсяг фінансування мав ЛНУ, 2022 року він становив 1 102 754 тис. грн. Далі розподіл бюджетів: бюджет ВНМУ – 741 044 тис. грн, ХНУРЕ – 413 673 тис. грн, ДонДУВС – 182 000 тис. грн і МДПУ – 96.678 тис. грн.- (останній публічний звіт ректора <https://dnuvs.ukr.education/zvit-rektora>). Заклад фінансується за кошти державного бюджету. Загальний обсяг фінансування університету з державного бюджету у 2022 році відповідно до кошторису доходів та видатків із внесеними змінами, ДонДУВС складає 182 млн.грн. Слід зазначити, що рівень фінансування закладу вищої освіти у порівнянні з 2021 роком збільшено на 29,5 % , що становить 41 млн. грн., у порівнянні з 2020 на 28,5 %, тобто, на суму 40 млн.грн. Значна частка (близько 77,6 %) використання бюджетних коштів припадає на оплату праці та обов'язкові податкові платежі. Витрати на харчування курсантів складають близько 4,22 %, оплата комунальних послуг та енергоносіїв – 2,32 %, витрати на відновлення капітальних вкладень становлять 6,18 %.

Обсяг фінансування МДПУ 11 місяців 2022 року склав 96678,4 тис.грн. По відношенню до 2021 року спостерігається зменшення кошторисних призначень по загальному та спеціальному фондах (на 20,1%). Коштів загального фонду університету за 11 місяців 2022 року витрачено на суму 77393,3 тис. грн. Коштів спеціального фонду витрачено на суму 13138,5 тис.грн. Основним джерелом надходжень до спеціального фонду в університеті є платні освітні послуги, які складають 91,0 % від загальної суми надходжень.

Джерело: <https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/Zvit-rektora-za-2022-r.pdf>

Наявність Стратегії розвитку ЗВО

На сайті є україномовна версія Стратегії МДПУ на 2013-2023 рр. <https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/10/Strategiya-rozvitku-2013-2023.pdf>

Наразі розробляється нова стратегія на 5 наступних років. Вона буде представлена й в англійській мовній версії.

Наявність Стратегії інтернаціоналізації ЗВО

В МДПУ є Програма розвитку міжнародної діяльності (Program for the Development of the International Activities) - <https://mv.mdpu.org.ua/viddil-mizhnarodnyh-zv-yazkiv/pro-viddil/>

Наявність стратегії ЗВО щодо третьої місії?

У попередній стратегії МДПУ передбачалась реалізація суспільної місії університету. У Стратегії на 2024–2029 рр. передбачено реалізацію третьої місії університету. Окремої стратегії щодо третьої місії немає (Опитувальник МДПУ). Стратегія щодо третьої місії розробляється в УДУ (Опитувальник УДУ).

Наявність в ЗВО стандартів поведінки для забезпечення недискримінації та інклюзії

В УДУ імені Михайла Драгоманова створюється Ресурсний центр інклюзивної освіти, розробляється концепція інклюзивного освітнього простору. Планується гендерні дослідження, проводились просвітницькі заходи з цієї тематики (УДУ).

Стратегія інклюзивності оприлюднена на сайті ХНУРЕ як положення про інклюзивну освіту українською мовою (https://nure.ua/wp-content/uploads/Main_Docs_NURE/polozhennja-inkluzivna-osvita.pdf). Так, ключові елементи політики ХНУРЕ, спрямовані на недискримінацію та інклюзивність: вільний вибір факультету та форми навчання; забезпечення особливих умов та комплексної підтримки людей з особливими потребами; поєднання освітнього процесу зі спеціальними корекційними заходами; зміцнення морального, фізичного і соціального здоров'я; співпраця ЗВО з органами державної влади, урядовими та неурядовими організаціями; у сфері медичної реабілітації та працевлаштування людей з особливими потребами (Опитувальник ХНУРЕ).

МДПУ поважає свободу прояву поглядів, однак, булінг (цькування), дискримінація та сексуальні домагання не є ані законодавчо захищеним вираженням потреб, ані належним здійсненням академічної свободи. Університет засуджує дискримінацію і гендерне насильство, у тому числі, сексуальні домагання, залякування чи експлуатацію на робочому місці та в освітньому процесі, та зобов'язується сприяти протидії цим явищам. Політика попередження і боротьби з булінгом (цькуванням) дискримінацією та сексуальним домаганням ґрунтується на наступних принципах: поваги до гідності кожної людини; забезпечення рівних можливостей осіб та/або груп осіб; профілактики булінгу (цькування), дискримінації та сексуальних домагань; забезпечення рівних можливостей жінкам і чоловікам щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків; здійснення професійної діяльності на засадах гендерної рівності; захисту прав учасників освітнього процесу від булінгу (цькування), дій та інформації, спрямованої на дискримінацію за ознакою статі, сексуальних домагань,

дотримання конфіденційності при розгляді випадку; систематичності моніторингу щодо проявів булінгу (цькування), дискримінації та сексуальних домагань, оприлюднення його результатів і відповідного реагування на недотримання гендерної рівності, виявлення випадків булінгу (цькування) дискримінації і сексуальних домагань. Всі учасники освітнього процесу мають право на захист від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства, сексуальних домагань та дискримінації за будь-якою ознакою. З метою створення безпечного освітнього середовища в Університеті запроваджено комплексний підхід у сфері запобігання та протидії проявам булінгу (цькування) дискримінації та сексуальними домаганням. Комплексний підхід включає управлінський і просвітницький напрями. В МДПУ імені Богдана Хмельницького створено Комісію із запобігання, попередження та протидії булінгу (цькування), дискримінації та сексуальним домаганням. Також є відповідне положення і постійно проводяться анкетування з цих питань. Уся інформація є на сторінці офіційного сайту університету <https://mdpu.org.ua/protidiya-buling-lnim-domagannyam/> В університеті розроблено заходи і здійснюється робота стосовно доступності до навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. В МДПУ імені Б. Хмельницького створено Психологічний центр, співробітниками якого здійснюється психологічний супровід, соціально-психологічна адаптація, надається психологічна допомога з підвищення психологічної культури, гуманізації стосунків у студентських та викладацьких колективах, створюються умови для забезпечення індивідуального підходу до учасників освітнього процесу, що сприяє повноцінному особистісному розвитку здобувачів і створенню психологічних умов для формування в них мотивації до навчання, самореалізації, самовиховання та саморозвитку. «Положення про Психологічний центр МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://drive.google.com/file/d/1a9OyoX9g6NID2PCR6S1Icy1FAF1b0b8s/view> . У ЗВО розроблено заходи по досягненню встановлених нормативів безпеки, гігієни праці, підвищення існуючого рівня охорони праці, запобігання випадків травматизму, професійних захворювань та аварій (додаток 4 до Колективного договору). Наразі університет користується матеріально-технічною базою КЗ “Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія”, яка відповідає вимогам інклюзивності. Після повернення в університеті буде продовжено роботу з удосконалення інфраструктури стосовно її інклюзивності (Опитувальник МДПУ).

13. Чи має ваш ЗВО Етичний кодекс поведінки? Якщо так, то як Кодекс поведінки вирішує питання співпраці з громадами та залучення персоналу до суспільних ініціатив?

Результати опитування показали, що жоден із ЗВО не має окремого документа Етичного кодексу поведінки, який є вкрай важливим для недопущення різних проявів дискримінації на робочому місці. Окремі університети – у процесі його розроблення.

В МДПУ діють такі нормативні документи: «Положення про запобігання академічному плагіату в освітній діяльності МДПУ імені Богдана Хмельницького», протокол № 6 засідання Вченої ради МДПУ від 30.10.2019 р. (https://drive.google.com/file/d/10RJA1I_bMKp_kIqNq7894oAO6bnxwiP/view), «Положення про академічну доброчесність в МДПУ імені Богдана Хмельницького» і «Кодекс академічної доброчесності МДПУ імені Богдана Хмельницького», (https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/akademichna-dobrochesnist_2020.pdf, https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akadem-dobrochesnosti_2020.pdf). З метою практичної реалізації заходів щодо дотримання академічної доброчесності в університеті створено Комісію з питань наукової етики та запобігання плагіату в освітній діяльності. Проте у нормативних документах переважно йдеться про академічну

добросесність і не враховано питання співпраці з громадами та залучення персоналу до суспільних ініціатив (Опитувальник МДПУ).

В ДонДУВС є Кодекс корпоративної етики, який визначає цінності, моральні принципи, правила, норми поведінки, а також норми професійної етики, якими керуються всі, хто навчається або працює в ДонДУВС. Одним із принципів університету є соціальна відповідальність - відповідальність за покращення суспільства, частиною якого є Університет; відповідальність за використання майна і ресурсів Університету, повага до навколишнього середовища. Відповідно до загальних положень корпоративної етики і норм поведінки кожен представник університетської спільноти у своїй професійній, навчальній та громадській діяльності повинен зберігати і примножувати традиції Університету та сприяти поширенню його кращих практик із метою формування позитивного іміджу та ділової репутації в місті, регіоні, країні.

14. Чи є ваш ЗВО членом будь-яких національних або міжнародних суспільних ініціатив, які зосереджуються на питаннях третьої місії, напр. Глобальний договір ООН?

МДПУ є учасником та ініціатором численних ініціатив, цілі яких відповідають третій місії (переважно суспільному її аспекту): це залучення до акцій на допомогу ЗСУ, волонтерські акції, консультативна, соціальна та психологічна підтримка для населення. В університеті функціонує Центр сприяння розвитку та функціонуванню української мови (керівник – канд. філол. наук, доцент Гапеева І. М.). У межах діяльності центру з 2021 року викладачі кафедри української мови МДПУ імені Богдана Хмельницького працюють екзаменаторами Національної комісії зі стандартів державної мови (доценти Гапеева І. М., Котенко О. В., Сіроштан Т. В.) під час проведення іспиту на визначення рівня володіння державною мовою. Серед заходів, організованих центром є такі: Конкурс проєктів студентської та учнівської молоді «Патріоти нашого міста» (покликаний зібрати інформацію про маловідомих особистостей міста Мелітополя та Мелітопольського району, які зробили вагомий внесок у популяризацію української мови, літератури та культури); Круглий стіл до Дня захисника України (із залученням службовців з лав ВСУ) та Дня Українського козацтва; День української писемності та мови. Онлайн-марафон «Мова нас єднає!»; Онлайн-спілкування для патріотично налаштованої молоді із представниками Секретаріату Уповноваженого із захисту державної мови та ін. Також це - участь у робочій групі Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення з напрацювання критеріїв фобії (ворожнечі, ненависті) щодо кримськотатарського народу у медіа, участь у консультації Державної служби з етнополітики та свободи совісті щодо обговорення Порядку утворення та функціонування Центру національних меншин (спільнот), доцент О.С. Арабаджи (Опитувальник МДПУ).

З 2009 року ВНМУ представляє Україну у Європейській Аероалергій Мережі (European Aeroallergen Network <https://www.polleninfo.org/country-choose.html>) та входить до світової мережі станцій Аеробіологічного моніторингу, створеною під егідою Європейської Академії Алергії та Клінічної Імунології (ЕААСІ) на базі Центру Алергії та Довкілля (ZAUM) Технічного університету Мюнхена, Німеччина (<https://www.zaum-online.de/en/pollen/pollen-monitoring-map-of-the-world.html>).

У рамках проєкту AUTOPOLLEN, до якого входить ВНМУ <https://autopollen.net/about>, під егідою групи європейських метеорологічних служб EUMETNET відбувається перехід до

побудови системи автоматичного моніторингу вмісту біоаерозолі в Європі і побудова європейської мережі автоматичних аеробіологічних станцій, до якої увійде і ВНМУ.

ВНМУ, співробітники якого надають населенню послуги у сфері охорони здоров'я, був залучений у пілотному проекті МОЗ з реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та у м. Києві. Метою було відпрацювання нових організаційно-правових та фінансово-економічних механізмів, спрямованих на підвищення ефективності та доступності медичного обслуговування населення і які є необхідними для розвитку системи охорони здоров'я України.

З метою боротьби з епідемією туберкульозу було реалізовано проєкт INNOVA4TB - 2018-2022 роки по програмі Горизонт 823854 –INNOVA4TB – H2020-MSCA- RISE-2018.

INNOVA4TB — це міжнародний міжгалузевий консорціум, який об'єднує заклади з країн із високим і середнім/низьким рівнем захворюваності на туберкульоз (ТБ) із великим досвідом клінічного лікування випадків М/ШР-ТБ; університети та дослідницькі установи високого рівня, які мають досвід додаткових фундаментальних і трансляційних досліджень, спрямованих на діагностику туберкульозу; а також малі та середні підприємства (МСП), які зосереджені на діагностиці туберкульозу, використовуючи різні новітні технологічні підходи, зацікавлені в перенесенні досліджень на інноваційні продукти, послуги та/або процеси.

Консорціум учасників складається з 12 установ із 6 країн, які поєднують взаємодоповнюючу експертизу: клінічний менеджмент, фундаментальна наука та промисловий розвиток. Координатор у ВНМУ ім. М.І. Пирогова – доцент Андрій Дуднік.

Проєкт «High Five» (2019), який реалізовувався за підтримки Шведського Інституту, спрямований на розвиток інтернаціоналізації освітньої та наукової діяльності. Метою проєкту є покращення міжнародної співпраці українських та молдовських закладів вищої освіти та університету Умео, Швеція. Координатор у ВНМУ ім. М.І. Пирогова – доцент Андрій Дуднік.

Проєкт Cost Action 18226 “Нові шляхи у визначенні патогенів та аероалергенів” (“New approaches in detection of pathogens and aeroallergens” ADOPT), 2019-2024 роки. Учасники - 36 країн Європи. Україну у ній представляє ВНМУ. Метою проєкту є створення міждисциплінарної мережі експертів, які беруть участь у дослідженні біоаерозолі, використовуючи як існуючі методи, так і такі технології майбутнього, як моніторинг часток у реальному часі, технології атмосферної хімії та фізики або методи еДНК, що застосовуються в молекулярній біології. Головною метою проєкту є подолання бар'єрів, що обмежують застосування нових методів у аналіз біоаерозолів. На прикладі алергенного пилку рослин та спор грибів розроблені підходи до інтеграції декількох методів дослідження біоаерозолі та способів обробки даних за допомогою числових підходів у середовищі великих даних. Координатор у ВНМУ ім. М.І. Пирогова – професор Вікторія Родінкова.

Проєкт «Вінниця – місто послідовників М. І. Пирогова» за підтримки бюджету громадських ініціатив (2020). Проєкт передбачав створення видання про історію медицини Вінниці та біографії видатних лікарів. Координатор у ВНМУ ім. М.І. Пирогова – співробітники наукової бібліотеки.

Проєкт “Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти” – Academic IQ (2020- 2021). Проєкт упроваджувався Американськими Радами з міжнародної освіти за сприяння Посольства США в Україні, Міністерства освіти і науки України та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Результатом діяльності проєкту Academic IQ, співпраці українських та міжнародних експертів стане розвиток освітянського середовища задля відповідального запровадження норм академічної доброчесності та посилення спроможностей освітньої системи України на засадах і принципах академічної доброчесності та якості. Сайт

проєкту - <https://americancouncils.org.ua/programs/academiq/> . Координатори у ВНМУ ім. М.І. Пирогова - Власенко О.В., Назарчук О.А., Сергета І.В.

Метою проєкту Internationalization at Eastern Europe Universities, HIGH FIVE reloaded (2021-2022) було закласти основу для розвитку системної співпраці між університетами-партнерами (Umeå University (UmU), Odessa National University (ONU), Vinnytsia National Medical University (VNMU), State University of Medicine and Pharmacy (SUMF), Karazin National University (KNU)), що сприятиме спільній роботі та заощадить дорогоцінний час, необхідний для проведення новаторських досліджень та ефективного навчання молодих спеціалістів через захоплюючі навчальні програми. В рамках проєкту учасники напрацювали керівні принципи та моделі взаємодії під час діяльності з інтернаціоналізації, було ґрунтовано висвітлено питання зовнішнього фінансування медичних наукових проєктів та акредитації освітніх програм з метою інтеграції у європейський освітній простір. Особливу увагу було присвячено питанням онлайн освіти, запрошенню видатних науковців для лекцій в нашому університеті. Серед напрямків діяльності слід відзначити: врегулювання питань академічної мобільності, покращення взаємодії в рамках міжнародної наукової та освітньої діяльності між партнерськими організаціями, розробка он-лайн лабораторії, розбудова потенціалу для успішної реалізації спільних проєктів. Детальніше про проєкт можна дізнатись на веб-сайті <https://www.eduinter.org/> Координатор у ВНМУ ім. М.І. Пирогова – доцент Андрій Дуднік.

Проєкт Erasmus+ «Поєднання Інновацій, Здоров'я і Суспільств: освітній розвиток потенціалу в сусідніх районах Східної Європи (BIHSENA: Bridging Innovations, Health and Societies: Educational capacity building in the Eastern European Neighbouring Areas)» (2015-2018). Реалізовувався під координацією Маастрихтського університету (Королівство Нідерландів) спільно з Національним університетом "Києво-Могилянська академія" та іншими членам консорціуму з Польщі, Болгарії та Росії. В рамках проєкту на базі університету запроваджено 3 нових курси з управління в охороні здоров'я. Співробітники університету виступили співавторами онлайн курсу «Bridging Health care and Society» - <https://www.coursera.org/learn/healthcare-and-society>. Координатори у ВНМУ ім. М.І. Пирогова – Малачкова Н.В., Ігнащук О.В.

Проєкт «Baltic Network for prevention of Early School Leaving (SEE-ME)» (2017-2018) реалізовувався за підтримки Шведського Інституту з координацією міжнародного відділу Фолькуніверситету (Упсала, Швеція). Метою проєкту передбачалося передати знання, інструменти і навчальні матеріали, напрацьовані в європейських країнах для попередження раннього залишення навчання студентами в Україні, Молдові та Росії. Викладачі університету прослухали курс тренінгів по інклюзивній освіті, PBL підходу у навчанні, проєктній діяльності, інструментам оцінки освітнього процесу. Координатор у ВНМУ ім. М.І. Пирогова – Харковенко Р.В.

Проєкт «Програма розвитку лідерського потенціалу університетів України» (2018- 2019) організований Британською радою України. Інноваційний проєкт передбачав формуванням культури лідерства у вітчизняній вищій освіті. Програма поєднувала серію навчальних модулів від провідних тренерів Фундації лідерства у вищій освіті Великої Британії. У рамках проєкту сформувалась університетська команда у складі учасників освітнього процесу від проректора до студента. Команда університету прийняла участь у тренінгах, спрямованих на розвиток лідерських якостей, інтернаціоналізації та проєктної культури. Задля розвитку міжнародної співпраці команда ВНМУ ім. М.І. Пирогова відвідала Велику Британію Англія Раскін Університет (м. Кембридж). Координатор у ВНМУ ім. М.І. Пирогова – Драчук О.П.

29.09.2022 у м. Брюссель Бельгія стартував новий науковий проєкт Towards an improvement in diagnostics and treatment strategies for TB control (ADVANCE-TB) в рамках European Cooperation in Science and Technology (COST), де доцент кафедри фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології Вінницького національного університету ім. М.І. Пирогова – Андрій Дуднік

увійшов до складу Керівного комітету. Проект буде тривати 4 роки (2022-2026) та розрахований на 600 тис євро. Консорціум складається з майже 40 організацій із 19 країн, серед яких академічні установи, виробники обладнання, лікарні, наукові інститути та неурядові організації з Європи, Америки та Африки. В рамках проекту планується покращити діагностику та лікування туберкульозу, а також прискорити втілення спільних наукових напрацювань та реалізувати низку освітніх заходів.

«Покращення доступу до соціальних послуг у сфері психічного здоров'я» за програмами ЄС-НАТО в рамках спільного проекту Посольства Республіки Польща та Міністерства у справах ветеранів України - 2019 р

Участь співробітників університету під егідою Державного експертного центру при МОЗ України в здійсненні фармаконагляду - моніторингу побічних реакцій лікарських засобів, який реалізується серед лікарів та пацієнтів (Опитувальник ВНМУ)

Політика ЗВО щодо комерціалізації університетських продуктів

До 24.02.2022 р. в університеті реалізувалась програма комерціалізації наукової та освітньо-наукової продукції. Щорічно відбувалося планування цієї діяльності. Проте під час війни комерціалізація суттєво пригальмувалась. Наразі кошти, отримані у результаті наукової та освітньо-наукової діяльності, перераховуються на потреби ЗСУ та інші потреби гуманітарного характеру (Опитувальник МДПУ).

Наявність в ЗВО інноваційного центру або центру підтримки комерціалізації академічних досліджень?

В МДПУ цим питанням займаються Відділ наукової роботи та Відділ міжнародної співпраці і проектної діяльності. Опікується комерціалізацією проректор з наукової, інноваційної роботи та міжнародної співпраці, начальник відділу наукової роботи і начальник відділу міжнародної співпраці і проектної діяльності. Окремого відділу немає (Опитувальник МДПУ).

ВНМУ немає подібного центра.

17. Чи має ЗВО Стратегію забезпечення якості?

В МДПУ імені Богдана Хмельницького розроблена, задокументована, впроваджена і підтримується в робочому стані система управління якості. Основним документом діючої системи управління якості, що описує послідовність і взаємодію процесів при наданні освітніх послуг і проведенні наукових досліджень, у МДПУ імені Богдана Хмельницького є Настанова з якості. Основа організації системи організації якості – Політика у сфері якості.

ВНМУ має стратегію забезпечення якості вищої освіти у ЗВО. Вона регулюється наступними положеннями: “Положення про систему забезпечення якості вищої освіти ВНМУ ім. М.І. Пирогова”, “Положення про моніторинг і контроль якості освіти у ВНМУ ім. М.І. Пирогова”, “Положення про відділ забезпечення якості”. Візія ВНМУ передбачає органічне поєднання якісного освітнього процесу, інноваційності наукових розробок, їх практичного значення та соціальної спрямованості:

- в університеті панує атмосфера академічної доброчесності та відповідальності кожного за результат діяльності, сприяння розвитку і самовдосконаленню учасників освітнього процесу;
- сучасна практична підготовка здобувачів та надання лікувально-профілактичної допомоги проводяться у багатопрофільній університетській клініці та на клінічних базах університету;
- зберігаються освітні та наукові традиції і підтримується прагнення до досконалості;
- інтеграція в світовий та європейський простори вищої освіти здійснюється в результаті інтернаціоналізації освітніх і дослідницьких програм;
- підтримується висока репутація випускників серед роботодавців;
- відбувається розвиток фундаментальної і прикладної медичної науки, інтелектуального потенціалу для медичної галузі держави.

18. Які пріоритети для ЗВО щодо забезпечення якості досліджень, освіти та третьої місії?

В МДПУ модель системи управління якістю університету заснована на процесному підході та розроблена з урахуванням відповідних вимог. Основні принципи менеджменту якості такі: 1) управління якістю вищої освіти на основі постійного вдосконалення структури, ефективного розподілу функціональних зобов'язань, прав та відповідальностей співробітників університету, змісту освітніх програм і технологій їхньої реалізації; 2) сталий розвиток системи управління якістю університету, що забезпечує виконання вимог ДСТУ ISO 9001:2015; 3) безумовне виконання законодавчих та нормативних документів, стандартів та керівних вказівок щодо освітнього процесу; 4) застосування системного та ризик-орієнтованого підходу щодо основних науково-освітніх процесів; 5) розвиток університету як освітньої організації, що забезпечує умови для максимального задоволення потреб, очікувань та вимог споживачів освітніх послуг, наукової та інноваційної продукції; 6) постійне вдосконалення моделі професійної компетентності НПП; 7) формування у здобувачів вищої освіти загальнокультурних, універсальних та фахових компетенцій; 8) розвиток партнерських взаємин із виробничими та науковими організаціями, загальноосвітніми та професійними освітніми установами України та зарубіжжя; 9) забезпечення гарантій якості підготовки конкурентоспроможних випускників; 10) управління якістю інноваційної структури університету (Опитувальник МДПУ).

У ВНМУ проекти в рамках реалізації третьої місії університету відбираються за важливістю питань, які можуть бути вирішені для громади (на основі попереднього вивчення цих питань).

ЧАСТИНА 3. НАЦІОНАЛЬНА НОРМАТИВНА БАЗА ЩОДО ТРЕТЬОЇ МІСІЇ ЗВО

Національні, регіональні нормативно-правові документи, які підтверджують реалізацію третьої місії ЗВО на державному рівні

В Україні ми не маємо особливих нормативно-правових документів щодо університетських місій. Проте ми маємо Стратегію розвитку вищої освіти на 2022-2032 роки, затверджену Кабінетом Міністрів України (Український уряд), яка містить мету для ЗВО: посилити співпрацю з суспільством і забезпечити процес його участі в управлінні університетом. Також проект Стратегії розвитку системи охорони здоров'я в Україні до 2030 року стосується розвитку спроможності у сфері охорони здоров'я та визначає важливу роль суспільства в цьому. Окрім цього, ми також приймаємо інтеграційні угоди з ЄС, які включають реформи у забезпеченні якості вищої освіти відповідно до ESG-2015. У процедурі процесу акредитації агенцією зовнішнього забезпечення якості є оцінка відповідності місії ЗВО до освітнього процесу «Критерій 1. Дизайн і цілі навчальної програми. 1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти» (ВНМУ)

Частково це засвідчують такі документи: Концепція Державної цільової програми розвитку дослідницьких інфраструктур в Україні на період до 2026 року, схвалено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 322-р, Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України № 848-VIII, редакція від 6 квітня 2022 р., Наказ МОН України «Про затвердження Порядку реєстрації міжнародних науково-технічних програм і проєктів, що виконуються в рамках міжнародного науково-технічного співробітництва українськими вченими, а також грантів, що надаються в рамках такого співробітництва» (2017 р.), Закон України «Про вищу освіту», [Наказ МОН 1104 від 07 09 2023](#) «Про затвердження пріоритетної тематики при проведенні конкурсів фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок у 2023 р.», «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (МДПУ).

Визначення поняття «третя місія ЗВО» на національному рівні

Одноставне визначення відсутнє, проте наявна досить велика кількість публікацій з цієї теми (Опитувальник МДПУ).

Елементи, які включено до визначення третьої місії ЗВО у вашій країні на нормативному рівні

Для українських університетів відповіді немає, оскільки цей термін не є унормованим (Опитувальник МДПУ).

Державна національна політика щодо третьої місії ЗВО, її пріоритети

Концепція Державної цільової програми розвитку дослідницьких інфраструктур в Україні на період до 2026 року охоплює основні механізми підтримки Третьої місії університетів, які використовуються у світовій практиці, а саме: систематизація дослідницьких інфраструктур, оцінювання їх сумісності з європейськими дослідницькими інфраструктурами, надання пріоритетного фінансування для їхнього подальшого розвитку та її узгодженість із Дорожньою картою розвитку європейських дослідницьких інфраструктур, затвердженою Європейським стратегічним форумом дослідницьких інфраструктур (ESFRI). У Наказі МОНУ від 11.07.2019 № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» визначено критерії оцінювання освітньої діяльності ЗВО, а у Рекомендаціях НАЗЯВО для експертів зазначено: «Рішення про відкриття чи подальше функціонування ОП не повинно бути продиктоване лише економічною

доцільністю, її цілі мають відповідати також суспільній місії ЗВО” (що є частиною третьої місії ЗВО) (Опитувальник МДПУ).

Як зазначено вище, ми маємо Стратегію розвитку вищої освіти на 2022-2032 роки, затверджену Кабінетом Міністрів України (Український уряд), яка містить мету для ЗВО: посилити співпрацю з суспільством і забезпечити процес його участі в управлінні університетом (ВНМУ).

Чи надає держава фінансову підтримку ЗВО з активною соціальною активністю

Усе та ж Концепція фіксує проблему недостатності фінансування, яка, природно, загострилася в умовах воєнного стану. Упродовж кількох років діяла формула фінансування, яка була створена з цією метою. Проте, на жаль, неможливо констатувати її транспарентність (МДПУ).

В українській освіті одним із основних сегментів бюджетування є наука та інновації (2 місія). Соціально пов’язані заходи (зміцнення здоров’я, психічне здоров’я, реабілітація тощо), які здійснюються ЗВО, фінансуються бізнесом/грантодавцями в рамках проектів. На жаль, у нас немає винагород за суспільно важливу працю. Оскільки університет є бюджетною установою, ми не маємо права здійснювати певні фінансові виплати на власний розсуд, все чітко регламентовано законодавством. Тим більше, що зараз, під час воєнного стану, з метою економії бюджетних коштів кожен платіж нашої установи ретельно перевіряється Казначейством на предмет доцільності. Але маємо приклад фінансової підтримки з міського бюджету працівників університету: з метою протидії поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19 та забезпечення надання якісної медичної допомоги хворим на гостру респіраторну хворобу COVID-19 на території м. Вінницькій територіальній громаді на виконання заходів програми «Здоров’я вінничан на 2022-2024 роки», яка затверджена рішенням міської ради від 24.12.2021 № 758 (зі змінами), у 2022 році виділено кошти з бюджету Вінницької міської територіальної громади у вигляді субвенції з місцевого бюджету державному бюджету Вінницькому національному медичному університету імені Пирогова на виплату доплати до заробітної плати працівникам кафедри інфекційних хвороб з курсом епідеміології, які залучені до надання медичної допомоги хворим на гостру респіраторну хворобу COVID-19 на суму 540,765 тис. грн. (Опитувальник ВНМУ).

Обласні документи, які визначають пріоритети співпраці ЗВО та громади для вирішення суспільних проблем

Є декілька регіональних стратегічних документів щодо співпраці з ЗВО у сфері науки, освіти та розвитку громади:

СТРАТЕГІЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ - <https://www.vin.gov.ua/invest/rehionalni-prohramy-rozvytku/622-stratehiia-zbalansovanoho-rehionalnoho-rozvytku-vinnytskoi-oblasti-na-period-do-2027-roku>

План заходів З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ЗБАЛАНСОВАНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ - <https://www.vin.gov.ua/images/doc/vin/ODA/strategy/strategy2027.pdf>

Рішенням міської ради від 26.02.2021 року №194 затверджено Стратегію розвитку Вінницької міської територіальної громади до 2030 року – Стратегія 3.0 Наразі роботи в рамках зазначених стратегічних проектів не проводяться. Відповідно до пункту 4.1.7. Положення про

департамент молодіжної політики Вінницької міської ради департамент «в межах компетенції співпрацює з вищими, загальноосвітніми, професійно-технічними та спеціальними навчальними закладами, органами студентського та студентського самоврядування, громадськими організаціями та творчими спілками».

<https://www.vmr.gov.ua/stratetiia> Програма розвитку освіти Вінницької міської територіальної громади на 2022-2024 роки

На виконання Програми розвитку місцевого самоврядування у Вінницькій області «УСПІШНІ СИЛЬНІ ГРОМАДИ» на 2018 - 2025 роки, затвердженої рішенням 27 сесії обласної Ради 7 скликання від 20 грудня 2017 року № 515 (зі змінами), та з метою фінансової підтримки навчальних закладів області, що надається на реалізацію проєктів у сфері розробки та застосування інформаційних та інноваційних технологій в управлінську діяльність, освітній процес та науково-пошукову роботу Вінницькою обласною Радою оголошено конкурс на отримання грантів для закладів вищої освіти, фахової передвищої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти, загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти (у т.ч закладів міської та сільської місцевості) за темою: «Розробка та застосування інформаційних та інноваційних технологій в управлінську діяльність, освітній процес та науково-пошукову роботу».

Посилання: https://vin-osvita.gov.ua/wp-content/uploads/2023/03/letter425_grants2023.doc (Опитувальник ВНМУ)

У Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року передбачено такі актуальні завданнями: з метою розвитку підприємницької компетентності молоді регіону ініціювати відкриття та матеріально й фінансово підтримувати Бізнес-інкубатори у закладах вищої освіти Запорізької області; задля заохочення випускників закладів вищої освіти – молодих фахівців працювати в установах регіону, запроваджувати регіональні програми підтримки молодих спеціалістів, зокрема педагогів; створювати і реалізовувати регіональні програми щодо розвитку Університетів третього віку на базі університетів Запорізької області задля забезпечення освітніх та інформаційно-комунікаційних потреб людей похилого віку; з метою підтримки STEM-освіти¹² серед учнівської та студентської молоді ініціювати в регіоні відкриття, фінансово та матеріально підтримувати діяльність науково-дослідних STEM-центрів при університетах Запорізької області; з огляду на стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій з метою smart-просвіти населення ініціювати відкриття й фінансово та матеріально підтримувати діяльність smart-консалтингових центрів при університетах Запорізької області для навчання та надання відповідних кваліфікованих консультацій громадянам регіону (Опитувальник МДПУ).

Обласними радами та обласними державними адміністраціями прийнято низку різних документів, які містять окремі положення стосовно співпраці із ЗВО для вирішення різних проблем. Наприклад, рішенням Кіровоградської обласної ради від 17 вересня 2021 р. № 152 затверджено Програму впровадження регіональних наукових досліджень у виробництво у Кіровоградській області на 2022-2024 роки, яка передбачає здійснення комплексу заходів щодо налагодження співпраці між закладами вищої освіти та виробниками. Рішенням Кіровоградської обласної ради від 30 листопада 2021 р. № 190 затверджено Обласну цільову соціальну програму національно-патріотичного виховання на 2022- 2027 роки, яка передбачає залучення закладів освіти до здійснення заходів у сфері національно-патріотичного виховання на території області. Разом з тим єдиного окремого документу, який би визначав всі пріоритети співпраці ЗВО та громад, наразі немає (Опитувальник ДонДУВС).

Як враховуються результати діяльності ЗВО щодо третьої місії в оцінку діяльності ЗВО на національному рівні

Процедура рейтингування ЗВО обов'язково враховує інформацію щодо співпраці зі стейкхолдерами, участі у міжнародних наукових проєктах, отримання грантів. Водночас проблема розробки критеріїв та форм оцінювання реалізації Третьої місії університетами на державному рівні залишається актуальною (Опитувальник МДПУ).

Оцінка міжнародного визнання, яке включає, в тому числі - і визнання соціальної ролі університетів, - входить до шкали оцінювання рейтингу ВНЗ України «200 найкращих вишів України». Діяльність вишу визначається з допомогою інтегрованого індексу рейтингової оцінки — Із (80 % «ваги» оцінки ЗВО). Він включає індекс якості науково-педагогічного потенціалу, індекс якості навчання, індекс міжнародного визнання, експертне оцінювання якості науково-педагогічного потенціалу і якості навчання — 15 %; показник інформаційних ресурсів (якість та функціональна повнота вебсайтів університетів) — 5 %. (Опитувальник ВНМУ)

Як включено оцінювання третьої місії до національних процедур забезпечення якості. Які національні стандарти щодо оцінювання третьої місії ЗВО

Так, це впроваджено у нормативних документах щодо діяльності ЗВО (ліцензійних вимогах, критеріях оцінки якості діяльності тощо), проте на доволі узагальненому рівні і без відповідного використання цього терміну (МДПУ).

Яким суспільним цінностям має відповідати третя місія Університету

Активна громадянська позиція, людська гідність, патріотизм, соціальна гармонія, милосердя (МДПУ)

Згідно з опитуванням як окремих працівників ВНМУ, так і представників окремих структурних підрозділів, було визначено, що третя місія університету має відповідати, насамперед, критеріям професійності, якості та ефективності виконання, а також доброчесності. Важливим також вбачається служіння суспільству, прозорість реалізації та фінансування третьої місії. (ВНМУ).

ЧАСТИНА 4: ПРАКТИКИ УКРАЇНСЬКИХ ЗВО-ПАРТНЕРІВ ЩОДО ТРЕТЬОЇ МІСІЇ

1. Як ваш ЗВО співпрацює з громадами на місцевому рівні?

“Спілкуємося з керівництвом і представниками громади, обговорюємо проблеми і потреби, визначаємо ті, у вирішенні яких можемо допомогти, окреслюємо шляхи співпраці і розпочинаємо певні дії. Наприклад, під час війни й окупації Мелітополя багатьом мешканцям громади довелося виїхати до Запоріжжя, де МДПУ імені Богдана Хмельницького почав співпрацювати з простором “Саме тут” (надання психологічних консультацій, організація і проведення заходів та акцій для дітей і дорослих) і ГО “Мрія” (проводимо заняття для дітей різного шкільного віку, організуємо дозвілля для дорослих) (МДПУ).

2. Як державні та громадські органи та представники зацікавлених сторін, бізнесу та громадського сектору залучаються до співпраці з вашим закладом вищої освіти у забезпеченні третьої місії?

Для МДПУ стейкхолдери Мелітопольська міська рада, Запорізька обласна державна адміністрація, Управління освіти, ГО “Мрія”, “Саме тут”, “Мелітопольщина”, “Прогресильні” та багато інших у межах запланованих в рамках угод пріоритетних видів діяльності, а також одноразово або кількаразово, коли надходять запити від інших організацій та інституцій.

3. Як ваш заклад вищої освіти визначає сучасні суспільні глобальні та локальні потреби та проблеми, вирішення яких є основою для реалізації третьої місії Університету?

Відбувається постійна комунікація з представниками громад, керівниками різноманітних установ, організацій та інституцій, проводяться зустрічі зі стейкхолдерами. Важливу роль у цьому відіграє Центр соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького (МДПУ).

4. Визначте нагальні потреби громади, якими зараз займається ваш університет?

Наразі виклики громади пов’язані насамперед із її розпорошеністю внаслідок окупації території, що має негативний вплив на згуртованість та спільноту населення. З-поміж нагальних потреб громади, більшу частину якої становлять ВПО, університет задовольняє такі: освітні послуги (неформальна освіта та освіта дорослих включно), психологічна підтримка, реабілітаційна допомога, частково – відновлення документів (МДПУ).

5. Як місцева громада залучена до реалізації третьої місії вашим університетом? Які існують формати співпраці?

Діяльність, спрямована на реалізацію третьої місії у ЗВО-партнерах проєкту ЮНІКОМ є досить різноманітною і відповідають також і пріоритетам ЗВО у соціальній сфері. Так, ДонВДУС активно співпрацює з управлінням соціального захисту населення Кропивницької, Криворізької та Івано-Франківської районних державних адміністрацій для забезпечення і надання соціальних послуг сім’ям та особам, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах. Щосуботи в межах Програми Волонтер+, що реалізується на території Кропивницької громади, курсанти та студенти університету, як постійні члени команди «Годуємо патріотів», беруть участь у фасуванні сухих супів задля допомоги людям, які постраждали від російської агресії, та військовослужбовцям, які несуть службу на передовій. Спільно з волонтерами міст Кропивницький, Кривий Ріг та Івано-Франківськ постійно вживаються заходи з питань забезпечення окремих потреб територіальної оборони та Збройних Сил України. Курсанти виготовляють окопні свічки та маскувальні сітки, а також є активними донорами крові. Окрім того, постійно здійснюється надання психологічної допомоги та підтримки для тимчасово переміщених осіб із залученням профільних спеціалістів. Продовжено співпрацю з волонтерськими організаціями і благодійними фондами «Благосердя», «blagodary vseleppuy», «Егіда-центр», «World central kitchen», «Я Маріуполь», «ЛуганщинаХАБ», «Дом 4824» та ОБСЄ в Україні. Продовжена співпраця з психотерапевтами міста для проведення психотерапевтичних заходів з курсантами університету, які зазнали емоційного стресу під час бойових дій або перебувають у пригніченому психологічному стані внаслідок втрати зв’язку з близькими, які залишилися в районі проведення активних бойових дій чи на окупованій території.

Колектив Донецького державного університету внутрішніх справ усвідомлюючи наявні виклики з дестабілізації безпекового середовища та підриву національних інтересів у кіберпросторі, особливо в умовах воєнного стану та кібервійни, у 2022/2023 навчальному році активізував співпрацю зі співробітниками міжрегіональних територіальних підрозділів Департаменту кіберполіції Національної поліції України.

У Донецькому державному університеті внутрішніх справ для ефективного використання наукового потенціалу створені робочі групи для роботи над розробленням пропозицій з удосконалення законодавства України. Серед законопроектів, які стосуються безпекового середовища, науковцями ДонДУВС надано пропозиції до проекту Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення застосування заходів забезпечення безпеки, проекту Концепції розвитку безпекового середовища держави з урахуванням викликів, пов'язаних з військовою агресією, та ін. Науковці університету підготували пропозиції щодо основних засад та положень проекту рамкового закону «Про організаційно-правові засади формування безпекового середовища в державі». 19 квітня 2023 року пропозиції направлено для узагальнення до Державного науково-дослідного інституту МВС України.

18 квітня 2023 року на базі ДонДУВС для всіх охочих вільно володіти державною мовою, стартували безплатні курси «Переходь на українську!». Головна мета курсу – допомогти громадянам опанувати усну та писемну форми сучасної української мови задля вдосконалення особистісних та професійних навичок

Викладачі та студенти філологічного факультету співпрацюють з громадськими організаціями міста Мелітополя. Зокрема, на базі Благодійного фонду «Мрія» здобувачі I–IV курсів проходять виробничу (педагогічну) практику. Завданням практики є навчання української та англійської мови мешканців Мелітополя та Мелітопольського району, які є внутрішньо переміщеними особами (у м. Запоріжжі) через збройну агресію рф. До занять були залучені як діти шкільного та дошкільного віку, так і їхні батьки. Ця ініціатива дітей і батьків Мелітопольщини була зумовлена необхідністю вдосконалення навичок говоріння та письма англійською та рідною мовою, оскільки в умовах переміщення та дистанційної освіти у дітей виникали певні труднощі з опануванням мов, а батьки вбачають перспективи кращого працевлаштування за умови наявності міцних знань з української та англійської. Протягом 2022–2023 н.р. студенти філологічного факультету проводили заняття з різними за віком слухачами, удосконалюючи власну педагогічну майстерність.

Дослідницькі проекти інтеркультурної інтеграції м. Мелітополя:

Одним з пріоритетних напрямків реалізації «Плану інтеркультурної інтеграції міста Мелітополя» на 2019 рік є збільшення кількості заходів, спрямованих на зміцнення культурного розмаїття та сприяння міжкультурній взаємодії та діалогу. Слід зазначити, що ефективна співпраця заслуговує особливої уваги, адже це є одним з основних принципів інтеркультурності. Активним прикладом такої кооперації, яка ґрунтується на проактивному підході, стала плідна проектна співпраця з партнерами:

- Мелітопольською Централізованою бібліотечною системою,
- Мелітопольською єврейською общиною,
- Мелітопольським міським краєзнавчим музеєм,

- Центром Мексиканської культури «Естрейя».

Наприклад, підготовлені та спільно реалізовані проекти: Британської Ради «Активні громадяни» щодо налагодження інтеркультурної співпраці, питання інклюзії та створення простору для розвитку та відпочинку молоді, проблеми екології міста, ставлення до безпритульних тварин.

Проведені на базі коворкінг – центру бібліотеки ім. М. Горького «Школи модераторів» проекту «Муніципальний менеджмент міста Мелітополя» при підтримці німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ.

Науковці університету виступили ініціаторами розробок:

- Проекту «Мапи проблем мікрорайонів» з пропозиціями для органів місцевого самоврядування на підставі думки громади. Мапування потреб жителів міста – це один з інструментів, який допомагає візуально та дієво виявити проблему окремо взятого мікрорайону;
- Проекту «Робота культурно-дозвіллевих закладів і культурне мапування очима мелітопольців» з пропозиціями для органів місцевого самоврядування на підставі думки громади.

Науковці університету є членами робочої групи з реалізації маркетингової стратегії міста Мелітополя (розпорядження № 502-р про затвердження складу робочої групи з реалізації маркетингової стратегії міста Мелітополя від 20.11.2018 р.), експертами та проектними менеджерами з питань туризму в Агенції розвитку м. Мелітополь.

Науковці МДПУ є учасниками проекту «Містки громадської активності». Освітнє спрямування проведеного картування у рамках реалізації цього проекту обумовлювалось приєднанням міста Мелітополя Запорізької області у червні 2016 року до всесвітньої спільноти прогресивних міст, що підтримали Пекінську декларацію та задекларували пріоритетом свого розвитку підтримку освіти упродовж життя. Дієво долучившись до впровадження концепту Пекінської декларації, Мелітополь став першим містом, яке увійшло до Глобальної мережі ЮНЕСКО «Міст, що навчаються» зі статусом постійного членства у мережі – як в Україні, так і на всьому пострадянському просторі. Після вступу у глобальну мережу ЮНЕСКО у міста з'явилися зобов'язання щодо впровадження політики «навчання протягом життя для всіх» на місцевому рівні.

Науковці університету є членами проектної групи з питань туризму Агенції розвитку м. Мелітополь та координаторами діяльності відділу маркетингу та туризму виконавчого комітету ММРЗО.

· кандидат соціологічних наук, доцент Афанас'єва Л.В. є радником мера м. Мелітополь з питань інтеркультурності;

· доктор біологічних наук, професор Воровка В.П. є головою «Спілки краєзнавців Мелітопольщини», але він вже більше, ніж півроку перебуває в полоні у російських окупантів;

· кандидат географічних наук, доцент Арабаджи О.С. є директором науково-методичного центру з вивчення нематеріальної культурної спадщини народів Приазов'я.

МДПУ був організатором таких проєктів:

Фестиваль традицій частування народів Приазов'я «Найкраще все для гостя дорогого».
 Мелітополь: Черешнева столиця України саме тут!
 Інклюзивна майстерня демократичного діалогу
 Дитячо-підлітковий загальноміський форум «ФЕСРІЯ ВСЕЗНАЙКИ»

Єднання поколінь на користь громади

Інтеркультурний фьюжн «Модна кухня».

Перша безкоштовна Академія сучасного дитячого мистецтва «Art Lab» (МДПУ)

Насамперед, місцева громада отримує послуги з різних аспектів медичної допомоги від працівників ВНМУ, а, відтак, відбувається постійний контакт співробітників університету з її представниками на різних рівнях. Це і населення, і окремі комунальні некомерційні підприємства, установи, заклади галузі охорони здоров'я. Співпраця також відбувається на рівні департаментів охорони здоров'я міста та області, що засвідчено відповідними договорами про співпрацю як з окремими установами, так і з органами влади. Крім того, на території закладів галузі охорони здоров'я розташовані структурні підрозділи університету, де надається медична допомога населенню. Станом на 2023 рік участь у спільній діяльності з Вінницьким національним медичним університетом ім. М.І. Пирогова беруть участь 9 закладів охорони здоров'я.

На рівні області між Департаментом охорони здоров'я та реабілітації, як структурним підрозділом Вінницької обласної військової адміністрації та Вінницьким національним медичним університетом ім. М.І. Пирогова, налагоджено тісну, багаторічну та різнопланову співпрацю, зокрема - експертну, консультативну та освітню. Її продовженням стало укладання договору про співпрацю між ВНМУ та Департаментом охорони здоров'я та реабілітації Вінницької обласної військової адміністрації (далі - Департаментом) у травні 2023 року. На виконання наказів МОЗ України від: 05.02.2016 року № 69 «Про організацію клініко-експертної оцінки якості медичної допомоги», 28.09.2012 року № 752 «Про порядок контролю якості медичної допомоги» та відповідних наказів Департаменту від 07.12.2022 року № 2466 «Про організацію клініко-експертної оцінки якості медичної допомоги лікувально - профілактичних закладах області» та від 09.12.2023 року № 2498 «Про затвердження складу голів та членів груп експертів Департаменту охорони здоров'я та реабілітації облвійськкадміністрації на 2023 рік» реалізована співпраця в експертному напрямку. Фахівці ВНМУ ім. М.І. Пирогова включені до клініко-експертних комісій Департаменту та до складу груп обласних експертів за 18 напрямками. Це дає змогу проводити незалежну оцінку якості надання медичної допомоги в закладах охорони здоров'я області на високому експертному рівні.

Відповідно до наказу Департаменту від 19.04.2023 року № 1003 «Про проведення виїзних засідань регіональної кардіокомісії» започатковані та активно проводяться виїзні консультативні прийоми жителів ОТГ в закладах здоров'я первинного та спеціалізованого рівнів надання медичної допомоги області за участі професорського складу профільних кафедр ВНМУ ім. М.І. Пирогова. Під егідою Департаменту та Вінницького національного медичного

університету ім. М.І. Пирогова в області активно працювали багаторічні навчальні проєкти: «Школа лікарів ЗПСМ», проводились виїзні засідання навчального проєкту «Школа цереброваскулярних хвороб», тематичні лекції про побічні ефекти лікарських засобів. Щорічно для аудиторії лікарів закладів охорони здоров'я області кафедрами ВНМУ ім. М.І. Пирогова організовувались цілий ряд профільних конференцій, семінарів, майстер-класів з метою проведення навчання лікарів у закладах охорони здоров'я області та підвищення їх професійності, які з початком пандемії ковід успішно продовжили своє функціонування в онлайн-форматі, а з початком повномасштабного вторгнення продовжують роботу у форматі змішаному. За результатами проведеного експертами ВНМУ опитування основними стейкхолдерами, з якими медичні університети мали б працювати для ефективної реалізації “третьої місії” є (в низхідному порядку значимості):

1. Міжнародні громадські організації
2. Медичні заклади та лікарні
3. Місцеві організації громадського сектору
4. Неприбуткові організації (благодійні фонди)
5. Заклади громадського здоров'я
6. Пацієнти та групи пацієнтів, пацієнтські організації
7. Інші університети
8. Органи влади
9. Волонтери та волонтерські рухи
10. Військові організації
11. ЗМІ
12. Депутати
13. Батьки студентів
14. Військомати (Опитувальник ВНМУ)

6. Як враховується думка громади?

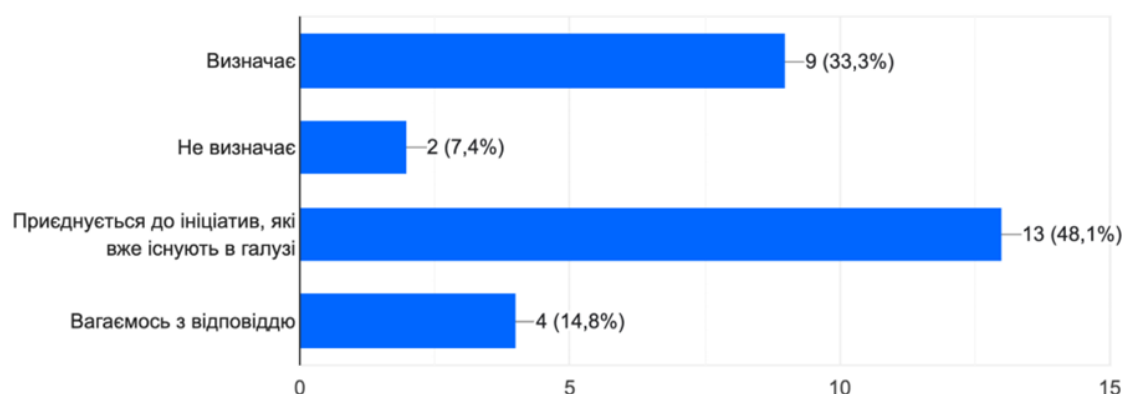
За результатами спільного обговорення проблем, соціологічних досліджень, форм зворотного зв'язку в університеті готуються і проводяться відповідні заходи. Представники університету беруть участь у нарадах мерії, установах та інституціях міста (МДПУ)

За свідченням експертів ВНМУ, думка громади береться до уваги шляхом різного роду опитувань (безпосереднє спілкування з пацієнтом, спілкування у соцмережах, месенджерах, шляхом соціологічних опитувань), які проводяться співробітниками та студентами

університету під час безпосередньої комунікації з представниками різних верств місцевої громади. За даними проведеного експертами ВНМУ опитування переважна більшість (48%) респондентів приєднуються до ініціатив, які вже ефективно себе зарекомендували. Це є підтвердженням загальновідомої думки про те, що медична сфера є дуже консервативною і часто бюрократизованою та зарегульованою. Суспільно важливі зміни в медицині потребують багато зусиль, часу та високого професіоналізму.

Чи визначає Ваш структурний підрозділ (кафедра, відділ, лабораторія тощо) самостійно сучасні суспільні глобальні і локальні потреби т...овою для реалізації третьої місії Університету?

27 відповідей

7. Як ваш ЗВО фінансує реалізацію своєї третьої місії?

Переважно на громадських засадах. Активні працівники можуть бути премійованими або нагородженими певними відзнаками (МДПУ).

За даними фінансової служби університету, на жаль, немає законних підстав фінансувати “третю місію” університету. Водночас оплата за проведення лікувальної роботи для населення співробітниками університету може бути прикладом фінансування третьої місії.

8. За якими критеріями ваш ЗВО відбирає проекти третьої місії для підтримки, якщо він надає фінансові кошти та інші ресурси цьому проекту?

Фінансова участь ґрунтується переважно на актуальності вирішуваної проблематики і міцності партнерських взаємин (МДПУ).

Відповідно до важливості та актуальності питань, які необхідно вирішити для спільноти (на основі попереднього вивчення цих питань у VNMU).

Були запропоновані наступні критерії:

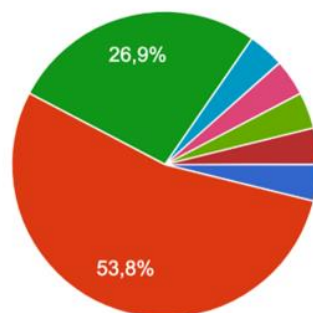
→ За широтою охоплення цільової аудиторії;

- По ефективності (співвідношення досягнутого результату і вкладених ресурсів);
- За обсягами фінансування;
- Актуальність;
- Відповідно до умов здійснення;
- Кількісних і якісних;
- Реальний вплив на зміну життя в суспільстві;

Продуктивність → ;

- Задоволеності співробітників університету з Політикою, що реалізуються в університеті;
- Прозорість прийняття рішень керівництвом університету;
- Оцінка рівня соціальної відповідальності відповідно до чітких критеріїв;
- Ясність і доступність комунікаціям(Опитувальник ВНМУ).

Укажіть, будь ласка, за допомогою яких критеріїв повинна оцінюватися "третья місія" закладу вищої освіти з точки зору Вашого університету (...ідрозділу (кафедра, відділ, лабораторія тощо)?
 26 відповідей

- За широтою досягнутої цільової аудиторії
- За ефективністю (співвідношення досягнутого результату і вкладених ресурсів)
- За розміром фінансування
- За актуальністю
- За термінами реалізації
- Кількісних та якісних
- реальний вплив на зміну життя в суспільстві
- За результативністю
- задоволеність колективу університету

Досі ІВО не приймав рішень щодо фінансової підтримки проєктів. Наші проєкти або підтримуються міжнародними грантами, в основному з ЄС, або реалізуються на основі самофінансування, тобто фінансуються за рахунок фінансових внесків, добровільно надаються персоналом. Критерії, які ІВО використовує для відбору проєктів третьої місії, такі: цікаві та надихаючі, що сприяють розвитку мислення, корисні для внутрішніх та зовнішніх зацікавлених сторін інституту та ширшої спільноти, суспільства в цілому (ІВО)

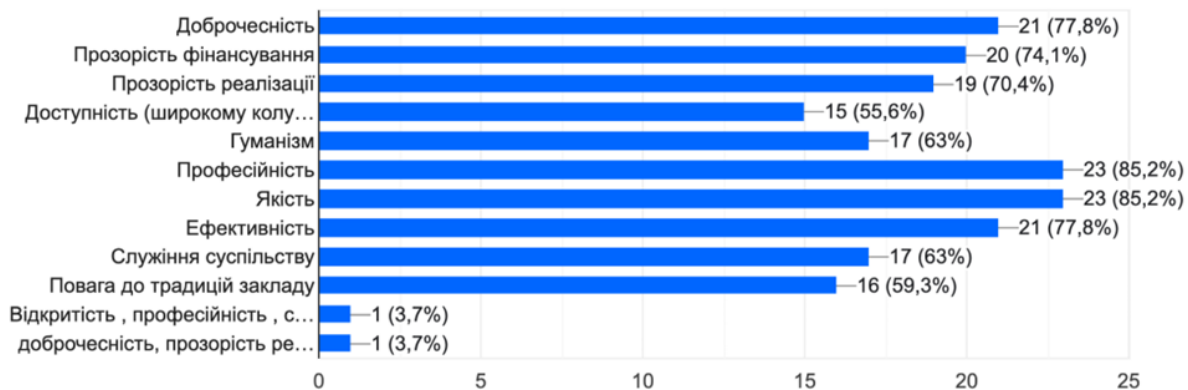
9. Яким цінностям повинні відповідати проєкти третьої місії у вашому ЗВО?

Доброчесність, людська і національна гідність, співпереживання, постійний розвиток (МДПУ).

На думку експертів, опитаних робочою групою UNICOM у ВНМУ, проекти третьої місії університету повинні відповідати критеріям: професійності та якості виконання (по 23 % голосів респондентів), а також доброчесності та ефективності (по 21 %) та прозорості фінансування (20 %).

Визначте яким цінностям повинні відповідати проекти третьої місії у Вашому закладі вищої освіти (Вашому структурному підрозділі (кафедра, відділ, лабораторія, група тощо))?

27 відповідей

10. Кейси, які висвітлюють найкращі практики ЗВО

Кейс №1

Назва: «Тактична медицина в період війни»

Залучені кафедри університету: кафедра медицини катастроф та військової медицини ВНМУ

Яку проблему розглядають: способи евакуації, зупинка критичних кровотеч в зоні масових воєнних уражень.

Чому він був підтриманий: отримання вміння критично важливі для порятунку життів та попередження інвалідизації

Що зроблено: проведено заняття з 850 медичними працівниками

Який вплив: Проведені тренінги дають життєво необхідні навички для ефективного надання медичної допомоги на різних етапах евакуації поранених.

Спосіб комунікації з громадою у проєктах, в яких був задіяний університет: через адміністрацію організованих контингентів (лікарні, медичні установи та навчальні заклади).

Фотозвіт за проєктом “Тактична медицина в період війни”:

Кейс 2

Назва: “Все про алергію”

Залучені кафедри університету: кафедра фармації.

Яку проблему розглядають: профілактика широкого спектру алергічних захворювань серед населення України, зокрема, сезонної алергії до пилку рослин та спор грибів.

Чому він був підтриманий: тому що алергія вражає до 30 % населення України. Проєкт також має підтримку бізнесу.

Що зроблено: з моменту започаткування проєкту з 2018 року створено більше 800 статей, декілька сотень інфографік на теми алергії та ковід, виходить щотижневий алергопрогноз на сайті “Все про алергію” <https://allergy.org.ua/>. Окремо, у співпраці з Фінським метеорологічним інститутом, створено прогностичний модуль <https://allergy.org.ua/map>, який надає інформацію щодо погодинних змін концентрацій основних аероалергенів. Ця інформація була, насамперед, призначена захисникам України, які, за родом своєї діяльності, змушені багато часу проводити в довіллі і тому потерпають від проявів сезонної алергії. Але модулем можуть користуватися і широкі верстви населення. Модуль відображає інформацію щодо концентрацій пилку амброзії, полину, берези, вільхи, оливи та злаків. Через повномасштабне вторгнення рф проєкт не працював з березня 2022 по липень 2023 року. Виходив лише алергопрогноз.

Який вплив: профілактика широкого спектру алергічних захворювань, інформаційна робота під час пандемії ковід.

Спосіб комунікації з громадю у проєктах, в яких був задіяний університет: розповсюдження інформації через веб-сайт “Все про алергію” та сторінки сайту у Фейсбуці та Інстаграмі.

Приклади

інформаційних

матеріалів:

АЛЕРГЕНИ АМБРОЗІЇ

Amb a 1 та Amb a 2, пекталіази – основні алергени амброзії, їх кількість збільшується в зрілому пилку, до них чутливі 97 % людей з алергією на цю рослину. Можуть швидко надходити у кровотоки.

Amb a 3 та Amb a 7 – білки хлоропластів пластогліанини. Обумовлюють сенсibiлізацію половини хворих

Amb a 4 – дефенсин, стійкий захисний білок, обумовлює чутливість до пилку полину

Amb a 5 – має дуже маленькі молекули, які легко проникають через слизову. Чутливі від 5 до 17 % людей з алергією на амброзію

Amb a 6 – стійкий до нагрівання та травлення білок ІТР. Обумовлюють чутливість до полину та синдром «лилок-плоди», зокрема, із насінням та пилюком соняшника.

Amb a 8 – профіліни. Обумовлюють чутливість до пилку полину та синдром «лилок-плоди», зокрема, з динькою, огірками, кабачками, кавуном, гарбузом

Amb a 9 та Amb a 10 – полькальцини. Чутливість до них нечеста і характерна для людей з алергією до пилку полину та злакових трав.

Amb a 11 – цистеїнова протеаза, руйнує інші білки. До цього алергену чутливі до 55 % людей з алергією до пилку амброзії.

Amb a 12 – енолаза, регулює здатність пилку використовувати енергію, зокрема, для проростання. До неї чутливі 66 % людей з алергією на амброзію.

Алергію на амброзію можна вилікувати! І це дешевіший метод позбутися симптомів, аніж стратегія уникнення контакту з алергеном.

Відмінності масок для обличчя

					
	Тканинна маска	Медична маска	Хірургічна маска	Респіратор N95	Респіратор N95 з клапаном
Захисна можливість	<40%	<70%	<80%	95%	95%
Багато-разовість використання	✓	✗	✗	✓	✓
Ціна	\$	\$	\$	\$\$\$	\$\$\$
Легкість дихання	✓	✓	✓	✗	✓
Загальна оцінка	☆☆☆☆	☆☆☆☆	☆☆☆☆	☆☆☆☆	☆☆☆☆

Коронавірус, грип, алергія? як розрізнити

грип та ГРВІ

кашель

головний
біль

нежить

підвищення
температури тіла
до +38,5°C - 39,5°C

біль у горлі

біль у м'язах

алергія

кашель,
свистяче дихання
та хрипи

нежить

чхання

почервоніння,
свербіж очей
та сльозотеча

коронавірус

сухий
кашель

висока
температура

задишка,
ускладнене
дихання

АЛЕРГЕНИ КАВУНА

Cit la 2

профілін, головний алерген,
визначає широку перехресну
реактивність з рослинною
їжею та пилюком,
зокрема, амброзії, полину
та злакових трав,
а також - дині,
кабачка та огірка.

Cit la MDH

малат дегідрогеназа,
визначає чутливість
до латексу,
мінорний алерген

Cit la TPI

триосефосфат-ізомераза, мінорний алерген,
може обумовлювати симптоми бронхіальної астми

Алергія на кавун розвивається на фоні чутливості до
пилку, особливо амброзії

Кейс №3

Назва: “Теплі долоньки”

Залучені структурні підрозділи: організатор студентське самоврядування, залучено деканати факультетів.

Яку проблему розглядають: соціальна згуртованість, підтримка вразливих верств населення, створення кращих умов для перебування, покращення соціально-психологічного становища.

Чому він був підтриманий: мотивація студентів полягає у допомозі населенню, на жаль, багато дітей-сиріт потребують уваги, підтримки та створення гарного соціально-психологічного стану.

Що зроблено: з моменту започаткування проекту з 2017 року відбулося більше 10 поїздок у межах Вінницької області до закладів (будинків-інтернат) разом із студентами різних курсів та факультетів. Під час виїздів, здійснюються заходи із психо-соціальної підтримки студентам медичними психологами (арт терапія, спілкування, групові ігри) та донація різних канцелярських предметів, іграшок, книг для дітей.

Який вплив: покращення добробуту дітей-сиріт.

Спосіб комунікації з громадою у проєктах, в яких був задіяний університет: розповсюдження інформації через [канал Телеграм](#) та офіційна сторінка Інстаграм.

«ТЕПЛІ ДОЛОНЬКИ»

Кейс №4

Назва: “Збір коштів на автомобіль у медичний батальйон від студентів ВНМУ”

Залучені структурні підрозділи: організатор студентське самоврядування, залучено деканати факультетів, кафедри.

Яку проблему розглядають: соціальна згуртованість, підтримка студентів, що борються за незалежність України.

Чому він був підтриманий: мотивація студентів полягає у допомозі населенню, на жаль, є велика потреба у підтримці воїнів, що боронять країну, тому студентське самоврядування започаткувала комплекс соціальних заходів.

Що зроблено: з моменту започаткування проєкту з 2022 року відбулося більше 5 [благодійних заходів](#) з метою збору 130 тис гривень для купівлі авто у медичний батальйон нашого студента..

Який вплив: соціальна згуртованість університету заради перемоги.

Спосіб комунікації з громадою у проєктах, в яких був задіяний університет: розповсюдження інформації через канал Телеграм та офіційна сторінка Інстаграм.

МАШИНА ДЛЯ ЗСУ 234 137.90
ГРИВЕНЬ
ЗІБРАНО

HYUNDAI TERRACAN

Об'єднаними силами студентів ВНМУ ми придбали авто для механізованого батальйону в ецьку область (Бахмут).

МИ НЕПЕРЕМОЖИ

Уподобали: studrada_vnmu та інші люди

doctor_yasenieva Дружня студентська родина не матиме перешкод!

Машина доставлена в Бахмут, перевірена і... більше

Кейс 1 МДПУ

Ім'я (назва): “Інтеркультурна стратегія міста”

Залучені кафедри університету: кафедра соціології та філософії; кафедра української мови; кафедра історії та археології.

Яку проблему розглядають: системний моніторинг соціальних проблем міста.

Чому він був підтриманий: міська громада отримала можливість своєчасної оцінки ефективності взаємодії органів самоврядування та національно-культурних товариств, визначати пріоритети в розробці інтеркультурної міської політики в реалізації «Стратегії розвитку міста Мелітополя», тим самим координуючи зусилля мерії, міських відділів освіти і культури, міської громади та Асоціації національних громад.

Що зроблено: науковці університету, керуючись концептом інтеркультурної стратегії, розробленою Програмою Ради Європи «Інтеркультурні міста», у 2014 році виступили ініціаторами розробки Інтеркультурної стратегії міста – на даний момент єдиного подібного Документу, прийнятого до виконання міською радою в Україні (затверджено рішенням сесії Мелітопольської міської ради Запорізької області VI скликання від 30.07.2015 №13 «Про затвердження Плану міжкультурної інтеграції міста Мелітополя до 2020 року»).

Який вплив: аналіз отриманих даних дозволив науково обґрунтувати пріоритетні напрямки «Плану міжкультурної інтеграції м. Мелітополя», основна мета якого – працювати разом заради подальшого розвитку інтеркультурного Мелітополя, створюючи умови та нові можливості для динамічного, інклюзивного та по-справжньому інтеркультурного суспільства за участі всіх жителів міста, незалежно від їх етнічного походження, віросповідання, віку, статі, чи освіти. (Розпорядження міського голови від 24.10.2016 № 697-р зі змінами згідно розпорядження міського голови від 07.02.2017 № 65-р.; від 28.02.2020 № 95-р Про затвердження заходів на 2020 рік «Плану міжкультурної інтеграції м. Мелітополя до 2020 року»).

Спосіб комунікації з громадою, у чийх проєктах університет був задіяний: через органи місцевого самоврядування.

Кейс 2 МДПУ

Ім'я (назва): **“Хаб інфо-медійно грамотних громадян”**

Залучені кафедри університету: кафедра методики викладання германських мов; кафедра української і зарубіжної літератури; кафедра історії та археології; кафедра соціології та філософії; кафедра інформатики і кібернетики; кафедра математики і фізики.

Яку проблему розглядають: розвиток медіа- та інформаційно грамотного суспільства, успішне функціонування якого залежить від обізнаності його громадян щодо специфіки функціонування медіа та навичок їх оцінювання.

Чому він був підтриманий: в умовах гібридної війни росії проти України, що розпочалася задовго до повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року, після анексії територій Кримського півострова та Донбасу виявилася нагальна потреба у формуванні свідомого громадянина, здатного протидіяти дезінформації та мові ненависті, мати стійкість до впливів ворожої пропаганди.

Що зроблено: протягом листопада 2020 – лютого 2021 року були проведені соціологічне дослідження щодо рівня розвиненості інфомедійної грамотності населення “Моя навігація в інфомедійному просторі”, а також 14 публічних заходів – онлайн активностей із залученням цільової аудиторії: вебінари, тренінги, веб-квести, воркшопи, майстер-класи, інтерактивні лекції, ігри-дебати тощо. Окрім цього, було укладено навчально-методичний посібник “Екологія інфомедійного простору”, створено супровідний роздатковий ілюстративний матеріал до нього, розроблено навчальну настільну гру “Інформаційна коридра”, створено продукцію рекламно-агітаційного характеру (комплект календариків і наліпок з цитатами відомих людей про важливість інфомедійної грамотності). Усі матеріали були безоплатно поширені у школи та бібліотеки міста і району.

Який вплив: кількість учасників, яка була охоплена протягом реалізації проєкту – 948. Цільова аудиторія – переважно молодь і освітяни, які активно діляться своїм досвідом з ширшою аудиторією – учнями, друзями, колегами. Усі учасники заходів отримали певний обсяг інформації та розвинули вміння, пов’язані з факт-чекінгом, критичним мисленням, роботою з інформацією тощо. Створені сторінки в соціальних мережах продовжують виконувати інформаційно-просвітницьку функцію через поширення інфомедійно-корисних матеріалів: постерів, відеороликів, фото, інфографіки тощо.

Спосіб комунікації з громадою, у чийх проєктах університет був задіяний: через ГО “Ком’юніті плюс”

Кейс 1 СНАУ "Розширення можливостей працевлаштування за рахунок розвитку зеленого та ремісничого туризму в рамках "Туристичного трикутника Сумської області"

Задіяні факультети університету

Департамент екології, департамент туризму, департамент маркетингу та логістики

Яка проблема розглядається

Низький рівень можливостей працевлаштування для вразливих груп населення Сумської області в сфері зеленого і ремісничого туризму, зростання загроз соціальної інтеграції, зниження конкурентоспроможності регіонального туристичного продукту.

Чому його підтримали?

Актуальність, унікальність, партнерство (Сумська обласна державна адміністрація; Сумська обласна служба зайнятості

Центр; Громадська організація "Платформа суспільного розвитку"; ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "туристичний розвиток регіонів"; FV

ТОВ "ФЕНІКС"; Кролевецька, Глухівська та Путивльська міські ради; Новослобідська та Есманська селищні

ради), залучення територіальних громад

Що зроблено

Учасники підписали Меморандум та обговорили конкретні етапи реалізації проекту та прийняті зобов'язання

Який вплив

Результати, які будуть досягнуті в кінці проекту:

1. Підвищення рівня підприємницької мотивації та зацікавленості населення Сумської області

(вразливих груп) в офіційному працевлаштуванні та самозайнятості в туризмі та інших суміжних сферах

2. Покращено відповідність між системами підвищення кваліфікації безробітного

населення, потребами індустрії туризму та потребами регіонального ринку праці.

3. Забезпечено доступ до навчання для вразливих верств населення з метою створення потенціалу для початку

власний бізнес і розвивати підприємництво в області ремісничих технологій і зеленого туризму.

4. Забезпечується доступ до фінансової підтримки підприємств-початківців, консультаційних послуг, наставництва, допомоги в

оцінці інвестиційних ризиків підприємницької діяльності у сфері туризму для вразливих груп населення.

5. Забезпечується ефективне соціальне партнерство між вразливими верствами населення, місцевими органами влади та бізнес

- структурами для створення нових підприємницьких ініціатив у сфері зеленого та ремісничого туризму в Сумській області

.Метод комунікації з спільнотою, в проєктах якого брав участь університет

Партнери проєкту: координатори з міжнародної організації праці, представники Сумської обласної державної адміністрації, представники громад та обласного центру зайнятості.

11. Які показники використовував університет для відбору кейсів?

Унікальність заходів, орієнтованість на реальні потреби суспільства, сприяння згуртуванню громади та її стійкості до негативних впливів (МДПУ).

Важливість вирішуваної проблеми, широта охоплення населення, можливість отримати підтримку спонсорів та громади (ВНМУ).

12. За допомогою яких показників повинна оцінюватися третя місія ЗВО з його точки зору?

Актуальність упроваджуваної практики, соціальна спрямованість (наприклад, для вразливих категорій населення), кількість залучених громадян, якість реалізованих заходів, відповідність запитам суспільства, покращення показників (наприклад, рівня медіаграмотності), довготривалість ефекту (МДПУ).

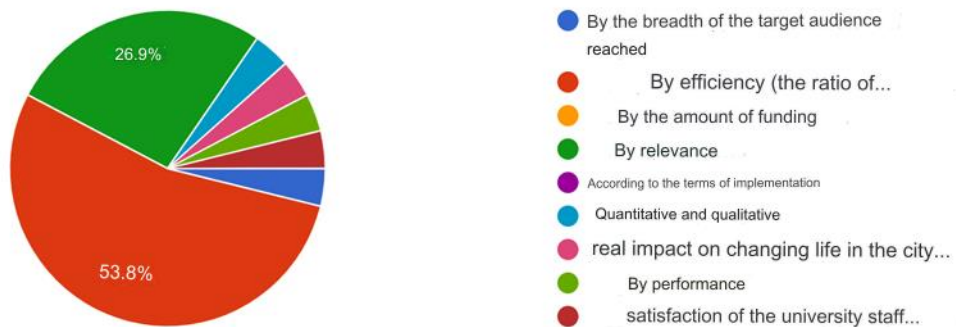
На думку експертів, опитаних робочою групою проєкту UNICOM у ВНМУ, оцінка третьої місії університету повинна надаватися на підставі критеріїв, насамперед, професійності якості та ефективності її виконання.

Було запропоновано наступні критерії:

- За широтою досягнутої цільової аудиторії
- За ефективністю ((співвідношення досягнутого результату та вкладених ресурсів)
- За розміром фінансування
- За актуальністю
- За термінами реалізації
- Кількісних та якісних
- Реальний вплив на зміну життя в громаді
- За результативністю
- Задоволеність колективу університету політиками, які реалізуються в університеті,
- Прозорість прийняття рішень менеджментом університету,
- Оцінювання рівня соціальної відповідальності за чіткими критеріями,
- Чіткість і доступність комунікації

Наочно запропоновані критерії оцінки «третьої місії» в порядку важливості представлені на схемі:

Please indicate what criteria should be used to evaluate the "third mission" of a higher education institution from the point of view of your university (...and department (department, department, laboratory, etc.))? 26 answers

ЧАСТИНА 5. НОРМАТИВНА БАЗА ЗВО СТОСОВНО ТРЕТЬОЇ МІСІЇ

1. Як ЗВО визначає третю місію?

Ще працюють над визначенням цього поняття (УДУ, МДПУ).

Третя місія є частиною спільної місії Інституту вищої освіти-підтримувати сталий та інноваційний розвиток українських університетів для зростання їх впливу на соціальний прогрес та становлення сучасної української держави в європейській та світовій спільнотах (ІВО).

У Місії та Візії університету є визначення третьої місії «нести соціальну відповідальність перед суспільством за якість підготовки здобувачів вищої освіти, ефективну організацію безперервної післядипломної освіти, рівень наукових розробок, впровадження досягнень вітчизняної та світової медицини в медична та освітня діяльність».

Під час проведення дослідження наша команда поцікавилася у учасників освітнього процесу якою має бути "третьа місія" медичного університету саме в контексті війни. Наводимо частину відповідей:

- ❖ Реабілітація психологічна та фізична військових , членів їх сімей , волонтерів , переселенців.
- ❖ Ефективна співпраця з міжнародними медичними організаціями
- ❖ Якість, доступність, людяність

- ❖ Підтримка здоров'я жіночого населення та допомога в реалізації репродуктивних планів, запобігання небажаної вагітності
- ❖ Популяризація здорового способу життя заради превенції хвороб, зокрема інфекційних
- ❖ На думку нашої організації, "третя місія" медичного університету саме в контексті війни має бути спрямована на підтримку громади та військових, що знаходяться в зоні активних бойових дій. Так, наприклад, ВНМУ ім. М.І. Пирогова може стати першочерговим осередком надання психологічної підтримки, що полягають у проведенні навчальних тренінгів й впровадженню психоосвіти громади. Варто також зосередитися на гуманітарній місії: медична допомога населенню, яке постраждало від війни; доставка лікарських засобів у медичні пункти (за необхідності). Окрім того, на базі закладу можна сконцентрувати провідні дослідження в галузі психологічного здоров'я, які в майбутньому допоможуть спрогнозувати вплив і на фізичне здоров'я не лише військовослужбовців чи постраждалих в наслідок війни, а й на цивільних мешканців громади в цілому.
- ❖ Медична (психологічна) підтримка всіх постраждалих
- ❖ Спрямована на всебічну підтримку фізичного, соціального та ментального здоров'я усіх, без виключення, жителів громади. Покращення взаємодії та комунікації між науковою медичною спільнотою, муніципальними органами влади, суб'єктами господарювання та іншими стейкхолдерами.
- ❖ Формування нового кадрового потенціалу медичних працівників
- ❖ Посильна допомога представників університету пораненим і переселенцям з зони військових дій в медичних закладах міста та медзакладах на звільнених територіях..
- ❖ Допомога ЗСУ
- ❖ Розвиток співпраці між клініцистами університету та органами охорони здоров'я
- ❖ Інформування громадян про правильне надання домедичної допомоги у випадку надзвичайної ситуації
- ❖ Складно відповісти конкретно - багато аспектів та напрямків
- ❖ Популяризація знань серед населення відносно домедичної допомоги. Організація маршрутів для лікування та медичної реабілітації і відповідних дій для покращення стану здоров'я мешканців громади.
- ❖ Допомога на 3 етапі (стаціонар) надання медичної допомоги, психологічна підтримка військовослужбовців, цивільних.
- ❖ Кожен випускник медичного університету має мати навички, необхідні для рятування життя людей, особливо при надзвичайних ситуаціях або у випадку катастроф та війни
- ❖ Створення навчальних програм та курсів, які формували б теоретичні та практичні знання надання медичної допомоги в умовах військових станів
- ❖ Медична допомога та реабілітація постраждалих, поранених, військових та залучених до ліквідації наслідків війни та військових дій
- ❖ Психологічна допомога та реабілітація
- ❖ Вшанування пам'яті загиблим лікарям та працівникам університету залученим до ЗСУ (збройних сил України) або постраждалим від військової агресії
- ❖ Створення навчальних та інформаційних матеріалів та впровадження в навчальний процес на основі військово-медичного досвіду студентів та співробітників університету.
- ❖ Тісна і прозора взаємодія з військкоматом
- ❖ Практична підготовка та ротації медичних працівників в умовах реальних бойових дій

❖ Створення навчально-практичних курсів (тренінгів) по наданню першої домедичної допомоги в умовах військових дій для населення та мобілізованих осіб, територіальної оборони, поліції, пожежників та інших категорій населення (Опитувальник ВНМУ).

2. Чи визначені пріоритети у ЗВО щодо третьої місії?

Сприяння соціальному, культурному та екологічному розвитку суспільства, розвиток зв'язків із бізнесом, сприяння розвитку молодіжної політики (МДПУ).

3. Які органи ЗВО беруть участь у визначенні пріоритетів ЗВО щодо третьої місії?

Центр Європейських Студій соціальних інновацій в освіті (УДУ).

Керівництво ЗВО, Вчена рада, студентське самоврядування, відділ наукової роботи, відділ міжнародної співпраці і проєктної діяльності, деканати і директорат, кафедри, ННЦ “Біорізноманіття”, Центр ІТ та комп'ютерного дизайну, Центр неперервного професійного розвитку освітян, Науково-методичний центр із дослідження нематеріальної культурної спадщини народів Приазов'я та інші структури (МДПУ).

4. Чому ЗВО вважає для себе третю місію важливою для вашого ЗВО? Які переваги для ЗВО?

“Ідея “соціально відповідального університету” є іманентно притаманною педагогічному ЗВО” (МДПУ).

5. Які переваги ЗВО має від активності у просторі третьої місії?

“Упізнаваність і позитивний імідж, співпраця і взаємна підтримка, створення нових продуктів (і не тільки освітніх), популярність серед абітурієнтів, співпраця із випускниками, розширення сфери діяльності, можливість долучатися до суспільних процесів та впливу на розвиток громади” (МДПУ).

6. Які органи у ваших ЗВО займаються питаннями третьої місії на загальноуніверситетському рівні та на рівні окремих факультетів, кафедр, НДІ?

“Загальноуніверситетський рівень: керівництво ЗВО, Вчена рада, студентське самоврядування, відділ наукової роботи, відділ міжнародної співпраці і проєктної діяльності.

Локально: деканати і директорат, завідувачі кафедр та відповідальні за наукову діяльність, зв'язок зі стейкхолдерами” (МДПУ).

Загальноуніверситетський рівень - керівництво, локально: Центр Європейських Студій соціальних інновацій в освіті” (УДУ).

7. Вкажіть, які функції та завдання в рамках реалізації третьої місії вашого ЗВО вони виконують.

“Планують, організовують і проводять різноманітні заходи, налагоджують зв’язки з громадами, громадськими організаціями, різними установами тощо” (МДПУ).

8. Як національні стандарти третьої місії втілені в політику вашого ЗВО?

Окремих стандартів третьої місії в Україні немає, але використовують такі документи, у яких частково передбачено виконання суспільної місії і підприємницької функції: Концепція Державної цільової програми розвитку дослідницьких інфраструктур в Україні на період до 2026 року, схвалено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 322-р, Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України № 848-VIII, редакція від 6 квітня 2022 р., Наказ МОН України «Про затвердження Порядку реєстрації міжнародних науково-технічних програм і проєктів, що виконуються в рамках міжнародного науково-технічного співробітництва українськими вченими, а також грантів, що надаються в рамках такого співробітництва» (2017 р.), Закон України “Про вищу освіту”, [Наказ МОН 1104 від 07 09 2023](#) “Про затвердження пріоритетної тематики при проведенні конкурсів фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок у 2023 р.”, “Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти” (МДПУ).

9. Як ваш ЗВО фінансує свої проєкти третьої місії?

Фінансується за рахунок грантових коштів, переважно на громадських засадах (УДУ).

Переважно це відбувається на громадських засадах. Активні працівники стимулюються грошовими заохоченнями й нагородами. Залучаються грантові кошти (МДПУ).

10. Чи підтримує ваш ЗВО співробітників, залучених до реалізації суспільно важливих заходів? У який спосіб підтримуються співробітники?

Активні працівники стимулюються грошовими заохоченнями й нагородами (МДПУ).

11. Чи несе ваш ЗВО відповідальність перед вашою громадою? Якщо так, то як ви можете описати цю відповідальність?

Загалом ЗВО-партнери проєкту ЮНІКОМ обґрунтовують доцільність проєктів у сфері третьої місії відповідальністю перед суспільством і громадою. Так, на думку представників ДонДУВС, відповідальність університету перед громадою полягає у забезпеченні якісної підготовки фахівців, які працюватимуть на інтереси своєї громади, а також у сприянні соціально-економічному і культурному розвитку громади. ІВО наголошує на відповідальності закладу перед громадою, державними органами та організаціями громадянського суспільства за якість освіти та наукових досліджень, вплив діяльності ІВО на державний економічний, екологічний та соціальний розвиток. Інститут реалізує стандарти відповідальних досліджень та відкритої науки із залученням ключових зацікавлених сторін з університетів, державних органів, громадськості та іноземних партнерів до дискусій на всіх етапах проведення досліджень – від визначення теми до звітування про результати (Опитувальник ІВО).

ХНУРЕ наголошує на соціальній відповідальності університету в рамках забезпечення заходів з оборони національної безпеки громади, міста і держави. А ЛНУ імені Івана Франка

звітує перед громадою щодо використання коштів державного бюджету, спрямовані на наукові розробки щодо вирішення потреб громади та держави; розроблення різних форм наукової співпраці (включаючи міжнародне) з закладами вищої освіти, іншими інститутами (громадськими організаціями, благодійними фондами тощо) та організаціями для розв'язання наукових та соціальних проблем, упровадження результатів наукових досліджень для вирішення потреб громади, проведення наукових та науково-технічних експертних досліджень, надання наукових, науково-консультантських та науково-технічних послуг на запит громади, реалізацію проєктів, що сприяють екологічній та соціальній відповідальності, підтримці прав людини, упровадження політики рівності та недискримінації, підвищення якості життя, підтримці міжкультурному діалогу та участі громади у житті закладу (Опитувальник ХНУРЕ).

ВНМУ вважає, що відповідальність закладу перед громадою полягає у: якісній підготовці здобувачів вищої освіти; забезпеченні високого рівня наукових розробок, результати яких упроваджуються в медичній практиці; упровадженню досягнень вітчизняної та світової медицини в медичну та навчальну практику. Відповідальність університету в громаді реалізується через залучення наукових та педагогічних працівників університету для вирішення питань медичної сфери регіону - сертифікація лікарів, участі в конференціях, консилиумах (низка працівників ВНМУ є позаштатними фахівцями Департаменту охорони здоров'я та реабілітації Вінницької обласної військової адміністрації з питань функціонування системи охорони здоров'я регіону в цілому та окремих територіальних одиницях). Медичний університет несе відповідальність за реалізацію соціальних проєктів, спрямованих на підвищення обізнаності членів громади щодо надання першої допомоги та інших соціальних проєктів, пов'язаних з медичною грамотністю членів громади. У співпраці з владою університет може впливати на формування системи якості надання медичних послуг (Опитувальник ВНМУ).

МДПУ наголошує на тому, що періодично долучається до глобальних і локальних заходів, на яких бере на себе певні зобов'язання і потім звітує щодо їх реалізації перед громадою (Опитувальник МДПУ).

Відповідальність університету перед громадою полягає у забезпеченні якісної підготовки фахівців, які надалі працюватимуть на інтереси своєї громади, а також у сприянні соціально-економічному і культурному розвитку громади (ДонДУВС).

12.3 якими викликами стикається ваш ЗВО під час реалізації своєї третьої місії?

Перевантаженість роботою працівників, необхідність виконання певного обсягу роботи безоплатно (УДУ, МДПУ).

Формалізованість та бюрократичні перешкоди (лікувальна практика, яка, фактично, здійснюється працівниками університету, не є предметом діяльності ЗВО, які, за законодавством України, мають надавати освітні, а не медичні послуги), відсутність фінансування.

Водночас в зв'язку з військовою агресією Росії проти України виконання "третьої місії" постійно трансформується і особлива увага має приділятися викликам війни. До переліку питань анкетування ми включили пункт саме про виклики, які можуть виникнути перед медичними університетами при реалізації їх третьої місії (соціальної відповідальності) під час

війни. Наводимо перелік викликів, оскільки вважаємо, що вони - надзвичайно важливі і їх важливо враховувати:

- Воєнні дії, як віддалені так і можливі біля місця локації.
- Недостатність фінансування.
- Вимушене масштабне переміщення учасників освітнього процесу в межах України та за кордон, що призвело до значних втрат контингенту здобувачів освіти, педагогічного й викладацького складу.
- Зменшення видатків державного та місцевих бюджетів на освіту.
- Тяжкий психологічний стан учасників освітнього процесу є однією із серйозних проблем, що створює перепони на шляху забезпечення якості освіти.
- Багатоаспектність різних зумовлених війною феноменів, в тому числі і стосовно психічного здоров'я.
- Велике навантаження на систему охорони здоров'я. Велика кількість внутрішньо переміщених осіб, поранених та травмованих осіб, підвищення показників загальної та гострої захворюваності.
- Надання медичної допомоги громадянам, волонтерська діяльність, надання допомоги медичним закладам на деокупованих територіях.
- Забезпечення якісної освіти, збереження колективу університету.
- Зниження рівня набуття освітньої програми серед студентів. Питання якісної підготовки медичних кадрів, особливо в умовах надзвичайних ситуацій.
- Громадське здоров'я, рівень освіти.
- Превенція деяких видів хвороб, зокрема інфекційних.
- Надання кваліфікованої імунологічної допомоги пацієнтам з імунопатологією при відсутності спеціалістів імунологів в міських і обласних медичних закладах!
- Проблема з кількістю вступників (абітурієнтів) до університету.
- Брак підготовлених кадрів.
- Недостатність інформації про потреби суспільства.
- Відсутність культури взаємодії з громадами, перевантаженість викладачів, відсутність правової бази, психологічна напруга та виснаження персоналу.
- Відсутність достатнього зворотнього зв'язку щодо повноти реалізації проєктів третьої місії та потреб жителів громади (ВНМУ).

Основними викликами, з якими стикається ЗВО під час реалізації третьої місії є:

- відсутність цільової фінансової підтримки держави відповідних напрямів діяльності університету;
- нестача кадрових ресурсів, що можуть залучатись до реалізації третьої місії (ДонДУВС).

ЧАСТИНА 7: ВЛАСНА ДУМКА ЕКСПЕРТІВ ПО ТМ В ЗВО

Ця частина звіту-дослідження містить фрагменти опитувальника з персональною думкою експертів, які заповнювали опитувальник, є членами команди проєкту, з питань ТМ в ЗВО-партнерах проєкту.

Як би ви визначили третю місію ЗВО?

Третя місія університету – це діалог між наукою та суспільством, суть якого полягає в генеруванні та застосуванні університетських знань і ресурсів поза межами академічного середовища з метою сприяння соціальному, економічному та культурному розвитку регіону (експерти МДПУ).

Прояв соціальної відповідальності університету; турбота про сталий розвиток; внесок в інституційний розвиток вузу; внесок в соціально-економічний і екологічний розвиток нації; застосування знань, накопичених у вузі і самим вузом, на благо місцевого співтовариства, суспільства в цілому, нації, глобального співтовариства, планети (експерти ІВО).

Яка ваша мотивація бути активним у сфері третьої місії вашого ЗВО?

Розвиток громади та суспільства в цілому (експерти МДПУ).

Яким суспільним цінностям має відповідати третя місія Університету?

Демократичні цінності, соціальна відповідальність, активне громадянство, добровільне служіння громаді / суспільству задля загального добробуту (експерти МДПУ).

6. У чому, на вашу думку, полягає відповідальність вищих навчальних закладів перед місцевою та світовою спільнотою?

Діагностика актуальних соціальних потреб, продукування та поширення соціально та культурно релевантного знання; відшкодування фінансового внеску суспільства та сприяння його соціальному, економічному та культурному розвитку.

7. З якими викликами та труднощами ви стикаєтесь, коли берете участь у реалізації третьої місії ЗВО?

Відсутність фінансування, брак часу (експерти МДПУ).

9. Які функції, на вашу думку, має виконувати сучасний ЗВО, щоб відповідати глобальним суспільним викликам і змінам?

Трансфер технологій та інновацій у промисловість; підтримка та забезпечення безперервної освіти; участь у соціальному та культурному житті суспільства (МДПУ).

10. Перерахуйте критерії, за якими ЗВО відбирає соціально значущі проекти для підтримки.

Експерти МДПУ - Конфігурація профільної діяльності університету; інституційне підпорядкування; регіональна специфіка; тип залученої спільноти (місцева, регіональна тощо).

11. Як фінансуватимуться проекти, що стосуються третьої місії університетів?

Грантові проекти, зокрема програма Еразмус + (УДУ). Таке фінансування наразі відсутнє (МДПУ).

12. Перелічіть показники, які, на вашу думку, є ознаками належної реалізації третьої місії ЗВО.

Підвищення рівня якості життя, розвиток людського потенціалу, контракти з бізнесом та промисловістю, контракти з державними органами та участь у формуванні політики (МДПУ).

ДОСЛІДЖЕННЯ 2. ОЧІКУВАННЯ СТЕЙКХОЛДЕРІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЩОДО ТРЕТЬОЇ МІСІЇ

Для вивчення очікувань основних стейкхолдерів ЗВО у реалізації третьої місії в рамках проєкту ЮНІКОМ у жовтні–листопаді 2023 року проходили фокус-групи, в українських університетах – партнерах проєкту та спеціалізованого опитування роботодавців, яке відбулося у Львівському національному університеті імені Івана Франка в рамках вивчення їхніх потреб. Результатом роботи фокус-груп стали такі рекомендації стейкхолдерів (Табл. 1.):

Таблиця 1.

Рекомендації учасників фокус-груп, проведених у жовтні-грудні 2023 р. ЗВО-партнерами проєкту ЮНІКОМ

<p>Вінницький національний медичний університет (Звіт ВНМУ, 2023)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - створити центр ЮНІКОМ, на основі якого як міжрегіонального центру збиратимуться, опрацьовуватимуться суспільні потреби, а також плануватимуться і реалізовуватимуться заходи із їхнього вирішення; - залучити працівників і студентів з досвідом роботи з громадами до співпраці і обміну досвідом з представниками влади, бізнесу та неурядового сектору; - проводити фокус-групу, яка представлятиме позицію студентства що третьої місії з тим, щоб забезпечити її студентоорієнтований характер з низкою індикаторів досягнення високого рівня залучення студентів, як, наприклад, студентоорієнтовані послуги, робота зі скаргами щодо якості освітніх послуг; - сформувати рекомендації для університетів щодо регуляторних документів, які стандартизуватимуть реалізацію третьої місії; - розробити меморандуми про співпрацю з стейкхолдерами проєкту і заснувати партнерства; - створити відеоматеріал про проєктні цілі; - оскільки в ВНМУ відсутній структурний підрозділ, ми – відповідальна особа за реалізацію третьої місії, то вивчення досвіду медичних ЗВО буде особливо корисним; - провести тренінг для учасників проєкту щодо можливостей візуалізації матеріалів - проаналізувати основні моделі фінансування реалізації третьої місії ЗВО Вінниці; - частіше проводити зустрічі з представниками інших університетів в рамках проєкту
<p>Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Звіт МДПУ,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - різні формати допомоги армії та участі у вирішенні проблем місцевих громад, пов'язаних з війною; - розбудова інноваційних підходів для допомоги в залученні іноземних інвестицій; - стати платформою для згуртованості і єдності містян; - інформаційна та психологічна підтримка; - скерування зусиль на повернення молоді до громад і розвиток

2023)	<p>їхнього економічного, соціального, культурного і т. д. потенціалу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - створення освітнього та інформаційного каналу для членів мелітопольської громади
<p>Донецький державний університет внутрішніх справ (Звіт ДонДУВС, 2023)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - виготовити та поширити серед жителів громад інформаційні листівки з відомостями про заходи, що проводяться університетом у межах реалізації третьої місії; - розглянути можливість реалізації заходів щодо сприяння соціальній адаптації військових, які повернулися з фронту, а також надання допомоги родинам загиблих військовослужбовців; - організувати виїзди у громади, віддалені від місця розташування університету, для налагодження взаємодії з такими громадами; - проведення онлайн-зустрічей з представниками віддалених громад; - розглянути можливість надання психологічної допомоги ширшому колу осіб; - організувати курси підвищення кваліфікації для вчителів та вихователів закладів дошкільної освіти з питань безпеки життєдіяльності, а також курси з надання домедичної допомоги в екстремальних ситуаціях; - організувати проведення тренінгів з питань запобігання та протидії домашньому насильству; - сприяти вирішенню питань щодо введення у сільських, селищних, міських радах посади спеціаліста з безпеки в освітньому середовищі; - продовжити започатковану практику проведення фокус-груп з представниками громад
<p>Львівський національний університет імені Івана Франка (Звіт ЛНУ, 2023)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - організувати реальну оцінку потреб громад і університетів для взаємодії і синергії; - розглянути можливість створення волонтерського хабу для забезпечення потреб соціально вразливих категорій населення, особливо у час війни (психологічна допомога, соціальна робота); - розглянути можливість включити аспекти третьої місії у навчальні програми; - сприяти формуванню мотивації у громадах організувати свою діяльність для вирішення соціальних потреб і набуття досвіду громадами роботи з різними проектами; - створити у ЗВО майданчик для співпраці між громадами і університетами для обговорення рішень складних проблем соціально-економічного розвитку і продовжити практику зустрічей
<p>Інститут вищої освіти НАПН України (Звіт</p>	<ul style="list-style-type: none"> - відносини між університетами і громадами бажано узаконити, урегулювати через угоди; - налагодити комунікацію між університетами та громадами; - розвивати інтегральний підхід співпраці між університетами і

<p>ІВО, 2023)</p>	<p>громадами (стратегічний рівень, оперативний рівень, програмний рівень, партнерські заходи (проекти), послуги тощо);</p> <ul style="list-style-type: none"> - розвивати екосистеми взаємодії університетів і громад; - активізувати дослідження громад, для громад та у громадах; - третя місія університетів не потребує централізації, оскільки має багато фокусів, використовуються різні алгоритми співпраці із стейкхолдерами; - звернути увагу на роль НУО як партнерів університетів (те, що не дозволено робити університетам, можуть зробити НУО); - лідерство університетів, самоорганізація та місія – ключ до змін та руху вперед
<p>Сумський національний аграрний університет (Звіт СНАУ, 2023)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - активне використання формату круглих столів для обговорення співпраці між університетами і громадами
<p>Харківський національний університет радіоелектроніки (Звіт ХНУРЕ, 2023)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - продовжувати дослідження третьої місії університетів; - інституціоналізувати співпрацю між університетами і громадами у окремому структурному підрозділі; - налагодити комунікацію громад та університетів - підтримувати дослідження, спрямовані на збирання даних про безперервну освіту, підприємницьку освіту та залучення суспільства за різними вимірами інновацій. Це може бути вирішено шляхом формування національних дослідних програм, оголошення грантів тощо;
<p>Український державний університет імені Михайла Драгоманова (Звіт УДУ, 2023)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - пріоритезувати конструктивну взаємодію з оточуючим суспільством (на місцевому та глобальному рівнях) та сприяти соціальній згуртованості, соціальному партнерству, соціальній відповідальності та сталому розвитку; - посилювати роль університетів у вихованні соціально відповідальної людини, орієнтованої на благо та добробут; - сформувані моделі залучення студентства до участі у реалізації третьої місії університету; - посилити залучення органів державної влади та місцевого самоврядування до фінансування ініціатив у сфері третьої місії університетів; - на рівні УДУ імені Михайла Драгоманова в реалізації третьої місії університету сформувані способи підвищення мотивації персоналу для участі у соціально-орієнтованих ініціативах.

Елементи реалізації третьої місії університетів є у практиці ЗВО, не дивлячись на відсутність унормування її реалізації на національному рівні і у внутрішніх регуляторних актах ЗВО. Прикладом такої практики можуть слугувати формати співпраці з роботодавцями, як, наприклад щорічні опитування роботодавців та партнерів. Досвід такого щорічного

опитування у Львівському національному університеті імені Івана Франка власне дає уяву про потреби і пріоритетні напрями розвитку громади і регіону. Таке опитування проводить Відділ кар'єрного розвитку та співпраці з бізнесом спільно із Центром моніторингу. Основною метою опитування є моніторинг потреб сучасного ринку праці, налагодження ефективної комунікації та шляхів подальшої ефективної співпраці із стейкхолдерами. Результати опитування дають можливість визначити рівень задоволеності компаніями-роботодавцями та стейкхолдерами освітнім процесом, зрозуміти пріоритети поліпшення якості освіти, виявити взаємовигідні форми співпраці Університету з партнерами. Це дозволить поліпшити практичну складову підготовки фахівців, сприятиме удосконаленню освітніх програм і фахової підготовки випускників та поліпшенню якості освітніх послуг, а також формуванню відповідних компетентностей для задоволення потреб сучасного ринку праці.

Серед переліку стейкхолдерів, що долучилися до опитування, є представники таких напрямків, як бізнес, школи, бібліотеки, музеї, громадські організації, молодіжні організації, науково-дослідні установи, сільські ради, територіальні громади, органи місцевого самоврядування та інші.

Опитування проводиться в онлайн-форматі за допомогою Google forms. Інформація про початок процесу опитування публікується на офіційному сайті Університету, а також на інформаційних ресурсах відділу кар'єрного розвитку та співпраці з бізнесом та на усіх сайтах факультетів. Також проводиться розсилка анкет серед компаній-партнерів та стейкхолдерів із якими співпрацює відділ та факультети. Сама анкета складається із кількох блоків запитань. Зокрема, щодо оцінки потреб і якості та кваліфікації молодих фахівців, можливостей та форм працевлаштування, а також рівнем задоволеності компетентностями молодих фахівців – випускників Львівського університету. В анкеті також є блок запитань щодо оцінки Львівського національного університету імені Івана Франка як закладу вищої освіти та питання щодо визначення форми співпраці з Університетом, що будуть ефективними для стейкхолдерів та сприятимуть поліпшенню якості освіти і подальшому працевлаштуванню випускників. Для налагодження подальшої взаємодії із стейкхолдерами також актуальне запитання щодо укладення договору про співпрацю та готовності долучатися до розроблення нових чи оновлення наявних освітніх програм.

Серед запитань, що можуть описати взаємодію та реалізацію третьої місії Університету, можемо навести такі результати опитування стейкхолдерів. Надзвичайно ефективними формами співпраці з Львівським національним університетом імені Івана Франка, що сприятимуть поліпшенню якості освіти і подальшому працевлаштуванню випускників, респонденти вважають регулярне скерування на практику студентів (44,3 %), регулярні зустрічі та проекти для студентів (тренінги, презентації програм стажування і практики, спільні кар'єрні проекти, конкурси) – 42,6 %, розміщення інформації про кар'єрні можливості для студентів та випускників на окремій цифровій платформі (44,3 %), участь у масштабних кар'єрних заходах Університету (Дні кар'єри, Форуми кар'єри) – 37,7%. Радше ефективними вважають регулярні зустрічі викладачів з бізнесом (круглі столи, обговорення, презентації, екскурсії) – це 41 %. Можемо зазначити, що в підсумку найефективнішою формою співпраці (83,6 %) є регулярні зустрічі та проекти для студентів (тренінги, презентації програм стажування і практики, спільні кар'єрні проекти, конкурси).

Як зазначили респонденти, основними проблемами в роботі з молодими фахівцями є завищені зарплатні і кар'єрні очікування (62,7 %), а також низький рівень конкретних фахових компетенцій (52,5 %), погана самодисципліна (32,2 %) та завищена самооцінка (28,8 %). Серед найважливіших компетентностей, які впливають на рішення роботодавців – учасників опитування щодо працевлаштування випускників університету, респонденти відзначають високий рівень володіння іноземною мовою, особливо англійською, фахові компетентності та такі гнучкі навички як відповідальність, уміння працювати у команді, прагнення до навчання та професійного розвитку, ініціативність та цілеспрямованість і бажання зростати та вивчати нове. Студентам та випускникам без досвіду роботи працедавці готові запропонувати здебільшого постійну роботу (повний робочий день) - 63,9% або постійну роботу з гнучким графіком – 45,9 %. А 34,4 % опитаних готові брати студентів та випускників без досвіду на дистанційну роботу.

Серед фахівців, найбільшу потребу в яких відчували компанії на момент опитування, зазначаємо такі спеціальності, як фахівці ІТ-сфери, фахівці педагогічного напрямку різних спеціальностей, юристи, фахівці з бухгалтерських операцій, вихователі, біологи, фінансисти, аудитори, екологи, інженери. Потрібно також зазначити, що загалом спектр фахівців, яких потребують, є доволі широкий і охоплює різноманітні галузі.

Також більшість опитаних стейкхолдерів, а це 60,5 %, зацікавлені в укладенні Договору про співпрацю з Львівським національним університетом імені Івана Франка. І водночас 19,2 % уже мають укладені різні формати договорів про співпрацю та взаємодію. Можемо зазначити, що більшість респондентів-стейкхолдерів (72,1 %) готові долучатись до формування якісної освіти, а саме розроблення нових чи оновлення наявних освітніх програм, які дотичні до виду їхньої діяльності.

Отож, результати дослідження дають нам можливість стверджувати, що стейкхолдери та учасники опитування продовжують позитивну тенденцію кооперації з Львівським національним університетом імені Івана Франка і декларують свою відкритість і бажання до взаємодії і співпраці, відчуваючи потребу в молодих фахівцях, які навчаються в Університеті.

Відтак, у практиці реалізації третьої місії університетів в Україні для визначення і моніторингу потреб і пріоритетів у співпраці між ЗВО і його соціальними партнерами двома важливими інструментами виступають фокус-групи і опитування позиції партнерів, які можуть бути компонентом опитування роботодавців і партнерів ЗВО. А для системної роботи з реалізації третьої місії університетів важливою є постійна комунікація з партнерами і трансформація університетів у середовища і майданчики для пошуків та обговорення шляхів розв'язання соціально-економічних проблем громади, регіону і країни.

ВИСНОВКИ

У секторі освіти на сучасному етапі наростає чіткий тренд на вихід університетів за межі своєї традиційної діяльності – освіти і науки і формування стратегій залученості ЗВО до суспільного життя. Такі практики університетських активностей окреслюють терміном «третя місія», хоча жодної усталеної дефініції ані на міжнародному рівні, ані на національному не простежується, а в доктрині існує ціла низка підходів. Практика університетів у сфері реалізації їхньої третьої місії є надзвичайно різноманітною та багатого, що, своєю чергою, викликає дискусії щодо її змісту і загострює потребу в її концептуалізації як особливого феномена сучасного університетського життя. На формування третьої місії впливає низка чинників, які є зовнішніми, так і внутрішніми.

Серед зовнішніх чинників є:

1. глобальні тенденції розвитку сектору освіти;
2. соціально-економічний розвиток країни, регіону, громади, де ЗВО веде свою діяльність;
3. пріоритети державної політики у сфері вищої освіти
4. регуляторні рамки діяльності для ЗВО і практика оцінювання третьої місії як елементу акредитаційних процедур.

Серед внутрішніх чинників можна виокремити такі:

1. візія, місія та цінності університету;
2. якість управління;
3. практики комерціалізації наукової діяльності;
4. формати залучення до розв'язання суспільно-важливих проблем;
5. профіль і тип ЗВО.

Аналізуючи матеріали, отримані в результаті дослідження, можна отримати такі висновки:

країни та уряди відповідальні за створення регуляторних рамок розвитку освіти як одного з ключових елементів соціально-економічного розвитку країни;

правове регулювання третьої місії європейських партнерських університетів на національному рівні є фрагментарним і пов'язаним, зазвичай, з політикою у сфері інновацій і науки. Водночас, третя місія є часто уже інституціоналізованою в багатьох країнах з огляду на посилення ролі університетів у трансфері знань, технологій та інновацій, а також в контексті посилення соціальної ролі вищої освіти. Здебільшого, конкретні державні політики у сфері реалізації третьої місії ЗВО відсутні (за винятком Італії), втім спроби країн ЄПВО включити ці питання системно в національні стратегії розвитку вищої освіти мають місце. Як правило, третя місія університетів закріплена у стратегіях розвитку ЗВО. При цьому у країнах – партнерах проекту ЮНІКОМ пріоритетним є підприємницький вимір третьої місії, тоді як соціальний є менш акцентованим і комунікованим;

щодо України, усі вітчизняні ЗВО – партнери проекту ЮНІКОМ мають власні практики реалізації третьої місії, які у конкретному ЗВО є фрагментарними і слабо інституціалізованими, проте помітними і диверсифікованими. Серед найбільш помітних: участь викладачів і студентів у волонтерській діяльності та благодійництві, навчання студентів бути соціально відповідальними, відповідальне здійснення дослідницької діяльності, реалізація соціально відповідальних програм і проєктів, спрямованих на покращення взаємодії ЗВО із зовнішніми стейкхолдерами, суспільством, громадою;

якщо до повномасштабного вторгнення росії пріоритним був переважно підприємницький вимір третьої місії, то в час війни стає очевидною переорієнтація університетів на соціальні ініціативи: створення безпечного середовища для студентів і викладачів, допомогу військовим, турботу про персонал та студентів з переміщених університетів, підтримку та відновлення здоров'я, психічну стійкість. Саме тому досвід України може бути цікавим у контексті систематизації практик соціального виміру третьої місії університетів;

основними суб'єктами, ініціаторами проєктів, програм та політик щодо третьої місії можуть виступати самі науково-педагогічні працівники, студенти, адміністрації ЗВО. Ініціативи студентів можуть бути успішними за підтримки керівництва ЗВО, деканату, кафедри або без них. Втім, підтримка і супровід студентських ініціатив більшою мірою надихають та забезпечують тривкість суспільно орієнтованих ініціатив;

перешкодами на шляху реалізації третьої місії у першу чергу є обмежені фінансові ресурси вітчизняних ЗВО, брак досвіду взаємодії як з боку ЗВО, так і зовнішніх стейкхолдерів, громад, застарілі підходи і практики співпраці з бізнесом, громадянським суспільством, робота і навчання у дистанційному форматі, вимушена міграція. Для викладацького складу, значною перешкодою є завелике навантаження, що залишає мало часу для реалізації суспільних ініціатив, орієнтованих назовні;

щодо сприятливих чинників для розвитку третьої університетської місії, ними можуть стати чітке розуміння її сутності та усвідомлення її значущості університетськими спільнотами, ініціативи керівництва ЗВО, державні програми, рекомендації щодо розроблення та здійснення політики, спрямованої на посилення третьої місії ЗВО, а також міжнародна донорська допомога сектору вищої освіти, українським ЗВО, співпраця і підтримка міжнародних партнерів за цим напрямом університетської діяльності;

у вітчизняних ЗВО – партнерів проєкту ЮНІКОМ пріоритетними є цінностями для третьої місії прозорість та чесність, а також соціальна відповідальність, що насправді не відображає місії університетів як агентів змін на глобальному, регіональному, національному і локальному рівнях;

пріоритетним для громад натомість у співпраці з ЗВО є формування на базі університетів нелажної комунікаційної платформи для обговорення проблем соціально-економічного розвитку громад і регіону;

методологія дослідження не передбачала перевірки валідності отриманих даних, тому відповіді респондентів варто сприймати як їх сприйняття та уявлення про реалізацію третьої місії університетами, які вони представляють. Верифікація результатів досліджень можлива на етапі подальших досліджень, завдяки порівнянням відповідей респондентів із реальним станом речей у конкретного університеті, зокрема готовності до втілення інституційних трансформацій, активізації взаємодії з громадами, запровадження суспільно корисних ініціатив.

Джерела

Звіт про роботу фокус-групи у Вінницькому національному університеті імені М. Пирогова, внутрішній документ проєкту ЮНІКОМ, 2023.

Звіт про роботу фокус-групи у Донецькому державному університеті внутрішніх справ, внутрішній документ проєкту ЮНІКОМ, 2023.

Co-funded by
the European Union

Звіт про роботу фокус-групи у Інституті вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, внутрішній документ проєкту ЮНІКОМ, 2023.

Звіт про роботу фокус-групи у Львівському національному університеті імені Івана Франка, внутрішній документ проєкту ЮНІКОМ, 2023.

Звіт про роботу фокус-групи у Мелітопольському державному педагогічному уні-верситеті імені Богдана Хмельницького, внутрішній документ проєкту ЮНІКОМ, 2023.

Звіт про роботу фокус-групи у Сумському національному аграрному університеті, внутрішній документ проєкту ЮНІКОМ, 2023.

Звіт про роботу фокус-групи у Українському державному університеті ім. М. Драгоманова, внутрішній документ проєкту ЮНІКОМ, 2023.

Звіт про роботу фокус-групи у Харківському національному університеті радіоелектроніки, внутрішній документ проєкту ЮНІКОМ, 2023.

RESEARCH PAPER

THIRD MISSION IN UA HEIs-UNICOM PARTNERS

Introduction.

This research of third mission (TM) of HEIs aims to examine the practices of implementing the third mission of HEIs in Ukraine. The main research questions:

how the third mission of HEIs is realised in Ukraine;

what models of realization of the third mission of universities exist in Ukraine and how the war affected the realization of the third mission by domestic universities;

what are the current priorities for the third mission of universities in higher education institutions in Ukraine?

The study of the third mission of UA HEIs within the framework of the UNICOM project took place from February 1, 2023 to December 10, 2023 and covered four main components: analysis of the regulatory framework for the third mission of universities in Ukraine, partner countries and at the European level based on a study of the legislative framework and regulations in the field of higher education for its implementation, study of the experience of implementing the third mission at the University of Genoa (Italy), Lund University (Sweden), Czech University of Applied Sciences in Prague (Czech Republic), University of Latvia (Latvia) and the Higher Vocational School of Medium Business (Germany) during study visits; conducting a survey of Ukrainian higher education institutions-members of the consortium on their practices of implementing the third mission of universities and holding focus groups with key stakeholders of Ukrainian partner universities.

STUDY 1. QUESTIONNAIRE BASED SURVEY ABOUT THE THIRD MISSION OF THE UNIVERSITIES – UNICOM PARTNERS

This study is based on a questionnaire related to the implementation of the third mission (TM) of western Ukrainian participants of the UNICOM project consortium. In order to formulate recommendations, the scenario planning method is used to identify four main approaches to regulating the third mission of higher education institutions in Ukraine based on the experience gained. Accordingly, this HEI TM study focused on methodological aspects and the HEI third mission definition, the legislative and regulatory framework TM support at the legislative and institutional levels, an analysis of the socio-economic context (in which the third mission of HEIs is implemented) and an overview of current practices of Ukrainian HEIs with regard to the TM implementation in their institutional settings. A particular attention is paid to the priorities identification for mutual cooperation between universities and social stakeholders, including communities.

The study involved:

Dragomanov Ukrainian State University (hereinafter DUSU)

Sumy National Agrarian University (hereinafter referred to as SNAU)

Ivan Franko National University of Lviv (hereinafter IFNUL)

Kharkiv National University of radio electronics (hereinafter NURE)

Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University (hereinafter referred to as BKMSPU)

Donetsk State University of Internal Affairs (hereinafter DonSUIA)

Vinnitsia National Medical University (hereinafter VNMU)

Institute of Higher Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (hereinafter referred to as IHE)

PART 1: CONTEXT – DESCRIPTION OF THE COMMUNITY (REGION) WHERE THE HEI IS LOCATED

This part of the research describes the external social environment of UA HEIs - UNICOM partners, evaluate the social context of communities related to them

Name of the region, where the UNICOM UA HEIs are located

Participants of the Unicom project consortium are the Universities of Western (IFNUL), Central (VNMU, DonSUIA), Northern (DUSU, IHE), North-Eastern (SNAU, NURE) and Southern (BKMSPU) parts of Ukraine. Prior to the relocation, DonSUIA was located in Donetsk, the regional center of the Donetsk region, which is located in the eastern part of Ukraine, was subsequently moved to Kryvyi Rih (Dnipropetrovsk region), and from June 2022 resumed its work in Kropyvnytskyi (Kirovohrad region).

In the capital of Ukraine are situated only DUSU and IHE. HEIs are located in urban areas.

Which economic branches are most developed

Trade and the food industry were highlighted among the leading sectors of the economy that are actively developing in all regions where the universities participating in the Unicom project are located. The fact that the agricultural sector plays a significant role in the Ukrainian economy was also reflected in the survey results – in all these regions, the agricultural sector was classified as a priority. Mechanical engineering is actively developing in Kharkiv, Kirovohrad, Zaporizhia and Lviv regions, construction is an important sector of the economy of Kharkiv and Vinnytsia regions. Metallurgy is one of the central sectors of the economy of Zaporizhia region. According to the survey results, information technologies are actively developing in Kiev, Kharkiv and Lviv regions, and tourism is an important branch of the economy in the Lviv region and Kiev. (DUSU, VNMU, DonSUIA, IHE, IFNUL, SNAU, BKMSPU, NURE)

"Mechanical engineering, food industry, ferrous metallurgy, radio electronics and other high-tech industries, as well as agriculture" (Zaporozhye region).

"Public utilities, manufacture of food, beverages and tobacco products, chemical and pharmaceutical industry, mechanical engineering" (Kyiv region).

The structure of the revenues and expenditures to the regional budget

According to the structure, the revenues of the general fund of **Zaporizhia region** account for 79.9%, the special fund – 3.0% and official transfers – 17.1%. For Kyiv the figures are as follows:

- 1) Taxes on income of physical persons – 46%;
- 2) Taxes on income of enterprises – 6%;
- 3) Local taxes – 27%;
- 4) Internal taxes on goods and services – 4%;
- 5) Other income (non-taxation) – 3%.

Kyiv region:

- 1) Education – 35%;
- 2) Transports and roadworks – 19%;
- 3) Social security – 10%;
- 4) Healthcare – 9%;
- 5) Communal housekeeping – 8%;
- 6) Culture and the arts – 2%;
- 7) Physical culture and sports – 2%.

In the pre-war period, both revenues and expenditures of the local budgets of the Vinnytsia region grew from year to year. In addition, capital expenditures increased at a faster pace, and subsidies of local budgets decreased, i.e., their level of self-sufficiency increased. The structure of regional budget expenditures in 2022 can be found in more detail here. According to the volume of own revenues, transfers from other budgets, and planned borrowings for the budget of development, the total volume of budget expenditures in 2022 was determined for UAH 5,767.1 million. Expenditures at the expense of own income increased by 28.6% and amounted to UAH 4,834.8 million. Expenditures at the expense of subventions and subsidies from the state and regional budgets amounted to UAH 932.3 million. Almost 62% of all expenditures of the general fund were directed to the maintenance of education, health care, social and cultural spheres and social protection of the population.

Since VNMU trains personnel specifically for the Health Care, Vinnytsia needs to implement the reform of this system. For the implementation of the joint project with the International Bank for Reconstruction and Development "Improving health care at the service of people", at the expense of a subvention from the state budget, UAH 6,686,000.00 was directed to the construction of the

"Vinnytsia Regional Clinical Treatment and Diagnostic Center for Cardiovascular Pathology" situated in Khmelnytskyi Shosse Str. in Vinnytsia.

Unfortunately, the war made adjustments and forced redistribution of part of local budget expenditures, which caused, in particular, a decrease in funding of educational programs in favor of eliminating the consequences of the bombing of the city and region by russian the aggressors.

For example: the planned expenses for "Training of personnel by professional (vocational and technical) education institutions and other educational institutions at the expense of the local budget" were redistributed in 2023 due to the need to eliminate the consequences of the war (Decision №753 06-04-2023 on making changes to the budget of VCTC). They, in particular, included the capital repair of the building of the communal institution "Preschool educational institution No. 27" in Vinnytsia, energy-saving measures with elements of liquidation of the consequences of the armed aggression of the russian federation and overhaul of civil defence structures - shelters of cultural institutions. In general, the indicators of the budget of the city of Vinnytsia in 2022-2023 can be found in the table below. According to the report on the 2022 budget implementation, in the total amount of expenditures of the budget of the Vinnytsia City Territorial Community, expenditures on education made up 42.0%, and expenditures on health care - 5.1%. According to the revised budget plan for 2023, expenditures on education make up 32.6%, and expenditures on health care - 3.5%. The composition of expenditures of the Vinnytsia City Territorial Community budget is determined in accordance with Articles 89 and 91 of the Budget Code of Ukraine. Expenditures for the maintenance of educational institutions of all types are regulated by the Budget Code of Ukraine and are carried out at the expense of the corresponding budgets. Following Article 87 of the Budget Code of Ukraine, maintenance of state and private higher education institutions that train specialists under the conditions of a state order is carried out at the expense of the state budget. At the same time, in accordance with the requirements of Article 85 of the Budget Code of Ukraine, expenditures in the form of subventions to the state and local budgets can be provided for in the budget of the Vinnytsia Community, if there is a target program approved by the City Council and relevant measures in it. In 2022, funds were allocated from the budget of the Vinnytsia Community to HEI, which are maintained at the expense of the state budget, in the form of a subvention from the local budget to the state budget for the implementation of programs approved by the City Council. In particular, in the field of Health Care, it was the program "Health of Vinnytsia residents for 2022-2024".

Almost all regions have not any doubts, mostly economically developed. Only Vinnitsa region is subsidised.

After analyzing the costs of education and its various forms (general secondary, vocational, vocational and higher education, postgraduate, extracurricular and other forms) in all these regions and in the capital city of Kiev, we can distinguish the following trend: in Kharkiv and Vinnytsia regions, expenditures on professional pre-primary education are a priority item of expenditure: 48.13 and 36.32%, respectively, of the total budget for education. Kirovohrad (30.54% of the educational budget), Lviv (23.40 %) and Sumy (22.55 %) regions are in second place, second only to the financing of vocational education. In third place after financing general secondary education and vocational education is the financing of professional pre-primary and higher education in the Zaporozhye region (22.88% of all expenditures), and only in fourth place in Kiev – here 7.23% of the total educational budget is allocated for professional pre-primary and higher education

Main societal problems the region faces

Among the regions represented, only one region has a border with the European Union, in particular with the Republic of Poland as a member of the EU – Lviv. Kirovohrad and Vinnytsia regions have no international borders. Zaporozhye region has only maritime borders due to access to the Sea of Azov. A common feature for the Sumy and Kharkiv regions is the border with the Russian Federation. As of November 2023, most of the Zaporizhia and Donetsk regions, as well as a small part of the Kharkiv region, are under occupation. Sumy region, part of which was also under occupation, was liberated from Russian troops in the spring of 2022. As a result of the slobozhansky counteroffensive of the Armed Forces of Ukraine in September–October 2022, almost all the occupied territories of the Kharkiv region were liberated, except for the part across the Oskol River.

As any region in the country under martial law, the main problems are that of the war: negative trends in demography, shortage of public utilities, impoverishment of the population (IHE).

How many and which other HEIs are located in region:

The regional cross-section on the number of higher education institutions in the regions where the institutions participating in the UNICOM project consortium are located shows, based on data from EDEBO, that the largest zvo is located in the capital of Kiev – 32, in Kharkiv region – 23 and Lviv region – 14 institutions. Six higher education institutions are located in Zaporizhia region, 5 in Vinnytsia region, 4 in Sumy region and 2 in Kirovohrad region. At the same time, All HEIs of Kharkiv region, Vinnytsia region and Kirovohrad region are located exclusively in regional centers, among 14 institutions of Lviv region in the regional center of Lviv are 13, in the Zaporozhye region in Zaporozhye itself there are three HEIs, the rest are not located in the Regional Center, in Sumy region this ratio is 3 to 1. accordingly, large educational agglomerations in almost all regions are regional centers, with the exception of Zaporozhye region, where 50% of institutions before the full-scale invasion were located in district centers, such as, for example, BKMSPU.

Strategic documents on the regional level available highlighting the priorities for the cooperation between the HEIs and communities

Among the documents at the regional level that highlight the priorities of cooperation between HEIs and communities, Regional Development Strategies for a specific period (Vinnytsia, Zaporizhia, Lviv regions) were highlighted in the questionnaires. Some regions, such as Kharkiv, Lviv and Vinnytsia, have separate strategies for developing education at the regional or local level. In particular, in Kharkiv region there is a regional program for the development of Education "New educational space of Kharkiv region" for 2019-2023 (Regional Program for the development of Education, 2018), in Lviv region – "strategy for the development of education of Lviv region for the period up to 2027" (strategy for the development of education of Lviv region, 2020), and in Vinnytsia – "program for the development of education of the Vinnytsia city territorial community for 2022-2024" (program for the development of education of the Vinnytsia city territorial community, 2021). For example, in the "strategy for the development of education in Lviv region for the period up to 2027", education is defined as the engine of the economy, and the Lviv region is planned to be turned into an educational hub. The regional authorities plan to achieve these goals, among other things, by strengthening the interaction of education, business, and science (operational goal 3.3.). The strategy treats the educational hub as a promising point of growth of the innovative economy of the region through increasing and modernizing the educational potential of educational institutions in the region; developing ties between vocational and technical educational institutions, universities and businesses; integration of the region into the global educational space; establishment of partnerships between Ukrainian and European educational institutions; creation of Centers for creative development of

students and youth; formation of network links between Educational, Scientific and business structures both within the region and abroad.

Priorities for the cooperation between the HEIs and communities at local (municipal) level

Among the priorities of cooperation between the community and higher education institutions in Lviv region are the following (according to the "strategy for the development of education in Lviv region for the period up to 2027"):

expanding the network of creative and educational spaces in universities and communities;
improving mechanisms for stimulating scientific youth through the transition to grant funding, supporting creative projects of young people;
support for the invention and research activities of young scientists, students and students;
development of youth entrepreneurship through startup schools and startup clubs;
promotion of youth initiatives in the field of social entrepreneurship and startups to solve the problems of sustainable development of the Lviv region community and Ukrainian society.

In Sumy region, according to the questionnaire, the following priorities include::

material and technical support and modernization of the laboratory base of HEIs at the world level;
ensuring fundamentalization and universalization of educational training through joint projects of scientific and educational institutions (Snau questionnaire).

The questionnaires of VNMU and BKMSPU also indicate the priorities of cooperation at the city–HEI level.

In particular, Melitopol has identified the following priorities for cooperation with the HEIs:

formation of an intercultural dialogue platform (creation of intercultural dialogue platforms based on educational and cultural institutions; increasing the level of intercultural competence of young people in Melitopol by holding round tables, scientific and practical conferences and information sessions; holding international and regional events of intercultural dialogue);
development of the infrastructure of impressions (holding thematic tournaments, festivals on intellectual and entertainment games, creating an anti-cafe network);
city of sports achievements (holding regional and international sports competitions);
introduction of lifelong learning through trainings and master classes for adults; provision of institutional support for Lifelong Learning (Questionnaire of the BKMSPU, 2023)

Information on priorities in other regions is not provided or is provided in a very reduced volume without reference to information sources.

All regions have developed cooperation in educational matters with international partners.

Bodies at local level are responsible for the cooperation between the HEIs and communities (both from the perspective of state administration and municipal level)

Among the bodies responsible for cooperation between higher education institutions and communities, regional state administrations and their relevant departments (in particular, departments of education and science), local councils were singled out.

There are no such bodies as no cooperation between the HEIs and communities is defined in any regulative documents (IHE).

PART 2: UNICOM PARTNER HEIs DESCRIPTION

Placement and relocation of HEIs.

The 2014 Russian-Ukrainian war and Russia's full-scale invasion of Ukraine made significant adjustments to the activities of two universities from the Unicom project consortium. BKMSPU has moved to Zaporizhia since 2022, and DonSUIA, which was located in Donetsk, the regional center of the Donetsk region, was relocated twice, first to Kryvyi Rih (Dnipropetrovsk region), and since June 2022 resumed its work in Kropyvnytskyi (Kirovohrad region).

Some UNICOM partner UA universities that have been relocated have undergone some changes in the internal policy and have encountered difficulties. Thus, the movement of the BKMSPU led to the loss of infrastructure and assets in the occupied territories. Another important problem is the outflow of staff. The outflow of young people (to other regions of Ukraine or abroad) and restrictions on the rights and freedoms of young people who remain in the occupied territory affected the entrance campaign, made it more difficult, and over time the number of applicants decreased. This has already happened at The Bachelor's degree due to the fact that a certain proportion of graduates have not completed their studies in Ukrainian schools (BKMSPU questionnaire, 2023). DonSUIA faced difficulties in organizing and restoring a high-quality educational process. The University lost its material and technical base (dormitories, canteens, academic buildings) and human resources due to death and migration (DonSUIA questionnaire, 2023).

The structure of revenues and expenditures of HEIs

Analyzing the structure of university revenues and expenditures, we note that the largest amount of funding was provided by IFNUL, in 2022 it amounted to UAH 1,102,754 thousand. further, the distribution of budgets: the budget of VNMU – UAH 741,044 thousand, NURE – UAH 413,673 thousand, DonSUIA – UAH 182,000 thousand - (source: latest public report rector <https://dnuvs.ukr.education / zvit-rektora>). DonSUIA is funded by the state budget. Total amount of funding for the University from the state budget in 2022 according to the estimates of revenues and expenditures as amended, DonSUIA it is 182 million rubles. it should be noted that the level of funding for higher education institutions in the Russian Federation compared to 2021 , it increased by 29.5%, which is 41 million rubles. UAH, compared to 2020 by 28.5%, that is, in the amount of 40 million rubles. UAH. significant share (about 77.6%) the use of budget funds falls on Labor remuneration and mandatory tax payments payments. The cost of catering for cadets is about 4.22%, payment utilities and energy carriers-2.32%, expenses for the restoration of capital assets investments account for 6.18 %.

BKMSPU – UAH 96,678 thousand, the volume of funding for BKMSPU for 11 months of 2022 amounted to UAH 96,678. 4 thousand in relation to in 2021, there is a decrease in estimated assignments for general and special funds (by 20.1%). Funds of the general fund of the University for 11 months of 2022 were spent in the amount of 77393.3 thousand UAH. The main source of income to the special fund at the university is paid educational services, which make up 91.0% of the total amount of income. Source: <https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/Zvit-rektora-za-2022-r.pdf>

For IHE proportion is as follows: Public funding – 92% (Research and PhD program), private funding – 1% (PhD program), EU Grants – 7%. (IHE)

9. Development strategy of HEIs

Yes, but for now only the Ukrainian version of the strategy is available on the official website (IHE, DUSU).

The Ukrainian version of the Concept of Development of VNMU. Development Concept of National Pirogov Memorial Medical University, Vinnytsya for 2022-2027 is presented on the website of the university:

<https://www.vnmu.edu.ua/general-information/basic-documents/concept-of-development-of-VNMU-im--m-i--pirogov-for-2022-2027-year> (VNMU)

10. Internationalisation Strategy of HEIs

Not exactly – there is a strategy for participating in international projects, but for now only the Ukrainian version is available (IHE) In the process of implementation - it has been discussed at the Scientific Council DUSU in September, 2023. No (VNMU)

11. Does your HEI have a strategy on its third mission?

Not exactly, as a research institution with graduate school, it has a strategy defined, which includes researching and promoting such major topics, as social mission of universities; social responsibility of universities; the influence of universities on the development of regions and communities (IHE). No (VNMU, NURE, SNAU)

12. Does HEI have the standards of conduct for ensuring non-discrimination and inclusion?

A Resource Center for inclusive education is being created at the DUSU, and the concept of an inclusive educational space is being developed. Gender Research is planned, and educational activities on this topic have been conducted.

The BKMSPU respects freedom of expression, but bullying, discrimination, and sexual harassment are neither legally protected expressions of needs nor the proper exercise of academic freedom. The university condemns discrimination and gender-based violence, including sexual harassment, intimidation or exploitation in the workplace and in the educational process, and undertakes to contribute to countering these phenomena. The policy of preventing and combating bullying, discrimination and sexual harassment is based on the following principles: respect for the dignity of everyone; ensuring equal opportunities for individuals and / or groups of individuals; preventing bullying (bullying), discrimination and sexual harassment; ensuring equal opportunities for women and men to combine professional and family responsibilities; carrying out professional activities based on gender equality; protecting the rights of participants in the educational process from bullying (bullying), actions and information aimed at discrimination on the basis of gender, sexual harassment, confidentiality when considering a case; systematic monitoring of bullying, discrimination and sexual harassment, disclosure of its results and appropriate response to non-compliance with gender equality, identification of cases of bullying, discrimination and sexual harassment. All participants in the educational process have the right to protection from humiliation of honor and dignity, any form of violence, sexual harassment and discrimination on any basis. In order to create a safe educational environment, the University has introduced a comprehensive approach in the field of preventing and countering bullying, discrimination and sexual harassment.

https://nure.ua/wp-content/uploads/Main_Docs_NURE/polozhennja-inkluzivna-osvita.pdf (UA)

Key elements of NURE policy towards non-discrimination and inclusion

- free choice of a faculty and a form of study
- ensuring special conditions and complex support of people with special needs
- combining education process with special correction measures
- strengthening moral, physical, physical and social health
- cooperation of HEI with state authorities, governmental and non-governmental organization

in the sphere of medical rehabilitation and employment of people with special needs of handicap.

IHE responses "Yes": such standards are included in the codex of academic integrity for graduate and doctorate students and fellows. The police is that all participants of the educational and research process acknowledge and respect the personality of each human person, regardless of his or her social, academic or national standing, age, gender, race or ethnicity, have equal rights and follow the guidance of justice (IHE).

Yes, the university has developed policies regarding standards of conduct to ensure non-discrimination and inclusion.

Policy and Conflict Resolution (including sexual harassment, discrimination and corruption) at VNMU is carried out following the requirements of the current legislation of Ukraine in the field of gender equality and combating discrimination and corruption. The policy of preventing and combating sexual harassment and discrimination is applied in labor relations, the educational process, the admission campaign, etc.

Prevention of conflict situations and conflicts at the University is ensured and carried out through informational, communicative, socio-psychological and organisational work with employees and participants of the educational process of the University, aimed at understanding and understanding the essence of equality, solidarity, tolerance, removal of erroneous, distorted information from the information field of the University, organisation of tolerant and constructive communication, interaction with different, informal leaders and micro-groups, reducing social tension and strengthening the tolerant, socio-psychological climate in the team, solving personnel issues, changing the conditions of interaction. Consideration of complaints, appeals and resolution of conflict situations is carried out by the relevant authorised bodies, structural subdivisions or commissions and officials of the University with the involvement of representatives of the legal service.

A "Box of Appeals" has been created, which is posted on the website of VNMU (<https://www.vnmue.edu.ua>), Principles and procedures for resolving conflict situations from offended persons in the Statute of the University, the Collective Agreement, the Internal Labor Regulations of Students and Employees, the Code of Academic Integrity and Corporate Ethics of the University, the Regulations on the consideration of appeals of higher education applicants in the VNMU (https://www.vnmue.edu.ua/downloads/pdf/polog_rozgl_zvernen.pdf),

Regulations on the settlement of conflict situations in VNMU (https://www.vnmue.edu.ua/downloads/pdf/polog_vregul_konflikt.pdf).

The University has developed an Anti Corruption Program, the implementation of which is carried out by the responsible person. The list of anti-corruption measures implemented to ensure compliance with the requirements of the anti-corruption legislation of Ukraine and the procedure for their implementation is determined by the Action Plans aimed at preventing, combating and detecting corruption at the University. The Regulation on the Procedure for Preventing and Regulating Potential and Real conflict of interest in the activities of officials of VNMU and control over its observance by the employees of the University is carried out. A "hotline" has been set up at the following address: anticorrupt@vnmue.edu.ua. to report violations of anti-corruption legislation in the activities of the University. Information about anti-corruption measures is highlighted on the official website of the University.

Entrants with special educational needs have the right to receive education at VNMU, which is regulated by the Regulations on the organisation of inclusive education of persons with special educational needs at VNMU dated 29.08.2019

(https://www.vnmue.edu.ua/downloads/pdf/polog_inkl_navchan.pdf).

For the implementation of inclusive education at VNMU, certified specialists carried out a technical inspection of educational premises for unhindered access to the persons with disabilities and other

low-mobility groups. Dormitories and educational buildings have ramps, there are two elevator cabins in the educational (pharmaceutical) building, a lift is installed in the library building, and a passenger elevator is arranged between the floors for unhindered access and movement around buildings (https://www.vnmu.edu.ua/inclusive_education). The help from volunteers organised by student self-government (<https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/volontery.pdf>). Bathrooms were being re-equipped. Applicants with special educational needs are awarded financial assistance in the form of a social scholarship. In case of temporary loss of health, the applicant can liquidate academic debt according to an individual schedule (approved by the dean). (VNMU).

13. Does HEI have an Ethical Code of Conduct? If yes, how does the Code of Conduct address the issue of the cooperation with communities and staff involvement into societal initiatives?

The results of the survey showed that none of the UNICOM partner HEIS has a separate document of the Code of Ethics, which is extremely important for preventing various manifestations of discrimination in the workplace. Individual universities are in the process of developing it. For instance, the response of IHE about the Ethical Code of Conduct is “Yes”, but it refers to the principles of academic integrity and does not address the issue of the cooperation with communities and staff involvement into societal initiatives. (IHE).

In DUSU the Ethical Code is Academic Integrity Policy and not related strictly to the TM . NURE doesn't have any Code of Ethics.

The DonSUIA has a code of corporate ethics, which defines values, moral values principles, rules, norms of behavior, as well as norms of professional ethics, which everyone who studies or works at DonSUIA is guided internal affairs. One of the principles of the university is social responsibility - responsibility for improving the Society of which the University is a part; responsibility for the use of property and resources of the University, respect for the environment. In accordance with the general provisions of corporate ethics and norms of behavior each representative of the university community in their professional activity, educational and social activities should preserve and increase traditions. The University and promote the dissemination of its best practices in order to form positive image and business reputation in the city, region, or country (DonSUIA).

VNMU has a Code of Academic Integrity and Corporate Ethics(https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/kodex_akad_dobro.PDF)

At the same time, the above-mentioned document does not contain the issues of cooperation with communities and the involvement of staff in public initiatives. (VNMU)

14. Is HEI a member of any national or international societal initiatives, which focus on third mission issues, f.e. UN Global Compact?

Not exactly, but several of the HEI's staff now currently take part in the Unicom project aimed at promoting and studying the third mission issues among the HEIs of the country (IHE). The same in DUSU, also DUSU joined Magna Charta Universitatum.

Since 2009, VNMU has been representing Ukraine in the European Aeroallergen Network (<https://www.polleninfo.org/country-choose.html>) and is a member of the global network of Aerobiological Monitoring, created under the auspices of the European Academy of Allergy and Clinical Immunology (EAACI) on the basis of the Center for Allergy and Environment (ZAUM) of the Technical University of Munich, Germany

(<https://www.zaum-online.de/en/pollen/pollen-monitoring-map-of-the-world.html>).

Within the framework of the AUTOPOLLEN project, which includes VNMU (<https://autopollen.net/about>), under the auspices of the EUMETNET group of European meteorological services, there is a transition to the construction of an automatic monitoring system for the content of bioaerosol in Europe and the construction of a European network of automatic aerobiological stations, which will include VNMU. Head at VNMU – Professor Victoria Rodinkova. VNMU, whose employees provide Healthcare services to the population, was involved in the pilot project of the Ministry of Health on reforming the Healthcare system in Vinnytsia, Dnipropetrovsk, Donetsk regions, and in the city of Kyiv. The aim was to develop new organisational, legal, financial, and economic mechanisms aimed at improving the efficiency and accessibility of medical care for the population which are necessary for the development of the health care system of Ukraine.

In order to combat the tuberculosis epidemic, the project INNOVA4TB-2018-2022 was implemented under the Horizon 823854-INNOVA4TB - H2020-MSCA-RISE-2018 program.

INNOVA4TB is an international cross-sectoral consortium that brings together institutions from countries with high and medium/low rates of tuberculosis (TB) incidence with extensive experience in the clinical management of M/XDR-TB cases; high-level universities and research institutions with experience in additional basic and translational research aimed at diagnosing tuberculosis; and small and medium-sized enterprises (SMEs) that focus on TB diagnosis using a variety of emerging technology approaches interested in shifting research to innovative products, services and/or processes. The consortium consists of 12 institutions from 6 countries that combine complementary expertise: clinical management, basic science and industrial development. Coordinator at VNMU – Associate Professor Andriy Dudnik.

The project "High Five" (2019), which was implemented with the support of the Swedish Institute, is aimed at developing the internationalisation of educational and scientific activities. The aim of the project is to improve international cooperation between Ukrainian and Moldovan higher education institutions and Umea university, Sweden. Coordinator at VNMU – Associate Professor Andriy Dudnik.

Project Cost Action 18226 "New approaches in detection of pathogens and aeroallergens" ADOPT, 2019-2024. Participants -36 European countries. Ukraine is represented by VNMU in it. The aim of the project is to create an interdisciplinary network of experts involved in bioaerosol research, using both existing methods and technologies of the future, such as real-time monitoring, atmospheric chemistry, physics technologies, or eDNA techniques used in molecular biology. The main goal of the project is to overcome the barriers that limit the application of new methods in the analysis of bioaerosols. On the example of allergenic pollen of plants and fungal spores, approaches to the integration of several methods of bioaerosol research and methods of data processing using numerical approaches in a big data environment have been developed. Coordinator at VNMU – Professor Victoria Rodinkova.

Project "Vinnytsia – the City of followers of M. I. Pirogov" with the support of the budget of public initiatives (2020). The project envisaged the creation of a publication about the history of medicine in Vinnytsia and the biographies of prominent doctors. Coordinator at VNMU – the staff of the scientific library of VNMU.

Project "Initiative for Academic Integrity and Quality of Education" – Academic IQ (2020-2021). The project was implemented by the American Councils for International Education with the assistance of the U.S. Embassy in Ukraine, the Ministry of Education and Science of Ukraine, and the National Agency for Quality Assurance in Higher Education. The result of the Academic IQ project, cooperation between Ukrainian and international experts is the development of the educational environment for the responsible implementation of academic integrity and capacity building of the educational system of Ukraine on the foundations and principles of academic integrity

and quality. Project website - <https://americancouncils.org.ua/programs/academiq/> . Coordinators at VNMU - Vlasenko O.V., Nazarchuk O.A., Sergeta I.V.

The goal of the project Internationalisation at Eastern Europe Universities, HIGH FIVE reloaded (2021-2022) was to settle the foundation for the development of systematic cooperation between partner universities (Umeå University (UmU), Odesa National University (ONU), National Pirogov Memorial Medical University, Vinnytsia (VNMU), State University of Medicine and Pharmacy (SUMF), Karazin National University (KNU)), which facilitates collaboration and save valuable time needed to conduct groundbreaking research and effective learning of young professionals through exciting training programs. Within the framework of the project, the participants developed guidelines and models of interaction during internationalisation activities, and the issues of external financing of medical research projects and accreditation of educational programs for the purpose of integration into the European educational space were substantiated. Particular attention was paid to the issues of online education, inviting outstanding scientists to lectures at our university. Among the areas of activity should be noted the following ones: regulation of academic mobility issues, improvement of interaction within the framework of international scientific and educational activities between partner institutions, development of an online laboratory, and capacity building for the successful implementation of joint projects. More information about the project can be found on the website of <https://www.eduinter.org/>. Coordinator at VNMU – Associate Professor Andriy Dudnik.

Erasmus+ project "Bridging Innovations, Health and Societies: Educational capacity building in the Eastern European Neighbouring Areas» (2015-2018). It was implemented under the coordination of Maastricht University (Kingdom of the Netherlands) together with the National University of Kyiv-Mohyla Academy and other consortium members from Poland, Bulgaria, and Russia. Within the framework of the project, 3 new courses on healthcare management were introduced on the basis of the university. University staff co-authored the online course "Bridging Health Care and Society» - <https://www.coursera.org/learn/healthcare-and-society>. Coordinators at VNMU – Malachkova N.V., Ignashchuk O.V.

The project "Baltic Network for Prevention of Early School Leaving (SEE-ME)" (2017-2018) was implemented with the support of the Swedish Institute with the coordination of the International Department of the Folkuniversität (Uppsala, Sweden). The project aimed to transfer knowledge, tools, and training materials developed in European countries to prevent early studies in Ukraine and Moldova. University teachers attended a course of training on inclusive education, the PBL approach in education, project activities, and tools for assessing the educational process. Coordinator at VNMU – Kharkovenko R.V.

The project "Leadership Development Programme for Ukrainian Universities" (2018-2019) was organised by the British Council of Ukraine. The innovative project envisaged the formation of a culture of leadership in domestic higher education. The program combined a series of training modules from leading trainers from the UK Higher Education Leadership Foundation. Within the framework of the project, a university team was formed, consisting of participants in the educational process from the vice-rector to the student. The university team took part in the training aimed at developing leadership skills, internationalisation, and project culture. For the development of international cooperation, the team of the VNMU visited the UK, Anglia Ruskin University (Cambridge). Coordinator at VNMU – Drachuk O.P.

On 29.09.2022, a new scientific project Towards an improvement in diagnostics and treatment strategies for TB control (ADVANCE-TB) was launched in Brussels, Belgium, within the framework of European Cooperation in Science and Technology (COST), where the assistant professor of the Department of Phthisiology with a course of clinical immunology and allergology of VNMU – Andriy Dudnyk became a member of the Central Committee. The project is to last 4 years (2022-2026) and is designed for EUR 600 thousand. The consortium consists of almost 40 institutions from 19 countries, including academic institutions, equipment manufacturers, hospitals, research institutes,

and non-governmental organisations from Europe, USA and Africa. Within the framework of the project, it is planned to improve the diagnosis and treatment of tuberculosis, as well as accelerate the implementation of joint scientific developments and implement several educational activities.

"Improving access to social services in the field of mental health" under EU-NATO programs within the framework of a joint project of the Embassy of the Republic of Poland and the Ministry of Veterans Affairs of Ukraine - 2019.

Participation of University staff under the auspices of the State Expert Center at the Ministry of Health of Ukraine in the implementation of pharmacovigilance - monitoring of adverse drug reactions, which is implemented among doctors and patients.

15. What are the policies of your HEI towards the commercialization of the university products?

The commercialization of the university products is allowed by the policies – particularly in the form of organizing advanced training for the staff of other HEIs (IHE).

The policy of VNMU includes support for the commercialization of scientific research, but this direction is in the process of development. For example, the University Clinic and the Research Institute for the Rehabilitation of Persons with Disabilities provide paid services.

Cooperation on the Deep Tech Acceleration project with the Ukrainian Startup Fund is also being established.

16. Does your university have an Innovation Hub or a center to support the commercialization of academic research?

No. It doesn't (IHE). Yes, Centre of EU Studies of Social Innovation in Education (DUSU).

17. Quality Assurance Strategy?

There is QA Strategy in IHE (IHE). VNMU has its Quality Assurance Strategy too. The links are as follows:

[Regulations on the Quality Assurance System of Higher Education of VNMU](#)

[Regulations on monitoring and control of the quality of education at VNMU](#)

[Regulations on the Quality Assurance Department](#)

18. What are priorities for your HEI with regard to ensuring the quality assurance in research, education and third mission?

The vision of the VNMU is to provide a combination of a high-quality educational process, innovativeness of scientific developments, their practical significance and social orientation;

- the university has an atmosphere of academic integrity and responsibility of everyone for the result of activities, promoting the development and self-improvement of participants in the educational process;
- modern practical training of applicants and the provision of medical and preventive care are carried out in a multidisciplinary university clinic and at the clinical bases of the university;
- educational and scientific traditions are preserved and the pursuit of excellence is supported;

- integration into the world and European higher education spaces is carried out as a result of the internationalisation of educational and research programs;
- high reputation of graduates among employers is maintained;
- the development of fundamental and applied medical science, and intellectual potential for the medical industry of the state is taking place.

Projects within the framework of the implementation of the third mission of the University are selected according to the importance of issues that can be solved for the community (based on a preliminary study of these issues) (VNMU).

18. What are priorities for your HEI with regard to ensuring the quality assurance in research, education and third mission?

The priorities include ensuring the quality of the HEI's activities in five major areas:

- 1) The research role of the institute (implementation of research activities on issues of higher education, dissemination of the research achievements in the academic environment);
- 2) The educational role of the institute (development, modernization and implementation of educational programs and events for academic and pedagogical fellows of Ukrainian universities);
- 3) The social role of the institute (dissemination and popularization of the research results);
- 4) The economic role of the institute (influencing the economic development of Ukraine through promotion of sustainable and innovative development of national universities, increase);
- 5) The cultural role of the institute (implementation of educational activities, establishment of a culture of quality and integrity in higher education of Ukraine) (IHE).

At BKMSPU, the University's Quality Management System model is based on a process approach and is developed taking into account the relevant requirements. The basic principles of quality management are as follows: 1) quality management of Higher Education based on continuous improvement of the structure, effective distribution of functional obligations, rights and responsibilities of university employees, the content of educational programs and technologies for their implementation; 2) sustainable development of the University's quality management system, ensuring compliance with the requirements of DSTU ISO 9001:2015; 3) unconditional implementation of legislative and regulatory documents, standards and guidelines on the educational process; 4) application of a systematic and risk-based approach to the main scientific and educational processes; 5) development of the university as an educational organization that provides conditions for maximum satisfaction of the needs, expectations and requirements of consumers of educational services, scientific and innovative products; 6) continuous improvement of the model of professional competence of the NPP; 7) formation of general cultural, universal and professional competencies among applicants for higher education; 8) development of partnerships with industrial and scientific organizations, general education and professional educational institutions of Ukraine and abroad; 9) ensuring quality guarantees for training competitive graduates; 10) quality management of the University's innovative structure (BKMSPU questionnaire).

1. Does your country have national, regional regulatory and legal documents that confirm the implementation of the third mission of University at the state level? Which exactly (list, if possible)?

No (IHE, DUSU). In Ukraine, we don't have special legislative norms related to university missions. However, we have a Higher education strategy 2022-2032 approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine (Ukrainian Government) which includes a goal for HEI: to enhance cooperation with society and ensure the process of its participation in university administration.

Also, the Project of Strategy of the health care system development in Ukraine until 2030 deals with capacity building in the Health care and determines the important role of society in it.

We are also adopting Eurointegration agreements which include reforms in assurance of quality of higher education according to ESG-2015. In the regulations of the accreditation process by external quality assurance agency there is evaluation of the correspondence of HEI mission to education process "Criterion 1. The design and objectives of the study programme. 1. The study programme has clearly formulated objectives that meet the mission and strategy of the higher education institution." (VNMU)

2. Is the notion "third mission of HEIs" defined at the national level?

No (IHE, DUSU). At the national level (national glossary), there is no definition of the concept "third mission of HEI" (VNMU).

3. What elements are included into the definition of the third mission of the HEIs in your country at the regulatory level?

Not applicable (IHE, DUSU, VNMU)

4. Does the state have a national policy to deal with the third mission of HEIs? If yes, what are the state priorities in this case?

No (IHE, DUSU, VNMU)

5. Does the state provide financial support to HEIs with active social involvement? In what way?

No. (IHE, DUSU, NURE)

In Ukraine' education, one of the main segments of the budget is science and innovation (2nd mission). Socially-related activities (health promotion, mental health, rehabilitation etc.) that are provided by HEI-s are funded by business/grantors within the projects.

Unfortunately, VNMU does not have rewards for socially important work. Since the University is a budgetary institution, we do not have the right to make certain financial payments at our own discretion, everything is clearly regulated by legislation. All the more so now, during martial law, in order to save budget funds, every payment of our institution is carefully checked by the Treasury for expediency.

But VNMU has the example of financial support from City budget for University staff: with the aim of countering the spread of acute respiratory disease COVID-19 and ensuring the provision of quality medical care to patients with acute respiratory disease COVID-19 in the territory of the Vinnytsia territorial community, to implement the measures of the program "Health of Vinnytsia residents for 2022-2024", which was approved by the decision of the City Council dated 24.12.2021 No. 758 (with changes), in 2022 funds were allocated from the budget of the Vinnytsia City Territorial Community in the form of a subvention from the local budget to the state budget to VNMU to pay a salary supplement to the employees of the Department of infectious diseases with a course of epidemiology

who are involved in providing medical care to patients with acute respiratory disease COVID-19 in the amount of UAH 540,765 thousand (VNMU).

6. Are there any regional documents, which define the priorities of the cooperation between HEIs and communities to tackle societal problems?

No (IHE, DUSU)

There are some regional strategic documents regarding cooperation with HEI in science, education and community development:

STRATEGY OF BALANCED REGIONAL DEVELOPMENT OF THE VINNYTSIA REGION FOR THE PERIOD UNTIL 2027

<https://www.vin.gov.ua/invest/rehionalni-prohramy-rozvytku/622-stratehiia-zbalansovanoho-rehionalnoho-rozvytku-vinnytskoi-oblasti-na-period-do-2027-roku>

Action plan for the implementation of the Strategy of balanced regional development of the Vinnytsia region until 2027 <https://www.vin.gov.ua/images/doc/vin/ODA/strategy/strategy2027.pdf>

Development strategy of Vinnytsia City Territorial Community until 2030 - Strategy 3.0 Link to the strategic document:
<https://2021.vmr.gov.ua/Docs/CityCouncilDecisions/2021/%E2%84%96194%2026-02-2021.pdf>

For the implementation of the Local Self-Government Development Program in the Vinnytsia Region "SUCCESSFUL STRONG COMMUNITIES" for 2018 - 2025, approved by the decision of the 27th session of the Regional Council of the 7th convocation of December 20, 2017 No. 515 (with amendments), and for the purpose of financial support for educational institutions of the region, which provided for the implementation of projects in the field of development and application of information and innovative technologies in management activities, educational process and research, Vinnytsia Region Council announced call for obtaining grants for higher education institutions, professional preliminary education, professional (vocational and technical) education, general secondary, pre-school and out-of-school education (including institutions in urban and rural areas) on the topic: "Development and application of information and innovative technologies in managerial activity, educational process and research work".

Link: <https://vinrada.gov.ua/upload/docs/492e23d6c0da96b9c1b49cf4668efa09.pdf> (VNMU)

7. Is the performance of the HEI with regard to the third mission included into the evaluation of the HEIs performance at the national level?

No (IHE, DUSU, NURE)

The evaluation of international recognition, which includes, among other things, the recognition of the social role of Universities, is included in the evaluation scale of the rating of Universities of Ukraine "200 best Universities of Ukraine". The activity of the HEI is determined using the integrated index of the rating assessment — Is (80% of the "weight" of the assessment of the HEI). It includes the index of the quality of the scientific and pedagogical potential, the index of the quality of education, the index of international recognition, expert evaluation of the quality of the scientific and pedagogical potential and the quality of education — 15%; indicator of information resources (quality and functional completeness of university websites) — 5%. (VNMU).

8. Is the third mission's evaluation included into the national quality assurance procedures? If yes, what are the national standards on the evaluation of the HEIs' third mission (mandatory vs. non-mandatory, performance indicators, main procedural stages etc.)?

No (IHE, DUSU)

Yes, according to ESG-2015. In addition, we are also accepting euro integration agreements which include reforms in assurance of quality of higher education according to ESG-2015. In the regulations of the accreditation process by external quality assurance agency there is evaluation of the correspondence of HEI mission to education process "Criterion 1. The design and objectives of the study programme. 1. The study programme has clearly formulated objectives that meet the mission and strategy of the higher education institution."

This criteria is mandatory.

Also, it is very important to meet all the criteria according to Licensing conditions for conducting educational activities to receive the access for institutions for providing educational process (VNMU).

9. What societal values should the third mission of University correspond to?

Social Responsibility, Innovativeness, Entrepreneurship, Integrity, Inclusiveness, Tolerance (IHE). Academic Integrity, Sustainable Development Goals (DUSU)

According to the survey of both individual employees of VNMU and representatives of particular structural divisions, it was determined that the third mission of the university should meet, first of all, the criteria of professionalism, quality and efficiency of execution, as well as integrity. Service to society, transparency of the implementation and financing of the third mission are also considered important (VNMU).

PART 4: YOUR HEI'S PRACTICES ON THIRD MISSION

1. How does your HEI cooperate with communities at the local level?

IHE mainly cooperates with Ukrainian academic communities – HEIs' teams, their leadership, academic and administrative staff. So far, we have not established cooperation with local communities (IHE).

According to the results of the survey conducted by the working group within the framework of the UNICOM project, 66.7% of the surveyed structural divisions of VNMU cooperate to one degree or another with communities at the local level. Cooperate, but not actively enough, according to respondents, 22.2%. In general, each department and scientific laboratory of the university provides a range of services that are of great importance for the health of the community. Health schools and scientific research have value not so much for the organisers or the service provider (University) as for the patients and the work of the health care system of the region as a whole.

Among the proposed answers to this question, we received the following ones (in order of ranking of the involvement of university departments):

1. Consultation of patients on a free basis - 59,3%
2. Popularisation of scientific knowledge for the prevention of certain types of diseases - 51,9%
3. Public lectures, trainings, providing access to scientific publications - 51,9%
4. Promotion of a healthy lifestyle - 48,1%
5. Public activity (leadership or membership in a public organisation) - 40,7%
6. Volunteer activity (attraction of funds and resources for the benefit of the Community) - 22,2%
7. Teaching a training course (for other communities, except for students of VNMU) - 18,5%
8. Carrying out scientific research together with local partners (organisations) - 14,8%
9. Conducting "School of Health" - 11%

Less than 10%:

10. Employment of graduates
11. Initiation of programs financed from the budget of territorial communities
12. Implementation of programs financed from the budget of communities
13. Participation in joint projects at the community level

First of all, university employees are involved in providing aid to the population in the field of health care. It includes, in particular, the provision of medical aid to residents of the region in communal and private health care facilities of the city of Vinnytsia and the region, free consultations of patients at the VNMU university clinic, systematic visits of employees for charitable preventive examinations of children and adults. Trainings are held at Vinnytsya enterprises on providing first aid, etc. According to the data obtained from the survey conducted by the UNICOM project group at VNMU, university employees and students popularise scientific knowledge about disease prevention ("Medical Issues" lectures), in particular - oncological, cardiovascular, allergy, mental and behavioural disorders. For example, university specialists provide counselling at the Center for Psychodiagnostics and Psychocorrection of Crisis and Maladaptive Patients, which is especially relevant in wartime conditions. The training course "Propaedeutics of psychiatry" is also being taught for psychologists, psychotherapists (without medical education), social workers, volunteers and other specialists in helping in the field of mental (spiritual) health; public lectures on mental health issues, phyto correction of psycho-emotional and cognitive disorders in the population.

University employees conduct systematic presentations, educational events and meetings aimed at spreading knowledge about eye diseases, prevention of blindness and low vision, including public presentations as part of the informational and social project "About the world through the lumen", aimed at detecting and preventing glaucoma. In the framework of allergy prevention, information is disseminated in the form of weekly allergy forecasts through the website "All about Allergy" (allergy.org.ua), press conferences and radio broadcasts are held on current environmental problems based on the received scientific data. Attempts are being made to influence local practices in solving environmental and health issues in the form of creating local programs together with the health departments of local communities. Specialists of VNMU participate in the work of the "Stop-flu" and

"Arterial hypertension" programs of the Vinnytsia territorial community. Charitable delivery of medicines for patients to the University Clinic of VNMU is carried out. Students participate in the work of such representative bodies as the Student Council of Vinnytsya, Vinnytsia Youth Council, "Ukrainian Students for Freedom" (VNMU).

2. How are state and public authorities and representatives of stakeholders, business and the public sector involved in cooperation with your higher educational institution in the provision of the third mission activities?

The mission of the Institute of Higher Education is “to promote the development of Ukraine’s higher education in accordance with national priorities and international standards through implementation of fundamental and applied research, provision of consultative services and expert support, as well as professional training of highly qualified academic staff for the government and higher education institutions”. Generation of new knowledge (research) is the key activity of the Institute of Higher Education. Our social mission is the application of research results, which is done via interaction with Ukrainian universities, other HEIs, research institutions, the Ministry of Education and Science of Ukraine, National Agency for Quality Assurance of Ukraine, National Qualifications Agency, Verkhovna Rada Committee on Education and Science, Federation of Employers, think tanks, international organizations (for example, from June 2023, the Institute of Higher Education is a signatory of the Agreement on Reforming Research Assessment and a member of CoARA - Coalition for Advancing Research Assessment). Researchers / experts of Institute of Higher Education are involved in projects, task forces, working groups, as ad hoc advisers or consultants, researchers, translators / interpreters etc. (IHE)

Among the main answers to this question, the respondents from VNMU indicated the following:

- Funding of programs in which the structural unit of the university participates;
- Involvement in expertise in the medical field of knowledge for the benefit of authorities (
- Involvement in expertise in the medical field of knowledge for the benefit of business and/or the public sector;
- Representation of the university in public bodies (public, supervisory board, etc.) of state and communal institutions;
- Representation of the university in local authorities;
- Joint events on international project activities, surveys of employers and stakeholders.

Representatives of state bodies (the Department of Health Care and Rehabilitation of Vinnytsia Regional Military Administration), as well as representatives of employers and businesses are mandatory members of working groups for the development and quality assessment of educational-professional and educational-scientific programs implemented at VNMU.

The business also acts as a partner in carrying out medical educational activities among the population (VNMU).

3. How does your higher educational institution determine the current public global and local needs and problems, the solution of which is the basis for the implementation of the third mission of the University?

Research, participation in international projects, cooperation with international organizations, consultations with external stakeholders (e.g. HEIs, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, national agencies and public authorities helps us identify global and local needs and challenges on which we should focus (IHE).

According to the survey conducted by the working group of UNICOM project at VNMU, most of the time, modern social global and local needs and problems, the solution of which is the basis for the implementation of the third mission of the University, are determined at VNMU through cooperation with public organisations of doctors, patients, etc., as well as by conducting own scientific search for the purpose of determining urgent social problems. The third tool for determining social needs by employees and students of VNMU is the study of broad public opinion (VNMU).

4. Identify the urgent community needs your HEI is currently dealing with?

IHE's primary focus is on post-war revival, providing support to displaced universities, dissemination of research results promoting the leading roles of Ukrainian HEIs in post-war revival and enabling them to enhance their capacity in order to contribute to post-war reconstruction; supporting the national goals of higher education, like integration into EHEA, ERA and EEA, facilitating European integration, modernization of higher education (IHE).

Improving the quality of providing medical care to the population in its various aspects, as well as disease prevention. This is a permanent function, the implementation of which is being worked on by the university as a whole and its individual employees and structural divisions in particular. It is the changes in the needs of the community that determine the specifics of the implementation of this function. For example, because of the full-scale invasion of the Russian Federation, in the territory of the region the number of internally displaced persons in need of medical and psychological assistance has increased, as well as the load on medical institutions of a surgical profile has increased. Therefore, university employees are involved in overcoming these challenges for the community. Free dental care is also provided to military personnel and temporarily displaced persons, cooperation is carried out with the organisations of liquidators of the accident at the Chernobyl nuclear power plant and veteran communities, and volunteer assistance is organised for patients of the university's clinical locations (VNMU).

5. How is the local community involved in the implementation of the third mission by your University? What are the formats of cooperation?

We are describing the formats of cooperation between the Institute of Higher Education and university community, as well as other institutions operating in the field of higher education. They include: dissemination of knowledge via communication events (guest lectures, webinars, conferences etc.); delivery of PhD programmes; development and delivery of professional development programmes for academia and public servants; provision of expert support, consultations, advisory services to national legislature, authorities, international organisations; promoting higher education modernization goals on media; development and implementation of international projects (<https://ihed.org.ua/en/internationalization/>).

First of all, the local community receives services in various aspects of medical care from VNMU employees, and therefore, there is constant contact between university employees and its representatives at various levels. This is both the population and individual non-commercial communal enterprises, institutions, and health care institutions. Cooperation also takes place at the level of Healthcare departments of the city and region, as evidenced by the relevant agreements on cooperation both with individual institutions and with authorities.

In addition, in the Healthcare institutions, structural units of the university are located, where medical assistance is provided to the population.

As of 2023, 9 health care institutions participate in joint activities with VNMU.

At the regional level, the Department of Health Care and Rehabilitation, as a structural unit of the Vinnytsia Regional Military Administration, established close, multi-year and multi-faceted cooperation with VNMU, in particular - expert, advisory and educational. Its continuation was the conclusion of a cooperation agreement between VNMU and the Department of Healthcare and Rehabilitation of the Vinnytsia Regional Military Administration (hereinafter - the Department) in May 2023.

Pursuant to the orders of the Ministry of Health of Ukraine dated February 5, 2016 No. 69 "On the organisation of clinical and expert assessment of the quality of medical care", September 28, 2012 No. 752 "On the procedure for monitoring the quality of medical care" and the corresponding orders of the Department dated December 7, 2022 No. 2466 "On the organisation of clinical and expert assessment of the quality of medical care in the treatment and prevention institutions of the region" and dated 09.12.2023 No. 2498 "On the approval of the composition of the heads and members of expert groups of the Department of Healthcare and Rehabilitation of the Regional Military Administration for 2023" the cooperation was implemented in the field expertise. Specialists of VNMU are included in the clinical and expert commissions of the Department and included into groups of regional experts in 18 fields. This makes it possible to carry out an independent assessment of the quality of medical care in health care institutions of the region at a high expert level.

In accordance with the order of the Department dated April 19, 2023 No. 1003 "On conducting field meetings of the regional cardiac commission", field advisory meetings of the residents of the Community in primary and specialised health institutions of the region with the participation of the professors of specialised departments of VNMU.

Under the auspices of the Department and Vinnytsia National Medical University, long-term educational projects were actively working in the region: "School of General Practitioners Doctors", field meetings of the educational project "School of Cerebrovascular Diseases", thematic lectures on side effects of medicines were held. Annually for the audience of doctors of health care institutions of the region by departments of VNMU, a number of specialised conferences, seminars, and workshops were organised with the aim of training doctors in health care institutions of the region and improving their professionalism, which successfully continued their operation in an online format with the beginning of the covid pandemic, and continued their work with the beginning of a full-scale invasion in a mixed format.

According to the results of our survey, the main stakeholders with whom medical universities should work for the effective implementation of the "third mission" are (in descending order of importance):

1. International public organisations;
2. Medical institutions and hospitals;
3. Local public sector organisations;
4. Non-profit organisations (charity funds);
5. Public health institutions;
6. Patients and groups of patients, patient organisations;
7. Other universities;
8. Authorities;
9. Volunteers and volunteer movements;
10. Military organisations;
11. Mass media;
12. Deputies;
13. Parents of students;
14. Military commissions. (VNMU)

6. How is the opinion of the community taken into account?

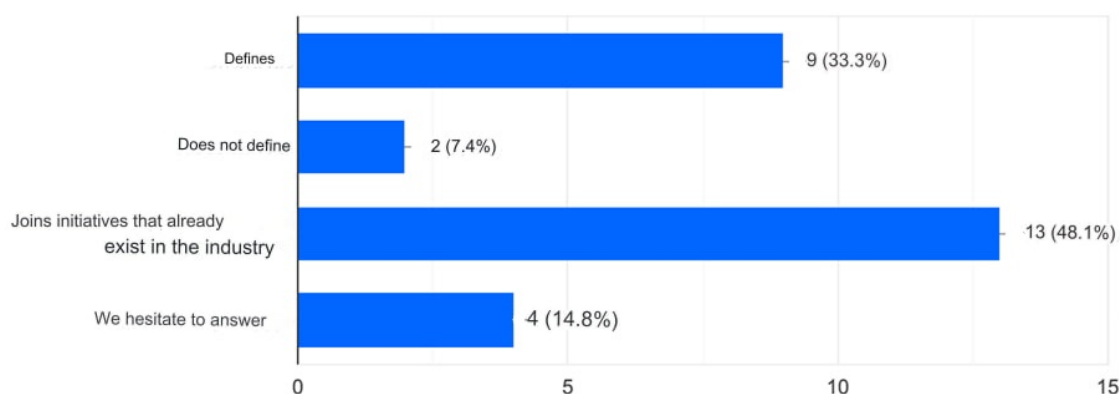
Direct communication: consultations with external stakeholders is part of research proposal preparation, all research teams are obliged to present their research results to external stakeholders and collect their feedback;

Data collection: discourse analysis, content analysis are conducted in order to collect data on the current challenges and needs that should be addressed via research (IHE).

According to VNMU experts, the opinion of the community is taken into account through various types of surveys (direct communication with the patient, communication in social networks, messengers, through sociological surveys), which are conducted by employees and students of the university during direct communication with representatives of various layers of the local community. According to the survey conducted by VNMU experts, the vast majority (48%) of respondents join initiatives that have already proven themselves effectively. This confirms the common belief that the medical field is very conservative and often bureaucratized and regulated. Socially important changes in medicine require a lot of effort, time and high professionalism (VNMU).

Does your structural unit (department, department, laboratory, etc.) independently determine the modern societal global and local needs in order to implement the third mission of the University?

27 answers

7. How does your HEI finance the realization of its third mission?

Currently, state funding is not allocated to support the third mission. But our research projects (funded from the state budget) consider third mission as a priority. The Institute of Higher Education can use self-earned funds to finance third mission projects. For example, currently the Institute is accumulating self-earned funds to reconstruct the ramp and ensure barrier-free access to the Institute for visitors with disabilities (IHE).

According to the financial department of the university, unfortunately, there are no legal grounds to finance the "third mission" of the university. At the same time, payment for carrying out medical work for the population by university employees can be an example of financing the third mission (VNMU)

8. Which criteria your HEI uses to select the third mission projects for support, if it grants financial means and other resources to this project?

According to the importance and relevance of the issues to be resolved for the community (based on a preliminary study of these issues at VNMU).

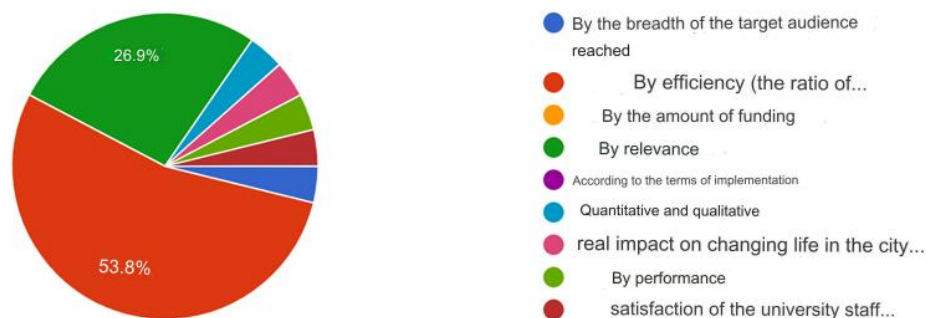
The following criteria were proposed:

→ By the breadth of the target audience reached;

- By efficiency (ratio of the achieved result and invested resources);
- By the amount of funding;
- Relevance;
- According to the terms of implementation;
- Quantitative and qualitative;
- A real impact on changing life in the community;
- Performance;
- The satisfaction of the university staff with the policies implemented at the university;
- Transparency of decision-making by the university management;
- Assessment of the level of social responsibility according to clear criteria;
- Clarity and accessibility of communication.

(VNMU)

Please indicate what criteria should be used to evaluate the "third mission" of a higher education institution from the point of view of your university (...and department (department, department, laboratory, etc.))? 26 answers

So far, the IHE has not made decisions regarding the financial support to projects. Our projects are either supported by international grants, mainly from the EU, or are implemented on a self-finance basis, i.e. funded from financial contributions voluntarily provided by staff. The criteria the Institute of Higher Education uses to select the third mission projects are as follows: interesting and inspiring, contributing to growth mindset, beneficial for the Institute internal and external stakeholders and wider community, society at large (IHE).

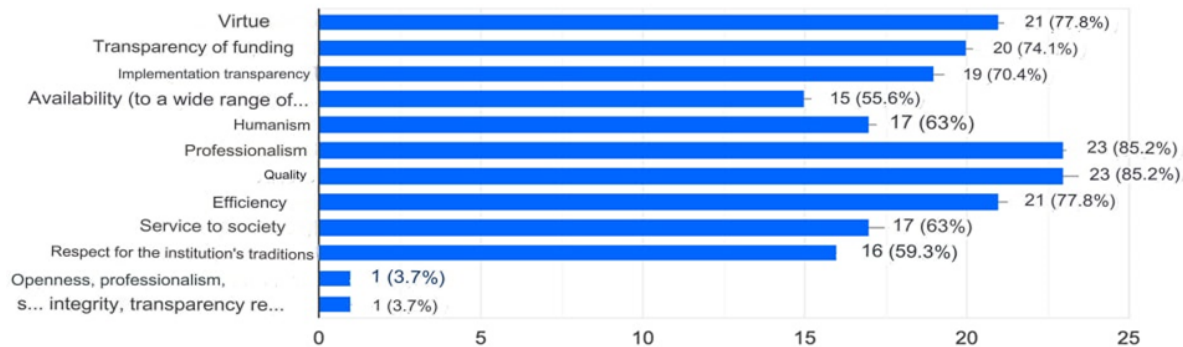
9. Which values shall third mission projects at your HEI correspond to?

They are in accord with the institutional values of Trust, Creation, Dignity (IHE).

According to the experts interviewed by the UNICOM working group at VNMU, the projects of the third mission of the university must meet the following criteria: professionalism and quality of execution (23% of respondents' votes each), as well as integrity and efficiency (21% each) and transparency of funding (20%).

Determine what values the third mission projects in your higher education institution (your structural division (department, department, laboratory, group, etc.)) should meet?

27 answers

10. Cases, which highlight the best practices of your HEIs and provide their description covering:

Case №1

Title of the project: «"Tactical medicine during war"»

Departments of the University involved: Department of Disaster Medicine and Military Medicine of VNMU

What problem is considered: methods of evacuation, stopping critical bleeding in the area of mass war injuries.

Why it was supported: acquired skills are critical to saving lives and preventing disability

What has been done: 850 medical workers were trained

What is the impact: The conducted trainings gives vital skills for the effective provision of medical care at various stages of evacuation of the wounded.

The method of communication with the community in projects in which the University was involved: through the administration of organised contingents (hospitals, medical institutions and educational institutions).

Photo report "Tactical medicine during the war":

Case №2

Title: "All about allergies"

Departments of the University involved: Department of Pharmacy.

What problem is considered: prevention of a wide range of allergic diseases among the population of Ukraine, in particular, seasonal allergies to plant pollen and fungal spores.

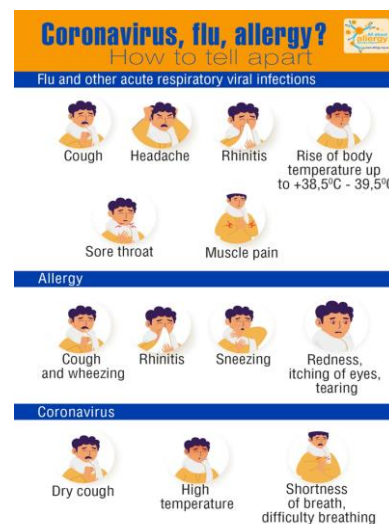
Why it was supported: because allergies affect up to 30% of the population of Ukraine. The project also has business support.

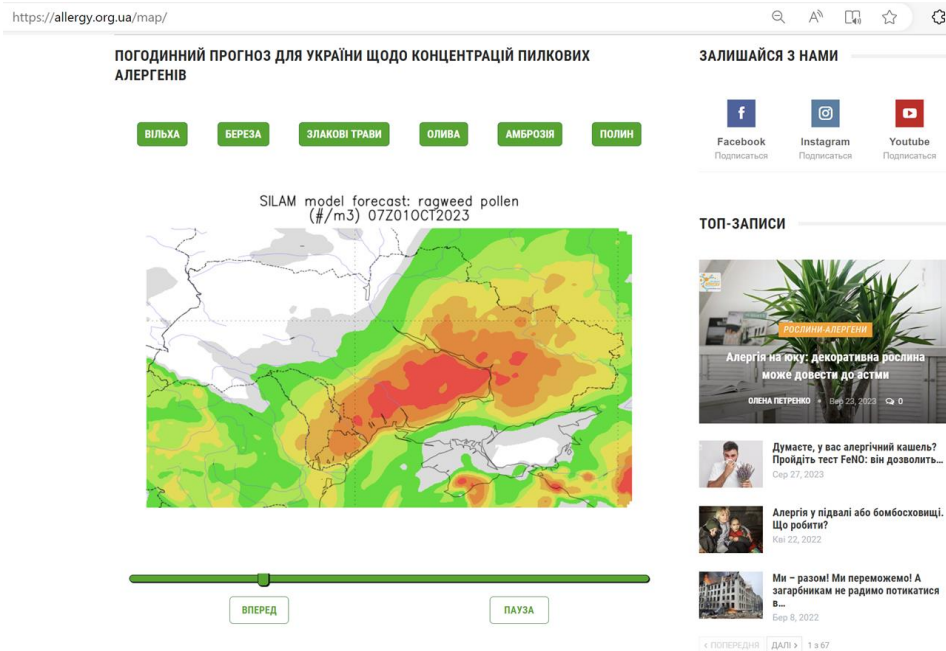
What has been done: since the beginning of the project in 2018, more than 800 articles have been created, several hundred infographics on the topics of allergies and covid, a weekly allergy forecast is published on the website "All about allergies" <https://allergy.org.ua/>. Besides, in cooperation with the Finland Meteorological Institute, a prognostic module <https://allergy.org.ua/map> has been created, which provides information on hourly changes in concentrations of the main aeroallergens. This information was primarily intended for the armed forces of Ukraine, as their members, due to the nature of their activity, are forced to spend a lot of time in the environment and therefore suffer from manifestations of seasonal allergies. But the module can be used by the general population. The module displays information on ragweed, sagebrush, birch, alder, olive, and grass pollen concentrations. Due to the full-scale invasion of the russian federation, the project did not work from March 2022 to July 2023. Only the allergy forecast came out.

What is the impact: prevention of a wide range of allergic diseases, informational work during the covid pandemic.

The method of communication with the community in the projects in which the university was involved: dissemination of information through the "All About Allergy" website and the site's Facebook and Instagram pages.

Examples of information materials:

Screenshot of the hourly pollen forecast page for the ragweed (*Ambrosia*) allergy risk in Ukraine for 7 a.m. of October 1, 2023

Case № 3

Title: "Warm Palms"

Involved structural units: student self-government organiser, deans of faculties are involved.

Which problem is considered: social cohesion, support of vulnerable sections of the population, creation of better conditions for stay, improvement of the social and psychological situation.

Why it was supported: the students' motivation is to help the population, unfortunately, many orphans need attention, support and the creation of a good social and psychological state.

What has been done: since the beginning of the project in 2017, there have been more than 10 trips within Vinnytsia region to institutions (boarding houses) together with students of various courses and faculties. During the visits, activities for psycho-social support of students are carried out by medical psychologists (art therapy, communication, group games) and donation of various stationery items, toys, books for children.

What is the impact: improving the welfare of orphans.

The method of communication with the community in projects in which the university was involved: dissemination of information through the Telegram channel and the official Instagram page.

Case № 4

Title: "Collection of funds for a car for the medical battalion from VNMU students"

Involved structural divisions: student self-government, dean's offices, departments.

What problem is considered: social cohesion, support of students fighting for the independence of Ukraine.

Why it was supported: the students' motivation is to help the population, unfortunately, there is a great need to support the soldiers who defend the country, so the student self-government initiated a set of social measures.

What has been done: since the project was launched in 2022, more than 5 charity events have been held with the aim of collecting 130,000 hryvnias for the purchase of a car for our student's medical battalion.

What is the impact: university social cohesion for victory.

The method of communication with the community in projects in which the university was involved: dissemination of information through the Telegram channel and the official Instagram page.

Case 1 IHE

Planting trees in the Botanical Gardens to commemorate the 20th anniversary of the Institute of Higher Education

University Departments involved: All departments were involved.

What are the problem addressed: Quite often for celebrations universities / academia choose to publish a thick and heavy volume with photos of rectors, vice-rectors, renowned alumni and classrooms, laboratories, equipment etc. that is of no use for anybody. The Institute of Higher Education staff decided to avoid producing spare and useless objects that would presume cutting trees and wasting water and electricity. Instead, the decision was taken to plant trees and make the vicinity greener and lovelier.

Why it has been supported: That decision seemed rational, in accord with global and EU strategic priorities, appealing to researchers who spend most of their time sitting at tables.

What has been done: The project had a leader who had “green fingers” and was (unfortunately, he died) very experienced in gardening and horticulture. He took care of tree seedlings and equipment and obtained permission from the administration of Botanical Gardens; the rest of the staff took care of the picnic. Many people brought their kids; we have had a very enjoyable time and will remember it forever.

What is the impact: Seven exotic trees were added to the Botanical Gardens; Institute of Higher Education staff visit the Botanical Gardens more often to check how “their trees are doing”; everybody who took part in this celebration has very good memories; this event contributed to institutional cohesion.

The way of communication to the society that the university has been engaged in that type of projects: We put a short article on the website and have the photos of this event in our gallery on the website; but because it was our internal event, we did not promote it much, but we share memories of it among ourselves and with our partners.

Case 2 IHE

“Greening” the Institute of Higher Education

University Departments involved: Administration and all departments.

What are the problem addressed: Reducing the electricity bills, reducing paper waste, getting rid of redundant and outdated publications.

Why it has been supported: Being eco-friendly is fashionable, beneficial, economical.

What has been done: All electric bulbs were changed for new energy efficient ones; each department reviewed the books, journals, publications that had been accumulated over twenty years, identified outdated and cleared them off. The company that deals with waste was invited to take paper waste for recycling.

What is the impact: Electricity bills reduced, staff has more respect for the Institute administration capable of effective and efficient management; offices have more space, cleaner air and allow for some innovations.

The way of communication to the society that the university has been engaged in that type of projects: This initiative came unnoticed to the public.

Case 3 IHE

Reinventing displaced universities: enhancing competitiveness, serving communities (REDU)

EU funded project (2020-2024) with 1.5 million euro budget.

University Departments involved: Personnel from different departments.

What are the problem addressed: Assisting displaced universities to recover and enhance competitiveness under new conditions.

Why it has been supported: Everybody understood the vulnerability of displaced universities and wanted to provide some form of support that would make their life easier.

What has been done: A three-year programme was launched to build capacity of displaced universities, update and adapt their strategies to match new conditions of displacement and equip their leadership and staff with tools facilitating their cooperation with local communities, diversify and make their “students’ journey” fascinating.

What is the impact: It is difficult to identify the impact as the second displacement happened with the fully-fledged war unleashed on February 24. What is evident now is that displaced universities have survived, have enough resilience to continue as HEI, develop, strategise, take care of their staff and students. And there are good partnership relations between the displaced universities and the Institute of Higher Education.

The way of communication to the society that the university has been engaged in that type of projects: The events of the project are broadly communicated and promoted on partners' websites; several publications on the project have been published or are to appear in Ukrainian and foreign periodical journals.

Case 4 IHE

Supporting our colleague who is in the Army now

University Departments involved: All staff

What are the problem addressed: ZSU warriors lack some equipment or armament, we have raised funds to buy a thermal imager, two electric generators and winter tires for two automobiles.

Why it has been supported: We want to contribute to Ukraine's victory over Russian Federation and make our best to protect our colleague from potential and real threats. We need him back as a competent and trustworthy colleague.

What has been done: We ask about the needs, announce the fundraising, and look for the necessary equipment. When we buy it, we send it to the front via Nova Poshta.

What is the impact: Our efforts allow Ukrainian warriors to feel more protected, comfortable, loved; we feel better about this war when we believe that we have made a small contribution to our victory. We hope to develop this bond between the academia and the army in future.

The way of communication to the society that the university has been engaged in that type of projects: We communicate the needs, the target, the results achieved on internal Viber account; gratitude to all the contributors and feedback from the military is also expressed on Viber. We do not think this initiative should be communicated to our external stakeholders or the general public.

Case 1 BKMSPU

"Intercultural strategy of the city"

University departments are involved: Department of sociology and Philosophy; Department of Ukrainian language; Department of history and archeology.

What problem is being considered: systematic monitoring of the city's social problems.

Why it was supported: the city community was able to timely assess the effectiveness of interaction between self-government bodies and national cultural societies, determine priorities in the development of intercultural urban policy in the implementation of the "strategy for the development of the city of Melitopol", thereby coordinating the efforts of the City Hall, city departments of education and culture, the city community and the Association of national communities.

What has been done: scientists of the University, guided by the concept of intercultural strategy developed by the Council of Europe Program "Intercultural Cities", in 2014 initiated the development of the Intercultural strategy of the city – at the moment the only such document adopted for implementation by the City Council in Ukraine (approved by the decision of the session of the Melitopol City Council of the Zaporozhye region of the VI convocation of 30.07.2015 №13 "on approval of the plan for Intercultural integration of the city of Melitopol until 2020").

What impact: the analysis of the data obtained allowed us to scientifically substantiate the priority directions of the "plan for Intercultural integration of Melitopol", the main goal of which is to work together for the further development of intercultural Melitopol, creating conditions and new opportunities for a dynamic, inclusive and truly intercultural society with the participation of all residents of the city, regardless of their ethnic origin, religion, age, gender, or education. (Order of the mayor of 24.10.2016 No. 697-R as amended according to the order of the mayor of 07.02.2017 No. 65-R.; dated 28.02.2020 No. 95-R on approval of measures for 2020 "Plan of intercultural integration of Melitopol until 2020").

Method of communication with the community in whose projects the university was involved: through local self-government bodies.

Case 2 BKMSPU

"Hub of info-media literate citizens"

The university departments involved: Department of methods of teaching German languages; Department of Ukrainian and Foreign Literature; Department of history and Archeology; Department of sociology and Philosophy; Department of Informatics and cybernetics; Department of mathematics and physics.

What problem is being considered: the development of a media and information - literate society, the successful functioning of which depends on the awareness of its citizens about the specifics of the functioning of media and their assessment skills.

Why it was supported: in the context of Russia's hybrid war against Ukraine, which began long before the full-scale invasion on February 24, 2022, after the annexation of the territories of the Crimean Peninsula and Donbass, there was an urgent need to form a conscious citizen who can counteract disinformation and hate speech, and have resistance to the effects of enemy propaganda.

What was done: during November 2020 – February 2021, a sociological study was conducted on the level of development of Infomedia literacy of the population "My navigation in the Infomedia space", as well as 14 public events-online activities involving the target audience: webinars, trainings, web quests, workshops, master classes, interactive lectures, games-debates, etc. In addition, the educational manual "ecology of the Infomedia space" was concluded, an accompanying handout illustrative material was created, an educational board game "information bullfight" was developed, advertising and propaganda products were created (a set of calendars and stickers with quotes from famous people about the importance of Infomedia literacy). All materials were distributed free of charge to schools and libraries in the city and district.

What is the impact: the number of participants that was covered during the project implementation is 948. the target audience is mainly young people and teachers who actively share their experience with a wider audience – students, friends, colleagues. All participants of the events received a certain amount of information and developed skills related to fact-checking, critical thinking, working with information, and so on. Created pages in social networks continue to perform an informational and educational function through the distribution of infomedial and useful materials: posters, videos, photos, infographics, etc.

Method of communication with the community in whose projects the university was involved: through the NGO "Community Plus"

Case 1. SNAU

"Expansion of employment opportunities through the development of green and craft tourism within the "Tourist Triangle of Sumy Oblast"

Departments of the university are involved

Department of Ecology, Department of Tourism, Department of Marketing and Logistics

What problem is being considered

The low level of employment opportunities for vulnerable groups of the population of the Sumy region in

the field of green and craft tourism, the growth of threats to social inclusion, the decrease in the competitiveness of the regional tourism product.

Why was he supported?

Relevance, uniqueness, partnership (Sumy Regional State Administration; Sumy Regional Employment

Center; NGO "Community Development Platform"; NGO "Tourist Development of Regions"; FV FENIX LLC; Krolevetsk, Glukhivsk and Putivlsk city councils; Novoslobodsk and Esmansk settlement

councils), involvement of territorial communities

What is done

The participants signed the Memorandum and discussed the specific stages of project implementation and

the commitments made

What an impact

The results that will be achieved at the end of the project:

1. Increasing the level of entrepreneurial motivation and interest of the population of the Sumy region

(vulnerable groups) in official employment and self-employment in tourism and other related fields

2. Improved correspondence between the systems of development of qualifications of the unemployed

population, the needs of the tourism industry and the needs of the regional labor market.

3. Access to training for vulnerable population segments is ensured in order to build the capacity to start

their own business and develop entrepreneurship in the field of craft technologies and green tourism.

4. Access to financial support for start-up enterprises, advisory services, mentoring, assistance in assessing investment risks of entrepreneurial activity in the field of tourism for vulnerable population

groups is ensured.

5. Effective social partnership between the vulnerable population, local authorities and business structures for the creation of new entrepreneurial initiatives in the field of green and craft tourism in the

Sumy region is ensured.

The method of communication with the community in whose projects the university was involved

Project partners: coordinators from the International Labor Organization, representatives of the Sumy

regional state administration, representatives of communities and the regional employment center.

11. Please, describe what indicators did your university use to select the cases?

Our intention was to illustrate the diversity of our approaches; that our projects address the needs and benefit internal and external stakeholders of the Institute of Higher Education; that the Institute of Higher Education is a caring, responsible and responsive institution; that we are aware of actual problems and urgent societal needs and respond to them (IHE).

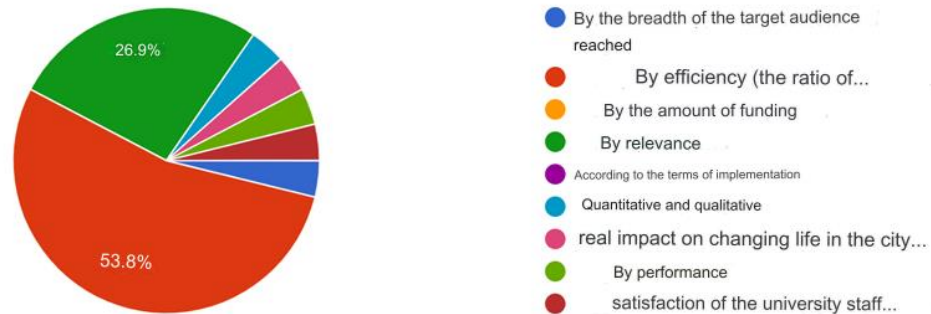
The importance of the problem to be solved, the breadth of coverage of the population, the possibility of obtaining the support of sponsors and the community (VNMU).

12. Please state, which indicators shall be used to evaluate the third mission of HEIs from the perspective of your institution?

According to the experts interviewed by the working group of the UNICOM project at the VNMU, the evaluation of the third mission of the university should be given on the basis of criteria, first of all, the professionalism of the quality and efficiency of its implementation.

Please indicate what criteria should be used to evaluate the "third mission" of a higher education institution from the point of view of your university (...and department (department, department, laboratory, etc.))? 26 answers

etc.))? 26 answers

The impact on a HEI, quality of higher education and higher education sector in general, facilitating higher education advancement; systemic approach that should ensure institutional sustainability and resilience; declaration of the third mission in the statutory documents of a HEI; reproduction of the third mission in institutional priorities (IHE).

PART 5. HEI'S REGULATORY FRAMEWORK ON THIRD MISSION

1. How does your HEI define the third mission?

The third Mission is a part of the general mission of the Institute of Higher Education – to support the sustainable and innovative development of Ukrainian universities for the growth of their influence on social progress and the establishment of a modern Ukrainian state in the European and world communities (IHE)

Please provide the link to the English version of the document(s), which define or address the third mission of your university, if available: Institutional profile: <https://ihed.org.ua/about/> ; <https://ihed.org.ua/en/organization-profile/>

2. Are your HEIs priorities regarding the third mission defined?

IHE responses "Yes":The principle of social responsibility is one of the key principles of the Institute's activity:

- the principle of academic freedom;
- the principle of integrity;
- the principle of perfection;
- **the principle of social responsibility;**
- the principle of distributed leadership.

The University – Community Engagement Department is one of the elements of institutional structure. The themes "university social responsibility" and "third mission of universities" are the priorities for this Department research (IHE).

3. Which bodies at the universities are involved into setting-up the priorities of your HEI with regard to the third mission?

The Academic/Scientific Council of the IHE, the Director of the Institute and Institute's leadership team (administration), University – Community Engagement Department, other departments and researchers, PhD students (IHE).

4. Why does your HEI consider the third mission to be important for your HEI? Please, list the benefits for your HEI.

The third mission integrated into the activities of the IHE contributes to

- (1) significantly improving results and increasing the quality of scientific research and student training,
- (2) improving the effectiveness/attractiveness of educational programs and the satisfaction of applicants with the education's services,
- (3) facilitation of cooperation with key stakeholders and implementation of scientific results in the practice of higher educational institutions and research institutes, public organizations of Ukraine,
- (4) development of cooperation with international partners etc.

In general, the third mission is the key to ensuring sustainability and increasing the Institute's competitiveness in the context of the tasks of post-war reconstruction and European integration of Ukraine (IHE).

5. What are the benefits your HEI has of being active in the area of the third mission?

High professional level of academic workers, high quality of educational and research activities (confirmed by the results of state attestations), close cooperation with the Ministry of Education and Science of Ukraine, the National Agency for Quality Assurance of Education, international stakeholders, experience in implementing projects under the Erasmus+ program, experience in cooperation with many HEIs, including relocated HEIs. All this opens up opportunities for testing and practical implementation of the results of research activities (IHE).

6. Which bodies at your HEIs deal with the third mission issues at the all-university level and at the level of separate faculties, departments, research institutes?

The Academic/Scientific Council of the Institute, Director of the Institute and Institute's leadership team (administration), University – Community Engagement Department, other Departments, researchers, PhD students, general meeting of staff. The research activity of the Institute's departments is aimed at solving the current problems of the Ukraine's higher education sector and Ukrainian society under the martial law and the post-war recovery of Ukraine:

- (1) «Policies and Mechanisms for Implementation of University Social Responsibility in Ukraine», 2021-2023 (University – Community Engagement Department);
- (2) «Theoretical Foundations and Mechanisms of Interaction between Higher Education and Labor Market under Martial Law and Post-War Reconstruction of Ukraine», 2023 – 2024 (The Department of Interaction between Higher Education and Labor Market);
- (3) “Increasing the research capacity of Ukrainian universities under the conditions of war and post-war reconstruction in the context of the implementation of the concept of “Open Science”, 2021-2023; (The Department of the Research Activities of Universities);
- (4) «Policies and Mechanisms for Ensuring the Effectiveness of Educational Activities in Ukrainian Universities in the context of European Integration and under Martial Law and Post-War Reconstruction of the Country», 2021 – 2023 (The Department of Quality Assurance in Higher Education) (IHE).

8. How are national standards on the third mission implemented in the policy of your higher education institution?

The Laws of Ukraine on Higher Education (2014), on Scientific and Scientific and Technical Activity (2015), The Law of Ukraine "On Priority Directions of Science and Technology Development" (2001) establish the necessity to determine priorities directions of scientific and technical development for a long-term period (more than 10 years) to ensure the competitiveness of domestic production, sustainable development, national security of Ukraine and improving the quality of life for the population (IHE).

9. How does your HEI finance its third mission projects?

Volunteering and charitable contributions; special Fund (private funding) of Institute; funds from grants for research and promotion of the third mission in higher education (IHE).

10. Does your HEI provide support to the staff involved into the realization of societally important activities? In which way the staff is supported?

Most often, it is consultive, organisational and morale support (IHE).

11. Does your HEI have a responsibility before your community? If yes, how could you describe this responsibility?

The IHE is responsible to the community of universities, public authorities and civil society organizations of Ukraine, Ukrainian and international partners for the quality of scientific research and the quality of education, for impact of the Institute's activity on public economic, environmental and social development. We determine the topics of research and develop educational programmes for PhD students, taking into account their relevance and social significance, the usefulness and innovativeness of their results to strengthen the research and educational capacity of higher education institutions, to promote the integration of Ukraine into the European Research Area and the European Area of Higher Education. The Institute implements the standards of Responsible Research and Open Science - we involve key stakeholders from universities, public authorities, the public, and foreign partners into discussions at all stages of conducting research – from defining the topic to reporting the results. The Institute is developing and providing recommendations based on the research results to HEIs and public authorities. We take into account the requests of learners and employers while developing curricula and determining topics of dissertation thesis etc (IHE).

- Responsibility of the university to the community

it consists in providing high-quality training of specialists who will continue to work at the interests of their community, as well as in promoting socio-economic and cultural development Community Development (DonSUIA).

12. Which challenges does your HEI face while realizing its third mission?

- Lack of national policy and national standards of the third mission of universities;
- Limited financial resource, lack of time, human resources, organizational support;
- Low level of awareness of the third mission among higher education circles and scientific and research environment of Ukraine;
- Under the military aggression of the Russian Federation against Ukraine, traditionally, the primary focus is on ensuring the quality of the research mission and educational mission, with less attention paid to the social mission of HEIs (IHE)

The main challenges faced by the HEI during the implementation of the third mission are:

- lack of targeted financial support from the state in the relevant areas of the University's activities;

- lack of human resources that can be involved in the implementation of the third mission (DonSUIA).

Questions regarding the individual profile of the respondents

PART 6: EXPERTS' PERSONAL OPINION

This part of the research collects some personal opinions of the experts from each HEI- UNICOM partner about the third mission. Some of their replies are as follows:

1. How would you define the third mission of the HEI?

Manifestation of university social responsibility; taking care of sustainability; contribution to institutional development of a HEI; contribution to the social-economic-environmental development of the nation; application of knowledge accumulated at and by a HEI for the benefit of local community, society at large, nation, global community, planet (IHE experts).

2. What is your motivation to be active in the area of the third mission of your HEI?

Personal and professional development, self-realization (fulfilment), contributing to the profile and institutional development of the HEI where you belong, adding to HEI competitiveness, ensuring that results of research will be implemented in real life and used for the benefit of society, impacting societal development, its strategic goals, responding to academic community's requests and needs (IHE experts).

3. What societal values should the third mission of university correspond to?

Sustainability and resilience; social solidarity and responsibility; human rights, gender equity, inclusion and cohesion; democratization; academic integrity; being eco-friendly (IHE experts).

4. In your opinion, what is the responsibility of higher educational institutions to the local and global community?

Globally: promoting and pursuing global strategic goals in education and research, enhancing socially relevant knowledge;

Locally: integration into EHEA, ERA, European Education Area; developing / enhancing the cultures of quality assurance, open science, social responsibility; promoting the new role of HEIs during the war and post-war revival, enhancing HEIs' capacity to contribute to post-war revival and Ukraine's European integration. (IHE experts)

7. Which challenges and difficulties do you face once being engaged into the realization of the HEI's third mission?

Lack of resources: time, funding, institutional structures facilitating cooperation with academic communities and society at large; difficulties in organization of public communication with academic communities, local community and society at large (IHE experts).

8. Describe your best experience in organizing and conducting a project related to the third mission. What were the criteria to define it as a success story?

IHE:

1) Implementation of the EU project Higher Education "Reinventing displaced universities: enhancing competitiveness, serving communities" (2020-2024).

Criteria: perseverance, resilience and flexibility of all project partners, in spite of radical endogenous and exogenous changes; commitment, readiness for cooperation and gratitude of project beneficiaries – displaced universities.

2) planting trees in the Botanical Gardens to commemorate the 20th anniversary of the Institute of Higher Education.

Criteria: the project has significantly contributed to the cohesion of the Institute of Higher Education staff; benefitted the environment; made the Institute of Higher Education more visible publicly; staff often refers to this endeavour, visits the Botanical Gardens with family and friends.

9. In your opinion, what functions should the modern HEI perform in order to meet global societal challenges and changes?

Be socially responsible; have impact on personnel development, meet the demands of labour markets (local, regional, national or global), positively influence academic, professional, or local communities, society at large; engage in international academic mobilities; develop institutional capacity; develop competitiveness at the local, regional, national or global levels (IHE experts).

10. List the criteria, according to which the HEI shall select socially important project for support.

Project impact-factor; degree of usefulness and interest for internal stakeholders; participation of international partners; availability of resources to provide for project implementation (IHE experts).

11. How the projects dealing with the third mission of Universities shall be financed?

International grants; budget financing in the frame of national third university mission policy; grants from national, regional, local businesses, local communities; funds earned by a HEI; volunteerism (IHE)

12. List the indicators that, in your opinion, are the signs of the proper implementation of the third mission of the HEI.

Declaration of the third university mission in a HEI's statutory documents; plans, road maps, programmes, projects on third mission implementation; a HEI KPIs having references to social, environmental, economic, humanitarian goals and impact; reflections on third university mission in HEI reports; feedback from stakeholders, local communities; publications in media, social media; start-ups, spin-offs established by a HEI; HEI participation in a consortia with a social mission (IHE experts).

STUDY 2. EXPECTATIONS OF HIGHER EDUCATION STAKEHOLDERS REGARDING THE THIRD MISSION

In October–November 2023, focus groups were held at Ukrainian partner universities of the project and a specialized survey of employers, which was held at the Ivan Franko Lviv National University as part of the study of their needs, to study the expectations of the main stakeholders of the Western Military District in the implementation of the third mission within the framework of the Unicom project. The focus groups resulted in the following recommendations from stakeholders (table. 1.):

Table 1.
Recommendations of participants of focus groups held in October-December 2023 by zvo partners of the Unicom project

<p>VNMU</p>	<ul style="list-style-type: none"> - create a UNICOM Center, on the basis of which, as an interregional center, public needs will be collected, worked out, and measures to address them will be planned and implemented; - involve employees and students with experience working with communities in cooperation and exchange of experience with representatives of government, business and the non-governmental sector; - conduct a focus group that will represent the position of the student body of the third mission in order to ensure its student-oriented nature with a number of indicators of achieving a high level of student engagement, such as student-oriented services, dealing with complaints about the quality of educational services; - develop recommendations for universities on regulatory documents that will standardize the implementation of the third mission; - develop memoranda of cooperation with project stakeholders and establish partnerships; - create a video about project goals; - since VNMU does not have a structural division, we are responsible for the implementation of the third mission, studying the experience of medical universities will be especially useful; - conduct a training for project participants on the possibilities of visualizing materials - analyze the main models of financing the implementation of the third mission of the HEIs of Vinnytsia; - hold more frequent meetings with representatives of other universities within the project
<p>BKMSPU</p>	<ul style="list-style-type: none"> - various formats of assistance to the army and participation in solving problems of local communities related to the war; - developing innovative approaches to help attract foreign investment; - become a platform for cohesion and unity of citizens; - informational and psychological support;

DonDSUIA	<ul style="list-style-type: none"> - produce and distribute information leaflets to community residents with information about the activities carried out by the university as part of the implementation of the third mission; - consider the possibility of implementing measures to promote the social adaptation of military personnel who returned from the front, as well as providing assistance to the families of fallen servicemen; - organize trips to communities far from the University's location to establish interaction with such communities; - conducting online meetings with representatives of remote communities; - consider providing psychological assistance to a wider range of people; - organize advanced training courses for teachers and educators of preschool institutions on life safety issues, as well as courses on providing pre-medical care in extreme situations; - organize trainings on preventing and countering domestic violence; - contribute to solving issues related to the introduction of the position of a security specialist in the educational environment in rural, settlement, and city councils; - continue the practice of conducting focus groups with community representatives
IFNUL	<ul style="list-style-type: none"> - organize a real assessment of the needs of communities and universities for interaction and synergy; - consider the possibility of creating a volunteer hub to meet the needs of socially vulnerable categories of the population, especially during the war (psychological assistance, Social Work); - consider incorporating aspects of the third mission into the curricula; - promote the formation of motivation in communities to organize their activities to meet social needs and gain experience in working with various projects by communities; - create a platform for cooperation between communities and universities in the Western Military District to discuss solutions to complex problems of socio-economic development and continue the practice of meetings
IHE	<ul style="list-style-type: none"> - relations between universities and communities should preferably be legalized and settled through agreements; - establish communication between universities and communities; - develop an integrated approach to cooperation between universities and communities (strategic level, operational level, program level, partnership activities (projects), services, etc.); - develop ecosystems of interaction between universities and communities; - step up community research, for communities and in communities; - the third mission of universities does not need to be centralized, as it has many focuses, and different algorithms for cooperation with stakeholders are used; - pay attention to the role of NGOs as partners of universities (what universities are not allowed to do, NGOs can do); - university leadership, self-organization and mission are the key to change and moving forward
SNAU	<ul style="list-style-type: none"> - active use of the Round Table format to discuss cooperation between universities and communities

<p>NURE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - establish communication between communities and universities - support research aimed at collecting data on continuing education, entrepreneurial education, and community engagement across various dimensions of innovation. This can be solved by forming national research programs, announcing grants, etc.; - continue research on the third mission of universities; - institutionalize cooperation between universities and communities in a separate structural unit.
<p>DUSU</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prioritize constructive interaction with the surrounding society (at the local and global levels) and promote social cohesion, social partnership, social responsibility and sustainable development; - strengthen the role of universities in educating a socially responsible person focused on good and well-being; - to form models of attracting students to participate in the implementation of the third mission of the University; - strengthen the involvement of state and local government bodies in financing initiatives in the field of the third mission of universities; - at the level of the DUSU, in the implementation of the third mission of the university, to form ways to increase the motivation of staff to participate in socially oriented initiatives. -

Elements of the implementation of the third mission of universities are present in the practice of UA HEIs, despite the lack of rationing of its implementation at the national level and in internal regulatory acts of HEIs. An example of this practice is the formats of cooperation with employers, such as annual surveys of employers and partners. The experience of such an annual survey at the IFNUL actually gives an idea of the needs and priority areas of development of the community and the region. Such a survey is conducted by the Department of Career Development and business cooperation together with the Monitoring Center. The main purpose of the survey is to monitor the needs of the modern labor market, establish effective communication and ways to further effective cooperation with stakeholders. The survey results make it possible to determine the level of satisfaction of employers and stakeholders with the educational process, understand priorities for improving the quality of education, and identify mutually beneficial forms of cooperation between the University and partners. This will improve the practical component of training specialists, will contribute to the improvement of educational programs and professional training of graduates and improve the quality of educational services, as well as the formation of appropriate competencies to meet the needs of the modern labor market.

Among the list of stakeholders who joined the survey are representatives of such areas as business, schools, libraries, museums, public organizations, youth organizations, research institutions, village councils, territorial communities, local governments and others.

The survey was conducted in an online format using Google forms. Information about the beginning of the survey process is published on the official website of the University, as well as on the information resources of the Department of Career Development and cooperation with business and on all websites of faculties. Questionnaires are also sent out to partner companies and stakeholders with which the department and faculties cooperate. The questionnaire itself consists of several blocks of questions. In particular, regarding the assessment of the needs and quality and qualifications of young professionals, employment opportunities and forms, as well as the level of satisfaction with the competencies of young professionals – graduates of Lviv University. The

questionnaire also contains a block of questions about the assessment of Ivan Franko Lviv National University as a higher education institution and questions about determining the form of cooperation with the University, which will be effective for stakeholders and contribute to improving the quality of education and further employment of graduates. In order to establish further interaction with stakeholders, the issue of concluding a cooperation agreement and readiness to participate in the development of new or updating existing educational programs is also relevant (IFNUL Report).

Among the questions that can describe the interaction and implementation of the third mission of the University, we can cite the following results of a survey of stakeholders. Respondents consider regular referral to students' practice (44.3%), regular meetings and projects for students (trainings, presentations of internship and internship programs, joint career projects, competitions) to be extremely effective forms of cooperation with IFNULy, which will contribute to improving the quality of education and further employment of graduates). – 42.6%, posting information about career opportunities for students and graduates on a separate digital platform (44.3%), participating in large – scale career events of the University (Career Days, career forums) - 37.7%. Regular meetings of teachers with business (round tables, discussions, presentations, excursions) are considered more effective – this is 41 %. We can note that in the end, the most effective form of cooperation (83.6 %) is regular meetings and projects for students (trainings, presentations of internship programs and internships, joint career projects, competitions).

According to respondents, the main problems in working with young professionals are inflated salary and career expectations (62.7 %), as well as a low level of specific professional competencies (52.5 %), poor self-discipline (32.2 %) and inflated self-esteem (28.8 %). Among the most important competencies that influence the decisions of employers participating in the survey regarding the employment of university graduates, respondents note a high level of proficiency in a foreign language, especially English, professional competencies and such flexible skills as responsibility, the ability to work in a team, the desire for learning and professional development, initiative and purposefulness, and the desire to grow and learn new things. Employers are willing to offer students and graduates without work experience mostly permanent work (full - time) – 63.9% or permanent work with a flexible schedule-45.9 %. And 34.4% of respondents are ready to take students and graduates without experience to work remotely.

Among the specialties that companies felt the greatest need for at the time of the survey, we note such specialties as IT specialists, pedagogical specialists of various specialties, lawyers, accounting specialists, educators, biologists, financiers, auditors, environmentalists, engineers. It should also be noted that in general, the range of specialists in need is quite wide and covers a variety of industries.

Also, the majority of the surveyed stakeholders, which is 60.5%, are interested in concluding a cooperation agreement with the IFNUL. At the same time, 19.2% already have concluded various formats of cooperation and interaction agreements. We can note that the majority of respondents-stakeholders (72.1 %) are ready to participate in the formation of high-quality education, namely, the development of new or updating existing educational programs that relate to the type of their activity.

So, the results of the study give us the opportunity to say that stakeholders and survey participants continue the positive trend of cooperation with the IFNUL and declare their openness and desire for interaction and cooperation, feeling the need for young specialists studying at the University. Consequently, in the practice of implementing the third mission of universities in Ukraine to identify and monitor the needs and priorities in cooperation between the HEI and its social partners, two important tools are focus groups and surveys of the position of partners, which can be a component of the survey of employers and partners of the HEI. And for the systematic work on the implementation of the third mission of universities, it is important to constantly

communicate with partners and transform universities into environments and platforms for finding and discussing ways to solve socio-economic problems of the community, region and country.

CONCLUSIONS

In the education sector, at the present stage, there is a clear trend for universities to go beyond their traditional activities – education and science and the formation of strategies for the involvement of universities in public life. Such practices of university activities are defined by the term "third mission", although there is no well-established definition either at the international level or at the national level, and there are a number of approaches in the doctrine. The practice of universities in the implementation of their third mission is extremely diverse and rich, which, in turn, causes discussions about its content and exacerbates the need for its conceptualization as a special phenomenon of modern university life. The formation of the third mission is influenced by a number of factors, both external and internal.

The main research findings have been obtained from two stages of the TM research in UA HEIs- UNICOM partners. Analyzing the materials obtained as a result of the study, we can get the following conclusions:

- In Ukraine all domestic HEIs partners of the Unicom project have developed their own practices for implementing the third mission, which in a particular HEI are fragmented and poorly institutionalized, but noticeable and diversified. Among the most notable are the participation of teachers and students in volunteer activities and charity work, teaching students to be socially responsible, responsible implementation of research activities, implementation of socially responsible programs and projects aimed at improving the interaction of higher education institutions with external stakeholders, society, and society.
- If before the full-scale invasion of Russia, the priority was mainly the entrepreneurial dimension of the third mission, then during the war, the reorientation of universities to social initiatives becomes obvious: creating a safe environment for students and teachers, helping the military, caring for staff and students from displaced universities, maintaining and restoring health, and mental stability. That is why the experience of Ukraine may be interesting in the context of systematizing the practices of the social dimension of the third mission of universities.
- The main subjects, initiators of projects, programs and policies for the third mission can be Research and teaching staff, students, and Western military district administrations themselves. Student initiatives can be successful with or without the support of HEI's administration, Dean's Office, Head of Department, etc. However, the support of student initiatives is more inspiring and ensures the durability of socially oriented initiatives.
- Obstacles to the implementation of the third mission are primarily limited financial resources of domestic HEIs, lack of experience in interaction both on the part of HEIs and external stakeholders, communities, outdated approaches and practices of cooperation with business, civil society, work and training in a distance format, forced migration. For the teaching staff, a significant obstacle is too much workload, which leaves little time for the implementation of public initiatives focused on the outside.
- As for the favourable factors for the development of the third university mission, they can be a clear understanding of its essence and awareness of its significance by

university communities, initiatives of the leadership of the university, state programs, recommendations for the development and implementation of policies aimed at strengthening the third mission of the university, as well as international donor assistance to the higher education sector, Ukrainian universities, cooperation and support of international partners in this area of university activities;

- Among the domestic HEIs - partners of UNICOM project, transparency and integrity, as well as social responsibility, are priorities for the third mission, which does not really reflect the missions of universities as agents of change at the global, regional, national and local levels;
- Instead, in cooperation with the HEI, it is a priority for communities to form a non-important communication platform on the basis of universities to discuss the problems of socio-economic development of communities and the region.

We have to declare, the research methodology did not provide for verification of the validity of the data obtained, so the respondents' opinions should be perceived as their perception and ideas about the implementation of the third mission by the universities they represent. Verification of research results is possible at the stage of further research, by comparing respondents' responses with the real state of affairs at a particular university, in particular, readiness to implement institutional transformations, intensify interaction with communities, and introduce socially useful initiatives.

Sources:

Report on the work of the focus group at the Vinnytsia National Medical University, internal document of the Unicom project, 2023.

Report on the work of the focus group at Donetsk State University of Internal Affairs, internal document of the Unicom project, 2023.

Report on the work of the focus group at the Institute of Higher Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, internal document of the Unicom project, 2023.

Report on the work of the focus group at the Ivan Franko National University of Lviv, internal document of the Unicom project, 2023.

Report on the work of the focus group at The Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University, internal document of the Unicom project, 2023.

Report on the work of the focus group at Sumy National Agrarian University, internal document of the Unicom project, 2023.

Report on the work of the focus group at the Dragomanov Ukrainian State University, internal document of the Unicom project, 2023.

Report on the work of the focus group at Kharkiv National University of Radioelectronics, internal document of the Unicom project, 2023.

Questionary on the 3rd Mission at the Vinnytsia National Medical University, internal document of the Unicom project, 2023.

Questionary on the 3rd Mission at Donetsk State University of Internal Affairs, internal document of the Unicom project, 2023.

Questionary on the 3rd Mission at the Institute of Higher Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, internal document of the Unicom project, 2023.

Questionary on the 3rd Mission at the Ivan Franko National University of Lviv, internal document of the Unicom project, 2023.

Questionary on the 3rd Mission at The Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University, internal document of the Unicom project, 2023.

Questionary on the 3rd Mission at Sumy National Agrarian University, internal document of the Unicom project, 2023.

Questionary on the 3rd Mission at the Dragomanov Ukrainian State University, internal document of the Unicom project, 2023.

Questionary on the 3rd Mission at Kharkiv National University of Radioelectronics, internal document of the Unicom project, 2023.